

መጽሐፍ ቅዱስ ይጠረሳልን?

አንዋር መሐመድ -

መጽሐፍ ቅዱስ ይጣረሳልን?

አንዋር መሐመድ

ለአህመድ ዲዳትና ለሌሎች መ-ስሊም ምሁራን
ጥያቄዎች የተሰጠ መልስ

አሳታሚ:- ጌጃ ቃለ ሕይወት ሥነጽሑፍ አገልግሎት
ፖ.ሣ.ቁ.698 ንግድ 76 33 28/ 76 98 30
E-mail hiwotlit@telecom.net.et.

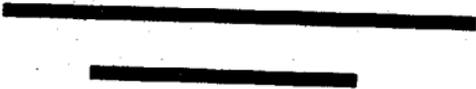
መጋቢት 1997 ዓ/ም

መግቢያ

ይህ መጽሐፍ የተዘጋጀበት ዓላማ አንዳንድ ሰዎች ስለመጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛነት ጥርጣሬ ውስጥ ስለገቡ መጽሐፍ ቅዱስን በተመለከተ እውነቱ ምን እንደሆነ ለማሳየት ነው። እንደዚሁም በሚስተር አህመድ ዲዳት እና ሌሎች ሙስሊም ምሁራን የሚቀርቡትንም ጥያቄዎች መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ባደረገና ቁርአንን ባገናዘበ መልኩ መልስ ተሰጥቶባቸዋል።

መጽሐፍ ሁለት ዋና ዋና ክፍሎች አሉት። አንደኛው ስለመጽሐፍ ቅዱስ መበላሸት የሚነሱት የተለያዩ ተቃዋሚዎች መልስ የሚሰጥ ሲሆን ሁለተኛው መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ ይጋጫል ለሚለው የተሳሳተ አመለካከት የመጽሐፍ ቅዱስን የአጠናን ዘዴ መሠረት በማድረግ ይጋጫል ተብለው የሚቀርቡትን ጥቅሶች ማብራሪያ ይሰጣል።

ይህንን መጽሐፍ በማንበብ አንዳንድ ሰዎች ከተለያዩ አቅጣጫ የሰሙትን ወይንም መጽሐፍትን በማንበብ ያገኙትን የተሳሳተ ግንዛቤ እንዲያስተካክሉና የመጽሐፍ ቅዱስን እውነተኛነትና ሕያውነት እዲረዱ ያገዛቸዋል የሚል ተስፋ አለኝ። መጽሐፍ በተለያዩ የእምነት ቡድን ውስጥ ላሉ ሰዎች፣ ለመጽሐፍ ቅዱስ ት/ቤት ተማሪዎችና ለሌሎችም ጠቃሚ እንደሚሆን ተስፋ አደርጋለሁ።

©Anwar Mohammed,2005
First edition March,2005
የደራሲው መብት በእግ የተጠበቀ ነው።
All Rights Reserved.

Published by Heywet Literature
P.o.Box 698
E-mail hiwotlit@telecom.net.et.
Addis Ababa, Ethiopia

ማውጫ

ርዕስ

ገጽ

ምዕራፍ አንድ _____ 1-6
መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነውን?

ምዕራፍ ሁለት _____ 7-21
መጽሐፍ ቅዱስ ተበላሽቷል?

- ሀ/ የቁርአን እና ሙስሊም ሊቃውንቶች ምስክርነት
- ለ/ ታሪካዊ መረጃዎች
- ሐ/ ከአራትና ታዘንጊላት ውጪ ሌሎች መጽሐፍት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አይደሉም?
- መ/ የበርናባስ ወንጌል ትክክለኛ ወንጌል ነውን?

ምዕራፍ ሦስት _____ 22-33
መጽሐፍ ቅዱስና ሚስተር አህመድ ዲዳት

- ሀ/ ሦስት ዓይነት ንግግሮች
- ለ/ የተለያዩ ትርጉም መጽሐፍት
- ሐ/ 50,000 ስህተት በመጽሐፍ ቅዱስ
- መ/ ከአራት ሺህ መጽሐፍት አራት ወንጌላት ብቻ
- ሠ/ አሳፋሪ ታሪኮች በመጽሐፍ ቅዱስ
- ረ/ የኢየሱስ የዘር ሐረግ ግጭት

ምዕራፍ አራት _____ 34-79
መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ ይጋጫል?

የሰው ሕይወት ምንድነው? ለግራው ጥያቄ መልሱን እኔ አውቃለሁ የግራ ብዙ ገብታዊና በግራዊ ደረጃ ተንታኞች በዓለም ሁሉ ሞላተዋል። ብዙ መጻሕፍትም ጽፈዋል። ሆኖም በዓለም ያሉ ብዙ ሰዎች በእነዚያ ትንተና ሁሉምና ስለሕይወት ምንነት መግለጫ በተጻፉት መጻሕፍት አልረኩም። የሰውን የልብ ጥያቄ እንዲህ በተላሉ እኔ አውላለሁ በግራ ዲሰኩር ግርካት ፈጽሞ አይቻልም። ምሁር ወጣት አንዋር ግን ገና በወጣትነት ቀርጾንና ሌሎችንም መጻሕፍት በጥላታት አጥንቶ በኋላም ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በማገጸር የእግዚአብሔርን ግንኙነት፣ የሰውን ምንነት፣ የሕይወትንም መነሻና ገብ ያረጋገጠ ወጣት ነው።

ይህንንም "መጽሐፍ ቅዱስ ይግረላል?" በግራ ርዕስ የጻፈውን መጽሐፍ ያቀረበው እሱን ለመሰሉ ወጣቶችና ለገልግሎትም ለእዛውንቶችም እውነትን በግልጽነት ሁሉ እንዲመለከቱ ነው። ስለዚህ ግንም ሰው በተለይም አንጻንዶች በኖርሃት በሥጋትና በይሉኝታ ተገድቦ ሳያመነቱ ይህንን በበለጠ ጥናታዊ መረጃና በገልጽ ተግባራዊ የሕይወት ገንዘብ ተዘጋጅቶ የቀረበውን መጽሐፍ እንዲያነቡ አሳስባለሁ።

ከርቢ ሸፊና
የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተክርስቲያን
የ/ የኖ ፀሐፊ

የወንድማችን አንዋር መሐመድ ሥራ እጅግ በጣም ጥሩ ነው። በኖናነት ከሌሎች ሃይማኖት ተከታዮች በተደጋጋሚ የሚሰነዙሩትን ትችቶች መስመር የሚያስይዝና የሚከላከልም ሲሆን በመጽሐፍ ውስጥ የተነሱት ነጥቦች ደግሞ በተጨማሪ በአገራችን በሌሎች የሚነሱትን ነጥቦች መልስ የሚሰጥ በመሆኑ ለየት ያደርገዋል።

መጽሐፍ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስ ለመተርጎም መከተል የለባቸውን መርሆዎች (Principles) ውምር በማንሳት አንጻንድ ብዥታዎችን ከግስግስድም አንጻር ጠቃሚነት ያለው በመሆኑ አግኛችም ሆነ እውነትን የሚፈልጉ ሁሉ ቢያነቡት ይጠቀሙበታል።

ሸፊው ሰዲድ
የኢትዮጵያ ወንጌላዊያን አብያተክርስቲያናት
ሕብረት የልዩ ሃይማኖቶች ጥናት አስተባባሪ

ይህ በወንድም አንዋር መሐመድ የተዘጋጀው መጽሐፍ በእስልምና እና በክርስትና መካከል እየተደረገ ሰላላው ወይይት በጣም ጠቃሚ አስተዋጽኦ አለው። እናንተም! እንጠቀምበት!

ምሕረቱ ዲ.ጉታ
የመልስ ይኖረው ይህን? መጽሐፍ ፀሐፊ

ዶ/ር እሀመድ ዲዳት በርካታ የተሳሳቱ አስተያየቶችን በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ በመሰንከር፣ ብዙዎችን በማደናገር ላይ ይገኛሉ። ወንድማችን አንዋር መሐመድ በብዙ ጥንቃቄ መጽሐፍ ቅዱስን በማጥናት ለእኚህ ሰው የተሳሳቱ አመለካከቶች ምላሽ የሚሆኑ መልሶችን አዘጋጅቷል። ለብዙዎች ገራ መጋባት በቂ ምላሽ ያለው ጽሑፍ እንደሆነ እንተግመንብታለን።

የሕይወት መጽሔት

ምዕራፍ አንድ

1/ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው??

ማንኛውንም የሃይማኖት መጽሐፍ እውነተኛ ወይንም ሐሰተኛ የሚያሰኘው ምንጩ ነው። የመጽሐፍ ትክክለኛነት የሚለካው በእጅ ብልጫ ወይንም በደጋፊዎች ጥንካሬ አይደለም። እንዲህ ቢሆን ፍር ፈተናውን የሚያልፉ አእላፋት መንፈሳዊና ዓለማዊ ጽሑፎች እንደሚኖሩ ተስፋ አደርጋለሁ። የእውነት ሕልውና በተከታይ ብዛት ወይንም በጭብጨባ አይጠራገጥም። በተቃራኒው የተቃዋሚ መብዛት እውነትን አያጠውም። የእውነት ምንጭና መሠረት ፈጣሪ እግዚአብሔር ነው። ፈጣሪ ራሱ የእውነት አምላክ ነው። ሐሰትንም ይጸዩናል። ፈቃዱንና ማንነቱንም የገለጠው እውነተኛና ዘለዓለማዊ በሆነው ቃሉ በኩል ነው። ቃሉም የተገለጠው በመላዕክት ቋንቋ ሳይሆን ሰዎች ሊገባቸውና ሊረዱት በሚችሉት በራሳቸው ቋንቋና ባህል ውስጥ ነው። ይህም ከጥንት ጀምሮ በሰዎች ታሪክ ውስጥ ጣልቃ እየገባ ተአምራትን ሲያደርግ፣ ሕዝቡን ከተለያዩ መከራ ሲያድን፣ ሐጢአተኞችን ሲቀጣጠል ፈቃዱን ሲያስታውቅ እና ስለ ማንነቱ በቅዱሳን ሰዎች እማካይነት ሲናገር ቆይቷል። ዕብ.1:1-2 እንዲህ ይላል " ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ለአባቶች በነብያት ተናግሮ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ደግሞም ዓለማትን በፈጠረበት ባልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን። " ይህንንም ቅዱሳን ነብያትና ሐዋርያት ጽፈው ለሌሎች እንዲያስተላልፉ አድርጓል። ከዚህም የተነሳ መጽሐፍ ቅዱሳችን እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ጣልቃ እየገባ የሰራቸውን በራዎች፣ ፈቃዱን፣ ስለማንነቱ እንዲሁም የተለያዩ ሰዎችን ታሪክ፣ ንግግሮችና ትምሕርቶች የያዘ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለራሱ ምንጭ እና እንዴት እንደተገለጠ ሲገልጽ እንዲህ ይላል። «ይህን በመጀመሪያ እውቀት በመጽሐፍት ያለውን ትንቢት ሁሉ ማንም ለገዛ ራሱ ሊተረጎም

አልተፈቀደም፤ ትንቢት ከቶ በሰው ፈቃድ አልመጣምና ዳሩ ግን በእግዚአብሔር ተልከው ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው ተናገሩ።» 2ኤፕ.1:20-21። ይህ ክፍል እንደሚያስተምረው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለው ትምሕርት ዘላቂነቱን የሰዎች ፈጠራ ሳይሆን በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት ቅዱሳን ሰዎች የጻፉት የፈጣሪ ፈቃድና ሐሳብ ነው። የተለያዩ ሰዎች በዘመናቸው የዓለምን ሁኔታ በመመልከት የራሳቸው የሆኑ ጽሑፎችን ደርሰዋል። ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል ከዚህ ፍጹም የተለየ ነው። ዓላማውም «የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ለበጎ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ» እንዲሆን ማድረግ ነው። 2ጢሞ.3:16 በቁጥር 17 ላይም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉት መጽሐፍት በሙሉ «ለትምሕርትና ለተግባር ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅማል።» ይላል። ዳዊት በመዝሙር «ሕግህ ለእግራ መብራት ለመንገዴ ብርሃን ነው» መዝ.119:105 ሲል ጽፎአል።

ቁርዓንም ስለመጽሐፍ ቅዱስ ምንጭና ተግባር ተመሳሳይ መግለጫ ይሰጣል። የመጽሐፍ ቅዱስ ምንጭ ፈጣሪ አምላክ ብቻ እንደሆነና ጸሐፊዎቹም ቅዱሳን ሰዎች እንደሆኑ ከ2ኛ ኤፕ.1:20-21 ጋር ይሰማል። መልዕክቱም የተላከው በአንድ ነብይ አማካይነት እንዳልሆነ ነገር ግን በብዙ ቅዱሳን በኩል እንደሆነ በተደጋጋሚ ያስተምራል። ይህንን ሐሳብ በሱራ 5:44 እንዲህ ይገልጻል። «እኛ ተውራትን በውስጥ መመሪያና ብርሃን ያለባት ስትሆን አወረድን፤ እነዚያ ትዕዛዝን የተቀበሉት ነብያት በዚያ ይሁዳውያን በኾኑት ላይ በርሷ ይፈርዳሉ።...» በዚህ የቁርዓን ጥቅስ ሦስት ዋና ዋና ነገሮች እናገኛለን። 1ኛ/ ተውራት የሰው ፈጠራ ሳይሆን የፈጣሪ መልዕክት ነው። 2ኛ/ መመሪያና ብርሃን በውስጡ አለበት። ታዋቂው የእስልምና ሊቅ አብደላህ የሱፍ አሊ ሲያብራራው «መመሪያ» ማለት ሰዎች ትክክለኛና እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ባሕሪ ይሆናል። «ብርሃን» የሚለው ሐሳብ ደግሞ ስለመንፈሳዊው ዓለም ትክክለኛ እውቀት ያስጨብጣል ሲል ገልጦታል። (Holy Quran, page.261) ይህም በ2ጢሞ.3:16-17 እና መዝ. 119:105 ላይ ካሉት ሐሳቦች ጋር ተመሳሳይ ነው። 3ኛ/ መልዕክቱ የተገለጠው ነብያቱ ወይም የሃይማኖት ሊቃውንቱ

በተገለጠው ሕግ መሠረት እንዲፈርዱ ወይንም ሃይማኖታዊ መመሪያ ይሰጡ ዘንድ ነው።

በሱራ5:46 ኢንጂልን /ወንጌላትን/ ለተመሳሳይ ዓላማ እና ተግባር እንደተላከ ያሳስባል። ወንጌላትንም ስለ ብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ትክክለኛነትና ስልጣን ምስክርነት የሚሰጡ ናቸው።

በተመሳሳይ ሁኔታ ክቁርዓን ተግባሮች አንዱ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛነት ማረጋገጫ መስጠት ነው። በሱራ 5:48 እንዲህ ይላል፡- «ወደ አንተም መጽሐፉን ከበፊቱ ያለውን መጽሐፍ አረጋጋጭና በእርሱ ላይ ተጠባባቂ ሲሆን በእውነት አወረድን፤ ...»። በዚህ ክፍል «መሐይሚን» የሚል የዐረብኛ ቃል «አረጋጋጭ» የሚለውን ሐሳብ ይገልጻል። በአውዱ መሠረት «ምስክርነትን መስጠት» የሚል ትርጉም አለው። ስለዚህ የቁርዓን ዓላማ መጽሐፍ ቅዱስን መሻር ወይንም መቃወም ሳይሆን ስለ እውነተኛነቱ ምስክርነት መስጠት ነው። ለዚህም ነው በነብዩ መሐመድ ዘመን ትክክለኛ ፍርድና መመሪያ ፈልገው ወደ ነብዩ የመጡትን አይሁዶች እንዲህ በማለት ነበር የመለስዋቸው፡- «እነርሱ ዘንድ ተወራት እያለች በውስጧ የአላህ ፍርድ ያለባት ስትሆን እፃዴት ያስፈርዱሃል ከዚያም ከዚህ በኋላ እንዴት ይሸሻሉ እነዚያ በፍጹም ምዕመናን አይደሉም።» ሱራ 5:43 ክርስቲያኖችም ሆኑ አይሁዶች በእጃቸው ከእግዚአብሔር ዘንድ የሆነ እውነት እያላቸው ሌላ መፈለግ አይገባቸውም። ለወደፊትም ቢሆን በተሰጣቸው መጽሐፍ መመሪያ መሠረት እንዲኖሩም በሱራ 5:47 ያስጠነቅቃል። መጽሐፍ ቅዱስ ክርስቲያኖችና አይሁዶች ብቻ የሚጠቀሙት ሳይሆን ሙስሊሞችም እንዲያምኑበት ሱራ 2:136 ለሙስሊሞች እንዲህ ሲል ማሳሰቢያ ይሰጣል፡- "በአላህና ወደኛ በወረደው /ቁርዓን/ ወደ ኢብራሂምም፣ ወደ ኢስማኒልና ወደ ኢስሐቅም ወደ ያዕቆብና ወገ ነገዶቹም በተወረደው በዚያም ሙሳና ኢሳ በተሰጡት በዚያም ነቢያቱም ሁሉ ከኔታቸው በተሰጡት ከነርሱ በአንድም መካከል የማንለይ ስንሆን አመንን፤..." ይህ ክፍል የመጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛነት ማመንና መቀበል እንደሚገባ የሚያስገነዝብ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ በ1500 ዓመታት ጊዜ ውስጥ በተለያዩ ቦታና ዘመን በኖሩ ከ40 በላይ ቅዱሳን ሰዎች የተጻፈ ነው። እጅግ ጥልቅ ትምህርቶች በውስጡ የያዘ ከመሆኑም በላይ ያለ ምንም ዓይነት መዛነፍ እና ግጭት አንድነቱን ጠብቆ ይኖራል። የሰው አእምሮ ፈጠራ ቢሆን ኖሮ የአንደኛው ጸሐፊ ትምህርት ከሌላኛው ጋር በተቃራኒ ነበር። ነገር ግን ምንጩ ፈጣሪ አምላክ ስለሆነ ሁሉንም

ሁኔታዎች በበላይነት በመቆጣጠር እግዚአብሔር ስለፈቃዱና ማንንቱ ያለምንም እንክን እንዲጻፍና ለትውልድም እንዲተላለፍ አድርጓል። ከዚህም የተነሳ አሁን ያለው መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ለቅዱሳን ሰዎች የገለጠውን መልዕክት ያለምንም ጭግሪና ቅናሽ የያዘ ነው። የአምላካችን ቃል ገዙ ዘመናት ቢያልፍም፣ ሊያጠፉት የተነሱ አያሌ ጠላቶች ቢኖሩ በትም፣ የሚያንቋሽሹት አእላፋት ተቃዋሚዎች ቢገጥሙትም ያለ ማንም ድጋፍ በራሱ እያሸነፈ ዛሬ እስካለንበት ድርሰት ወደፊትም ይቀጥላል። አሁንም እነዚህም ተግዳሮቶች ጠፍተዋል ማለት አይደለም። ነገር ግን ሕያው እውነት ስለሆነ ሁሉም እያሸነፈ ለዘላለም ይኖራል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ዕብ.4:12 ይህንን እውነት እንዲህ ይገልጠዋል። «የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነውና፤ የሚሠራም ሁለትም አፍ ካለው ሰይፍ ሁሉ ይልቅ የተሳለ ነው።... » አዎ የእግዚአብሔር ቃል የማይሻር፣ የማይሻሻል ወይም የማይለወጥ የሁሉን ቻይ አምላክ እስትንፋስ ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እግዚአብሔር ቃል ቢናገር « እኔ ሕግንና ነብያትን ለመሻር የመጣሁ አይምሰሳችሁ ልፈጽም እንጂ ለመሻር አልመጣሁም። እውነት እላችኋለሁ በማይና ምድር እስኪያልፍ ድረስ ከሕግ አንዲት የወጣ ወይም አንዲት ነጥብ ከቶ አታልፍም ሁሉ እስኪፈጸም ድረስ። » /ማቴ.5:17-18/ ጌታ ኢየሱስ ይህንን መልዕክት በማቴ.24:35 እና በዮሐ.10:35 ደግሞታል። እግዚ አብሔር ዘመን ሲለዋወጥ ሐሳቡ አይለዋወጥም። ከኋላ የመጣው ነብይ የበሬቱን

መልዕክት አይቀደርም። ነብዩ አሳይያስ በኢሳ.40:8 «ሣፍ ይደርቃል አበባውም ይረገፋል የአምላካችን ቃል ግን ለዘላለም ጸንታ ትኖራለች።» ብሏል። በዘመናችን አንዳንድ ሰዎች ለንደሚያስቡት የእግዚአብሔር ቃል የተለወጠ፣ የተበላሸ ወይንም በሌላ መገለጥ የተተካ አይደለም። ቀደም ብለን እንደተመለከትነው ቁርዓንም ይሁን መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያረጋግጡት መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃልና ለዘላለም ያለብልሽት ጸንቶ የሚኖር ነው።

በሌላ አንጻር ግን ሐሰተኛ ነብያቶች ወይንም አስተማሪዎች ሊነሱና ልዩ ልዩ መጽሐፍት ሊጻፉ ይችላሉ። እንደ ዚህ ዓይነት ሰዎች ጥንትም ነበሩ ዛሬም ይኖራሉ። ነገር ግን እውነተኛው ከሐሰተኛው በምን እንለያለን የሚል ጥያቄ መነሳቱ አግባብነት ያለው ይመስለኛል። ለዚህም ጥያቄ የእግዚአብሔር ቃል መልስ አለው። ገላ.1:8-9 እንዲህ ይነበባል። «ነገር ግን እኛ ብንሆን ወይንም ከሌላው መላዕክት ከሰበክንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌልን ቢሰብክላችሁ የተረገመ ይሁን። አስቀድመን እንዳልን እንዲሁ አሁን ሁለተኛ እላለሁ፤ ከተቀበላችሁት የተለየውን ማንም ቢሰብክላችሁ የተረገመ ይህን።» በዚህ ክፍል ወንጌል ማለት «የምስራቅ ቃል» ማለት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛውን ከሐሰተኛው የምንለይበት ጥሩ መመዘኛ ሰጥቶናል። ስለዚህ ማንኛውም ሐዋርያም ይሁን ነብይ ነኝ ባይ ከቀድሞ ነብያትና ሐዋርያት የተለየ ትምሕርት ካስተማረ ወይም ከጻፈ ሐሰተኛ ነው። በእርሱ የተጻፈ መጽሐፍም ካለ የሚመዘነው በውስጡ በያዘው ትምሕርትና ምንጩን ባገናዘበ መልኩ ነው። ቁርዓንም ሆነ የነብዩ መሐመድ ትምሕርት ከቀድሞ ነብያቶች ትምሕርት የተለየ ከሆነ ሊፈተሽ ይገባል። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለሞቱና ትንሳኤው ለሐዋርያቱ ሲያስተምር ሐዋርያው ጴጥሮስ የክርስቶስን ሞት በተቃወመ ጊዜ ጌታ የመለሰለት "ወደ ጳላዬ ሂድ አንተ ሰይጣን የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን ነገር አታስብምና አለው።" ከዚህ ክፍል የምንረዳው የክርስቶስን ሞትና ትንሳኤ መቃወም ሐሰኛነት ከመሆኑም በላይ የሰይጣንን ሐሳብ አስተናጋጅነትን ነው። እውነተኛውን መንገድ ለመረዳት መሠረት

ማድረግ ያለበን የቀድሞ ነብያት የክርስቶስና የሐዋርያት ትምሕርት ነው። ዛሬም የክርስቶስን ትምህርት ተቃውሞ የሚያስተምር ወይንም ሙጽሐፍት የሚጽፍ ራሱም ሙጽሐፍም ሐሰተኛ ነው። ማንኛችንም በዚህ መስፈርት የራሳችንን ጥናት ለናደርግና እውነተኛውን መንገድ ለንከተል አሊያም በእውነተኛው መንገድ ያለን አጥብቀን ለንይዝ ይገባል።

አሁንም ደግሜ እላለሁ፤ ፈጣሪ አምላክ ተቃራኒ መልዕክቶች ለመልዕክተኞቹ አይሰጥም። ይልቁንም የአንዱ ነብይ ትምሕርት ከበፊቱ ከነበሩት ተመሳሳይ ወይንም የቀድሞውን የሚያጠናክር ነው። የበፊቱን የሚያፈርስ ከሆነ ያለምንም ጥርጣሬ ሐሰተኛ ትምሕርት መሆኑ ይታወቃል።

ሰዎች በራሳቸው ጊዜ ተነስተው የመሰላቸውን ሊያስተምሩ ይችላሉ። ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል በዘጸ.17:6 እንደሚናገር ቢያንስ የሁለት ወይንም የሦስት ቅዱሳን ምስክርነት አስፈላጊ ነው። ትምሕርቱም ከእግዚአብሔር ስለመላኩ በቂ መረጃ ሊኖር ይገባል። ያለምንም ማጣሪያ ሰዎችን ከፈጣሪ እንደተላኩ አድርገን የምንቀበል

ከሆነ ዛሬም ነብይ ነኝ ብሎ የመጣን ሁሉ መቀበላችን አይቀሬ ነው። ስለዚህ ማንኛችንም ክርስቲያንም ሆንን ሙስሊም ለምናደርጋቸው መንፈሳዊ ውሳኔዎች ለንጠነቀቅ ያስፈልገናል። ከሙጽሐፍ ቅዱስ ውጪ ያሉትን ሙጽሐፍት ምንጫቸውንና ትምሕርታቸውን መርምረን መጣል ያለብንን መጣል ይገባል። ከእግዚአብሔር ቃል ውጪ የምናደርጋቸው ውሳኔዎች ሁሉ የሞትና የሕይወት ምርጫ ስለሆኑ እንጠነቀቅ። ምክንያቱም እውነተኛውን የደህንነት መንገድ ከመረጥን የዘለዓለም ሕይወት፣ ከተሳሳትንም የዘላለም ሞት በፈታችን ነውና።

ምዕራፍ ሁለት

መጽሐፍ ቅዱስ ተበላሽቷል??

መጽሐፍ ቅዱስ ተበላሽቷል የሚለው ተቃውሞ በአንዳንድ መስሊቶች ወገኖቻችን ዘንድ ይደመጣል። ተበላሽቶ እንደሆነ ወይንም እንዳልሆነ የተለያዩ መረጃዎችን መዳሰስ አስፈላጊ ነው። ከዚህ ቀጥሎ የቁርጥንን የመጽሐፍ ቅዱስና ሌሎችንም መረጃዎች ሚህናዊ በሆነ መንገድ እንመልከት።

ሀ/ የቁርጥንና የሙስሊም ሊቃውንቶች ምስክርነት

ቁርጥን እና ሙስሊም ሊቃውንቶች ስለመጽሐፍ ቅዱስ መበላሸት ምን ያስተምራሉ?

ቀደም ብዬ መጽሐፍ ቅዱስ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሰጠ መለኮታዊ መገለጥ እንደሆነ የቁርጥን ጥቅሶችን በመውሰድ ለማብራራት ሞክራለሁ። በነብዩ መሐመድ ዘመን የነበረው መጽሐፍም እውነተኛና ያልተበረዘ እንዲሁም አይሁዶችና ክርስቲያኖች በዚያ መጽሐፍ ሕግ መሠረት እንዲኖሩ ቁርጥን ሲያዛቸው እንመልከታለን። /ሱራ5:44-47/ በገኛው ክፍለ ዘመን የነበረው መጽሐፍ ቅዱስ እንከን እንዳልነበረበት ከቁርጥን አንቀጾቹ መረዳት እንችላለን። ወደፊትም እንደማይለወጥ ቁርጥን በአንክሮ ያስገ ነዝባል። ምክንያቱም ቃሉን ከብልሽትና ከስህተት የሚጠብቅ ፈጣሪ አምላክ ራሱ ነውና ሱራ 22:52

የጥንት ሙስሊም ሊቃውንቶችም ከዚህ ጋር ተመሳሳይ አመለካከት አላቸው። ከእነዚህም ውስጥ በጣም የተከበሩና በሙስሊሙ ሕብረተሰብ ዘንድ ከፍተኛ ተቀባይነት ያላቸው ሙስሊም ሊቃውንት አቋም እንደሚከተለው ነው፡ አል-ታባሪ የተባለ እውቅ

ሙስሊም የታሪክ ጸሐፊ በእርሱ ዘመን በአይሁዶችና በክርስቲያኖች እጅ ያለው መጽሐፍ እንከን የሌለበትና ከጥንቱ መጽሐፍም ጋር አንድ እንደሆነ ተቀብሎአል። እንዲሁም በ1209 ዓ.ም የሞተው ፋህና ዲን ራዚ የተባለው ሙስሊም ፋሎስፊና የቁርዓን ሊቅ ስለ እግዚአብሔር ቃል እውነተኛነትና ስልጣን ተቀብሎአል። በተጨማሪም አቡ ሐሚድ አል-ጋዛሊ የተሰኘው ታዋቂው ሙስሊም የሥነ-መለኮት ሊቅ በእርሱ ዘመን መጽሐፍ ቅዱስን የሚቃወሙ ሰዎች ቢኖሩም ስለክርስቲያኖች መጽሐፍ እውነተኛነት በሰፊው አትቷል።

እየዋለ እያደር ግን ጥቂት ሙስሊሞች ቁርዓን የማያስተምረውና ቀደም ብለን የተመለከትናቸው የቀድሞዎቹ የእስልምና አስተማሪዎች ያሳስተማሩትን ትምሕርት ማስተማር ጀምረዋል። ለዚህም እንቅስቃሴ መጀመር መሪ ተዋናይ በ11ኛው ክፍለ ዘመን የኖረው ኢብን ሐዝም የተባለ ሰው ነው። ይህ ሰው የክርስትና እምነትን ብቻ ሳይሆን የተለያዩ የእስልምና ቡድኖችንም በመቃወም ጽፎአል። በመሠረቱ ሚዛና ዊነት የጎደለው ሥራ እንደ ሠራ ሥራዎቹ ምስክሮች ናቸው። በአሁንም ዘመን እነአህመድ ዲዳት የዚያን ሰው ፈለግ በመከተል መሠረተ ቢስ ተቃውሞዎቹ ቀጥለዋል። ንጹህ ሕሊና ያላቸው ሙስሊሞች ባይቀበሉትም እንዳንዶች በግብታዊነት መረጃን መሠረት ባላደረገ መልኩ መጽሐፍ ቅዱስን ያንቋሽሻሉ። ቁርዓን የመጽሐፍ ቅዱስን በጽሑፍ ደረጃ መበላሸት ያስተምራል ሲሉም ይከራከራሉ። ነገር ግን ይህ ተቃውሞ እውነተኛነት የሌለው ሲሆን ብዙ ጊዜ የሚያቀርቧቸውን የቁርዓን ጥቅሶች አብረን እንመልከት።

ስለመጽሐፍ ቅዱስ መበላሸት በቀዳሚነት ከሚጠቀሱት ጥቅሶች ሱራ 4:46 አንዱ ነው። እንዲህም ይነበባል፡- «ከነዚያ ይሁዳውያን ከሆኑት ሰዎች ንግግሮችን ከሰፍራዎቹ የሚያጣምሙ አልሉ፤ ሰማንም አመጥንም፣ የማትሰማም ስትሆን ሰማ ይላሉ። በምላሶቻቸውም ለማጣመምና ሃይማኖትንም ለመዝለፍ ራሷና ይላሉ።...» በዚህ ክፍል አይሁዶች በመጽሐፉ ያልተጻፈውን እንዳለ አድርገው ያስተምራሉ። ምላሶቻቸውንም የጣምማሉ ሲል ቃሉን ሲያነቡ አሳስተው ያነበሉ ማለት እንጂ ቃሉን አውጥተው

ሌላ ይጨምራሉ ማለት አይደለም። በጽሑፍ ደረጃ መቀየር ይቅርና አይሁዶች በመጽሐፉ ያልነበረውን ስያሜ ነበር ወይ? በእርግጠኝነት መናገር ያዳግታል። ምክንያቱም በዚያን ጊዜ በአረብያ ምድር የአረብኛ መጽሐፍ ቅዱስ ስላልነበረ መጣመም አለመጣመሙን ነብዩ መሐመድ ሊያውቁ የሚችሉበት አጋጣሚ በጣም የጠበበ ነበር። ነብዩ መሐመድ እብራይስጥ ወይም ግሪኩን ስለማያውቁ አይሁዶች ለአንድ ቃል ሌላ ተለዋጭ ቃላትን ሲጠቀሙ ንባቡን እንደማጣመም ወስደውታል እንጂ በዚህም ሆነ በዚያ ይህ የቁርዓን አንቀጽ የሚከንነው የአነባበብ ችግር እንጂ መጽሐፉን በጽሑፍ ደረጃ መቀየሩን አይደለም። የተወቀሱት አንባቢዎች ናቸው እንጂ መጽሐፉ ተበላሽቷል አልተባለም።

በሁለተኛነት የሚቀርበው የቁርዓንን ጥቅስ ሱራ 2:75 ነው። ክፍሉም እንዲህ ይነበባል፡- «/ይሁዶች/ከነሱ የኾኑ ጭፍሮች የአላህን ቃል የሚሰሙና ከዚያም ከተረዱት በኋላ እነርሱ እያወቁ የሚለውጡት ሲሆኑ ለናንተ ማመናቸውን ትከጅላላችሁን? » በመጀመሪያ ደረጃ የአላህን ቃል የሚለው በዚህ አውድ መሠረት የቁርአንን መልዕክት እንጂ መጽሐፍ ቅዱስን አይደለም። ስለዚህ ነብዩ መሐመድ በመዲና ቆይታቸው ከአይሁድ የተወሰኑ ቡድኖች የነብዩን መልዕክት ለምተው አምነናል እያሉ ያታልሉ ነበር። ነገር ግን ከነብዩ ሲለዩ የሰሙትን መልዕክት አጣምመው ያስተምራሉ። የአረብኛውም ቁርአን ቀይረውታል የሚለው የአላህን ንግግር - ከለም አላህ / እንጂ መጽሐፉን / ኪታብ / አይደለም። ስለዚህ ይህንን ጥቅስ የሚያስተምረው ስለ መጽሐፍ ቅዱስ መበላሸት ሳይሆን ከነብዩ መሐመድ አፍ ስለሰሙት ንግግር ነው።

በሦስተኛ ደረጃ የሚነሳው ጥቅስ ሱራ 5:13-14 ነው። ክፍሉም እንዲህ ይላል « ... ልቦቻቸውንም ደረቆች አደረግን ቃላትን ከስፍሮቻቸው ይለውጣሉ። ... ከነዚያም እኛ ክርስቲያኖች ነን ካሉት የጠበቀ ቃል ኪዳናቸውን ያዝን። በርሱም ከታዘዙት ነገር ፈንታውን ተወ። ... » በዚህ ክፍል አይሁዶችም ክርስቲያኖችም መጽሐፉን ሲያብራሩ ወይም ትርጉሙን

(Meaning) ሲሰጡ የሌላውን እንደሚያስተምሩ ይገልጻል። አብደላ የሱፍ ዓሊ ይህን ክፍል ሲያብራራ « አይሁዶችና ክርስቲያኖች በሚያስተምሩበት ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን ቃላት ሌላ ዓይነት ትርጉም እየሰጡ ያስተምራሉ ወይም መዋል ለሌላባቸው ተግባር ያውላሉ ሲል ጽፎአል። ይህም ንግግርን እንጂ በጽሑፍ ደረጃ ያለውን የእግዚአብሔር ቃል ማለቱ አይደለም። ከዚህም የተነሳ ትክክለኛውን መልዕክት ረስተዋል የራሳቸውንም ሐሳብ ለመደገፍ ትክክለኛ ያልሆነ ማብራሪያ ይሰጣሉ » ሲል ጽፎአል (Yusuf Ali, 1999, p.250) ቁጥር 13 ላይ «ቃላትን» የሚለው «ከለም» የሚል የአረብኛ ቃል ስለተጠቀመ መጽሐፍ ቅዱስን በጽሑፍ ደረጃ ከመቀየር ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የለውም።

ሱራ5:41/3:71 ተመሳሳይ ነገር ይናገራል። ለእነዚህ ክፍሎች አብደላ የሱፍ አሊ ተመሳሳይ ማብራሪያ ሰጥቶአል። ሱራ 3:77-78 ከላይ ከተጠቀሱት ክፍሎች ጋር ተመሳሳይነት አለው። በአጠቃላይ ቁርአን ስለመጽሐፍ ቅዱስ መቀየር፣ መበላሸት ወይም እርስ በርሱ መጋጨት ምንም ዓይነት መረጃ አይሰጥም። ይልቁንስ ከፍ ብለን እንደተመለከትነው ስለ እውነተኛነቱ በእነዚህ የቁርአን አንቀጾች ከየትኛውም ጽሑፍ ይልቅ ጠንካራ ድጋፍ ይሰጣል።

ላ/ ታሪካዊ መረጃዎች

ስለመጽሐፍ ቅዱስ ስለመበረዝ ታሪካዊ መረጃ ከቁርአን ጋር በንጽጽር የቀረበ፡-

መ-ስሊሞች አሁን ያለው መጽሐፍ ቅዱስ ለነብያትና ለሐዋርያት የተገለጠው አይደለም። ብዙ ጊዜም ተለውጧል። ስለ ዚህ ላለመለወጡ ምን መረጃ አላችሁ? ሲሉ ይጠይቃሉ።

በመሠረቱ ጥያቄው አግባብነት ያለው ይመስለኛል። ነገር

ግን አንዳንድ ሙስሊሞች ምንም ዓይነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ፣ ታሪካዊ፣ ቁርዓናዊ ወይንም ሳይንሳዊ መረጃ ሳይኖራቸው የእግዚአብሔርን ቃል ያንቋሽሻሉ። ቀደም ብለን እንደተመለከትነው መጽሐፍ ቅዱስ ያልተበላሽ እንደሆነ ቁርዓንም መጽሐፍ ቅዱስም ያረጋግጣሉ። ነብዩ መሐመድም በእርሳቸው ዘመን የነበረውን መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛና ያልተበላሽ እንደሆነ መስክረዋል፤ ተከታዮቻቸውንም እንዲያምኑበት በሱራ 4:136 አስተምረዋል። ከዚህ በተጓዳኝ አሁን ያለው መጽሐፍ ቅዱስ በነብዩ መሐመድ ዘመንና ከዚያ በፊት ክርስቲያኖችና አይሁዶች ይጠቀሙበት የነበረው ነው። በዚያን ጊዜ በተለያዩ ቋንቋዎች የተጻፉት መጽሐፎች በአሁኑ ጊዜ በክርስቲያኖች እጅ ይገኛሉ። ከእነዚህም ውስጥ ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፡-

1/ የአሌክሳንደሪያ ጽሑፍ (Codex alexandrinus)፡- የተጻፈው በ5ኛው ክፍለ ዘመን ከእስልምና መጀመር አንድ መቶ አመት በፊት ነው። አሁን በለንደን ብሪቲሽ ሙዝየም ውስጥ ይገኛል።

2/ የሲናይቲክስ ጽሑፍ (Codex sinaiticus)፡- ይህ ደግሞ በ4ኛው ክፍለ ዘመን የተጻፈ ሲሆን አሁን በብሪቲሽ ሙዝየም ይገኛል።

3/ የቫቲካኒስ ጽሑፍ (Codex vaticanus)፡- ከሁለቱ ይልቅ ረጅም እድሜ ያለው ሲሆን በአሁኑ ጊዜ በሮም የባተካን ሳይብሪሪ ይገኛል።

4/ የእብራይስጡ ማዘሬቲክ መጽሐፍ (The Hebrew massoretic text)፡- በእብራይስጥ ቋንቋ የተጻፈ ሲሆን በክርስቲያኖችም በአይሁዶችም እጅ አለ። ከክርስቶስ ልደት በፊት የተጻፈ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ነው።

5/ የሙት ባሕር ጥቅልል (dead sea scroll)፡- በሙት ባሕር አካባቢ በተደረገው የአርኪኦሎጂ ቁፋሮ የተገኘ መጽሐፍ ነው።

ይህም መጽሐፍ ቅዱስ ከክርስቶስ ልደት በፊት ሁለት መቶ ዓመታት እድሜ አለው።

6/ ሰፕቱጀንት፡- ከእብራይስጥ ወደ ግሪክ የተተረጎመ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ነው። ይህም መጽሐፍ የተጻፈው ከክርስቶስ ልደት ሁለት መቶ ዓመታት አስቀድሞ ነው።

7/ የላቲን ቩልጌት፡- የሮማ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን በ4ኛው ክፍለ ዘመን ከሰፕቱጀንትና ከጥንታዊ የግሪክ መጽሐፍት የተተረጎመችው ነው።

እነዚህ መጽሐፍት ከመሐመድ ልደት በዙ መቶ ዓመታት በፊት የተጻፉ ወይንም ከሌላ ቋንቋ የተተረጎሙ ናቸው። ነብዩ መሐመድም ትክክለኛና ያልተበላሹ በማለት የተቀበለችው እነኚህ መጽሐፍት ናቸው። አሁንም ያለምንም ዓይነት ችግር በእጅ ይገኛሉ። ይዘታቸውም አሁን ካለው መጽሐፍ ቅዱስ ጋር አንድ ዓይነት ነው። ጽሑፎቹም ከበቂ በላይ ማስረጃዎች ናቸውና። ማንም ሰው በዚህ ጉዳይ ጥርጣሬ ቢያደርበት ጽሑፎቹ ወዳሉበት ድረስ በመሄድ አሁን ካለው መጽሐፍ ቅዱስ ጋር ማስተያየት ይችላል። በጥቂት ሰዎች መረጃ በሌለው መላ ምት ንግግር መሳሳት አይገባም። ይልቅንስ እውነቱን በደንብ ለማወቅ ከፈለግን ቀጥሎ ያሉትን ጥያቄዎች ራሳችንን ልንጠይቅ ይገባናል። እነማን ናቸው የቀየሩት? ለምንድነው የቀየሩት? የት ቦታ ወይንም በየትኛው የቤተክርስቲያን ጉባኤ? በስንት ዓመተ ምሕረት? ተቀየረ ከተባለበት የመጀመሪያው መጽሐፍ ቅዱስ የት ነው ያለው? የትኞቹ ክፍሎች ናቸው የተቀየሩት? ተቃዋሚዎች ለእነዚህ ጥያቄዎች ሁሉ የተጨበጠ መረጃ ማቅረብ አይችሉም። መጽሐፍ ቅዱስን የሚቃወሙት እንዲሁ በጭፍን ነው።

የተወሰኑ መስለሞች ቁርአን ስህተት ሊኖረው እንደሚችል ቢሰማሙም እንዳንደች ግን ምንም ዓይነት ስህተት የሌለበት፣ ሲጻፍም ያለ እንከን ተከትቦ እስካሁን እንደደረሰ ያስተምራሉ። በተለይም አቶ ኡመር አርሲ በቅርቡ «ታላቅ ምክር

ለአዲሱ ትውልድ» በሚለው መጽሐፋቸው ከገጽ 6-10 ስለ ቁራ አንና ስለ መጽሐፍ ቅዱስ በንጽጽር አቅርበዋል። ስለ 6 ላይ ሱራ 41:42 እና ሱራ 4:82 በመጥቀስ የቁርአንን እውነተኛነት ሲጽፉ በተቃራኒው ከኔርሃርድ ኔልስ መጽሐፍ በመጥቀስ የመጽሐፍ ቅዱስን ብልሽት ለማሳየት ሞክሮአል። ከኔርሃርድ ኔልስ የተወሰደው ሐሳብ ከእንግሊዘኛው ወደ አማርኛው በትክክል ካለመተርጎሙም በላይ ትክክለኛ ተቃውሞ አይደለም። የቁርአንን ማንነት ከግምት ውስጥ ያላስገባ ተቃውሞ ስለሆነ ከዚያ በፊት አቶ ኡመር ባነሱት ርዕሰ ቁርአንን መፈተሽ ይኖርበታል።

የተለያዩ የቁርአን፣ የሐዲስና ሌሎች እስላማዊ ጽሑፎች ቁርአን ተሰብስቦ እስኪጻፍ ድረስ በብዙ ችግሮች ውስጥ እንዳለፈ ያስረዳሉ። አንዳንድ ሙስሊም ሊቃውንቶች አሁን ያለው ቁርአን በመጀመሪያ ለነብዩ መሐመድ የተገለጠው መልዕክት ነው ብሎ ለመቀበል ሲቸገሩ ሌሎች ግን አላህ ቃሉን ይጠብቃል በሚል ጭፍን እምነት ሽንጣቸውን ገትረው ይከራከራሉ። ከቁርአን ብንጀምር በሱራ 2:106 ነብዩ መሐመድ የተወሰኑ የቁርኅን አንቀጾችን እንደረሱና ወደፊትም ሊረሱ እንደሚችሉ ተጽፎአል። በዚህ ጉዳይ ከሌሎች ለቀረበላቸው ጥያቄ ምላሽም አላህ አንዱን መልዕክት ቢያስረሳ ብጤውን ወይንም የተሻለውን ያመጣል ሲሉ ጽፈዋል። ነገር ግን አላህ አንዱን መልዕክት አስረሰቶ ሌላውን ማምጣት ለምን አስፈለገው? እርሱም እንደነብዩ የመጀመሪያውን መልዕክት ረስቷል ማለት ነው? የመልዕክቱ ምንጭ ሁሉን ቻይ አምላክ ከሆነ እንዲህ ሊያደርግ አይችልም። ደግሞ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የተሻለ ወይም ያነሰ የሚባል እንዴት ይኖራል?

በተጨማሪም የነብዩ መሐመድ ተከታዮች ተመላሳይ ችግር እንደገጠማቸው የታመኑ የሐዲስ ሪፖርቶች ያስረዳሉ። «ሐዲስ» ማለት የነብዩ መሐመድ ንግግሮች፣ አባባሎችና ተግባሮች ስብስብ ነው። በእነዚህ መረጃዎች መሠረት ከነብዩ መሐመድ ሞት በኋላ በተለይም በአቡ በክር ዘመን «ያማማህ» በተሰኘው የጦር ግንባር ቁርአንን ወላጅነት አቸው ይዘው የነበሩ ሰዎች በብዛት

መሞታቸው ለቁርዓን ተሰብስቦ መጻፍ ዋናው ምክንያት ነው። በዚህም ጊዜ በካሊፍ አቡ በክር ትዕዛዝ ዘይድ ኢብን ሣቢት የተባለው ሰው ቁርጥራጭ የቁርዓን አንቀጾችን ሰብስቦ ጽፎአል። የሰበሰበውም በሰሌን፤ በድንጋይ እና በሌሎችም ዕቃዎች ላይ በነብዩ ዘመን ከተጻፈበት ሲሆን ከዚህ በተጨማሪ ከነብዩ ተከታዮች አእምሮ በመልቀም ነው። የተጻፈውም ቁርአን ሐፍሳ በምትባለው በነቢዩ መሐመድ ሚስት እጅ እንዲቀመጥ ተደርጓል። (sahih al-Bukhari, vol,6.p.478) እዚህ ላይ ቆም ብላችሁ አስቡ ነብዩ እንኳን ከረሱ ተከታዮቻቸው ረጃጅምም ሆኑ አጫጭር የቁርአን መልዕክቶች ምንም ሳያዛንፋና ሳይረሱ ለብዙ ዓመታት እንዴት በአእምሯቸው ይዘው ሊቆዩ ይችላሉ?

በሌላ አንጻር ደግሞ የነብዩ መሐመድ የቅርብ ረዳት የነበሩ ሦስት ሰዎች ማለትም አብደላህ ኢብን ማሱኡድ፣ ሳሊም እና ኡቤይ ኢብን ካዕብ የየራሳቸው ሦስት ቁርዓኖች አዘጋጅተው ነበር። ነብዩ በሕይወት ሳሉ ማንኛውም ሰው ስለቁርዓን ለመማር ቢፈልግ እነርሱ መጠየቅ እንዳለበት በማሳሰብ ታማኝነታቸውን አረጋግጠውላቸው ነበር። ከዚህ በተጨማሪ ሌሎችም ሰዎች በተመሳሳይ ሁኔታ የየራሳቸው ቁርአን አዘጋጅተው ነበር። ከነዚህም ውስጥ አሊ፣ አቡ ሙላ እና አናስ ኢብን ማሊክ ይገኙበታል። ስለዚህ ከእነዚህ ቁርዓኖች የትኛው ነው ትክክለኛ? ልዩነት ካለ ጭቅጭቅ አይቀርምና ከነቢዩ ሞት ከ12 ዓመታት በኋላ ችግሩ እየተገለጠ መጥቶ በተለያዩ ግዛቶች ባሉ ሙስሊሞች መካከል ክርክር ተነሳ። በዘመኑ ገዥ የነበረው ካሊፍ ኡስማን በሙስሊሞች መካከል ቁርዓንን በተመለከተ የተነሳውን ክርክር ሲሰማ ያልተጠበቀ አደገኛ ውሳኔ ወሰደ። ይህም ዘይድ ኢብን ሣቢት ለሁለተኛ ጊዜ የመጨረሻ የሆነውን ቁርአን በቀረይሾች አረቢኛ እንዲያዘጋጅ አዘዘው። ዘይድም ቀድሞ አዘጋጅቶት የነበረውን ቁርአን ከሐፍሳ እጅ በመውሰድ የመጨረሻው ቁርዓን (mus-haf) ጻፈ። በዚህ ሂደት ውስጥ የቁርአን እጣ ፈንታ የወደቀው በዘይድና በተባባሪዎቹ እጅ ነው። ተጽፎ ካለቀም በኋላ ካሊፍ ኡስማን ሌሎችን ቁርዓኖች እንዲቃጠሉ አዘዘ። ስለ ቁርዓን አሰባሰብና በውስጡ ስለተፈጠሩ

ግጭቶች የአማርኛውን ቁርዓን በገጽ 10 ላይ እንዲህ ያብራራዋል፡- "ዳግመኛ ሽሊፋ ኡስማን በ25ኛው ዓመት ስደት ባነባበቡ ግጭት ስለተገኘበት ከአራት የቁርዓን ሊቃውንት በተከናወነ ጉባኤ የቃላቱን አጻጻፍ ያለነጥብ ለየንባቡ ተስማሚ አድርገው በመጀመሪያው አወራረድ መሠረት የሱራዎቹንም ተራ ጠብቀው ሰበሰቡት፤ ሽሊፋውም በአምስት ኮፒዎች አስጸፎ አንዱን ለራሱ አስቀርቶ አራቱን ለመካኛ ለደማስቆ፣ ለበሰራ፣ ለኩፋ ከተሞች ልኮ ማንኛውም ሰው ከነዚህ ብቻ እንዲገለብጥ አድርጎ የቀረውን ስለ አቃጠለው ቁርአን አንድነቱን ጠብቆ ይኖራል እስከ አሁን ምንም መለዋወጥ አልደረሰበትም፡፡" ዘይድ ካዘጋጀው ቁርአን ጋር አንድ ዓይነት ይዘት ካላቸው ለምን ተቃጠሉ?፣ ተመሳሳይ ይዘት ከሌላቸውስ ትክክለኛው ቁርአን የዘይድ ወይንም የሌሎቹ ይሁን በምን ይታወቃል? የቁርአንን አንድነት የሚጠበቀው እርስ በርሳቸው የሚጋጩትን የቁርአን ክፍሎች ወይንም ዘይድ ካዘጋጀው ቁርአን ጋር የሚጋጩትን ቁርአኖች በማቃጠል ነውን? ከነብዩ መሐመድ ጋር የነበሩ ታማኝ የተባሉት የነብዩ መሐመድ ተከታዮች የጻፉዋቸውን ቁርአኖች ተቃጥለው ሳሉ ቁርአን መለዋወጥ አልደረሰበትም ማለት ይቻላል?

በእስልምና የመጀመሪያዎቹ ዘመናት የነብዩ ተከታዮች ከቁርዓን ብዙ መልዕክቶች እንደረሱ አል-ሱዩቲ የተባለው ሐዲስ አብደላ ኢብን ኡመርን ጠቅሶ እንደሚከተለው ዘገቦታል፡፡ "Let none of you say 'I have aquired the whole of qur'an.' How does he know what all of it is when much of the quran has disappeared? Rather let him say 'I have a quired what has survived.'" (as -suyuti, al-Itfan tiulum al-qur'an p.524 ⁵

ወደ አማርኛው ሲተረጎም እንደሚከተለው ነው፡-

«ማንም እንዲህ አይበል» ሙሉውን ቁርአን አግኝቻለሁ ፣ አብዛኛው ቁርአን ጠፍቶ ሳለ ሙሉ ቁርአን መሆኑን እንዴት ሊያውቅ ይችላል? ይልቁንስ እንዲህ ይበል" እኔ ያገኘሁት የቀረውን ለመጥፋት የተፈረውን ነው፡፡»

ከዚህ በተጨማሪ ከቡሐሪ ሐዲስ ቀጥሎ ታማኝ በሚባለው ሐዲስ ሳሂቡ - ሙስሊም በሁለተኛው ጥራዝ ገጽ 501 የጠፉ ሱራዎች እንዳሉ አቡ ሙሳ አል አሻሪ ጠቅሶ እንዲህ ተጽፎአል።

«We used to recite a surah which resembled in length and severity to surah Bara'at. I have, rember out of it: ' If there were two valleys full of riches, for the son of Adam, he would long for a third valley, and nothing would fill the stomach of the son of Adam but dust." (sohih- muslim v.2.501)

በዚህ የሐዲስ ሪፖርት እንደምናየው አቡ ሙሳ አል-አሻሪ ከአንድ ሱራ /ምዕራፍ/ አንድ ዐረፍተ ነገር ሲቀር ሁሉንም ረስተዋል። በተመሳሳይ የሐዲስ ክፍል አቡ ሙሳን ጠቅሶ የተረሳ የቀርአን ሱራ እንዳለ እንዲህ ይገልጻል፡-

" And we used to recite a surah which resembled one of the surahs of Musabbihat, and I have forgotten it, but remember (this much) out of it. O people who believe, why do you say that which you do not practice' (61:2) and ' that is recorded in your necks as a witness (against you) and you would be asked about it in the day of Resurrection." (17:13) (sahih- Muslim,v.2,,501).

በዚህ ክፍል አቡ ሙሳ ከአንድ ምዕራፍ /ሱራ/ሁለት ጥቅሶችን ሲያገኙ ቀሪዎቹ እንደተረሱ ተናግረዋል። እነዚህም ሁለት ጥቅሶች በሱራ 61:2 እና በ17:13 ውስጥ ተጽፈው እናገኛቸዋለን። ቀሪውን የቀርአን መልዕክት ሳይገኝ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ተረስቷል። ቡሐሪ የተሰኘውም ሐዲስ ካሊፍ ኡመርን ጠቅሶ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን አረፍተ ነገር ድሮ በቀርአን ውስጥ እንደነበረ በኋላ ግን እንደጠፋ ዘግቧል።

O people! Do not claim to be the offspring of other than

your fathers, as it is disbelief on your real part that you claim to be the offspring of other than your real father. (sahih al-Bukahri, v.8, p.540)

ከቁርአን የተወሰነው መልዕክት ከጠፋ፤ ወይንም ከተረፈ፤ እንዲሁም በአሰባሰቡም ላይ ችግር ካለበት በመጀመሪያ ለነብዩ የተገለጠው መልዕክት አሁን በእጅ አለ ብሎ መናገር እንዴት ያስደፍራል? ስለቁርአን ምንም ዓይነት መጥፎ ነገር እንዳይነገር የሚከለከለው ለምን ይሆን? ሙስሊም ወንድሞቼና ለህጻናት እገዢ አብሔር የሰጣችሁን አእምሮአችሁ/ እውነትን ለማወቅና ትክክለኛውን መንገድ ለመከተል እንድትጠቀሙበት አበረታታችኋለሁ። ለሰዎች እውነት የሚመስሉ ብዙ መንገዶች አሉ መጨረሻቸው ግን ሞት ነው። ወደ ዘላለም ሕይወት የሚወስድ እውነተኛ መንገድ አለ፤ እርሱም አል መሲህ ኢሳ ነው። በዮሐ.14:6 ኢሳ ሲናገር " እኔ መንገድና እውነት ሕይወትም ነኝ፤ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም።" አለ። እገዢአብሔር ለሰው ዘር ሁሉ ያለምንም ድካምና ጥረት ከእገዢአብሔር ምሕረት ብቻ የተነሳ የደህንነትን መንገድ አዘጋጅቶልናል።

ከእኛ የሚጠበቀው ግመንና መከተል ብቻ ነው። እንዲሁም ኢየሱስ /ኢሳ/ በዮሐንስ ወንጌል 3:36 እንዲህ ብሏል « በልጅ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው፤ በልጅ የማያምን ግን የእገዢ አብሔር ቁጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም።» ሌላ መንገድ የለም፤ መንገዱ ይህ ብቻ ነው፤ በዚህ እንመላለስ።

ሐ. ከአራትና ከወንጌላት ውጪ ሌሎች መጽሐፍት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አይደሉምን?

ጥቂት ሙስሊሞች ከአራት /ተውራት/ እና ከወንጌላት /ኢንጂል/ ውጪ የሌሎች ነብያትና ሐዋርያት መጽሐፍት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አይደሉም የሚል አስተያየት በተቃዋሞ

መልክ ያቀርባሉ። አሁን ያሉት እራትና ወንጌላት ከጥንቶቹ ጋር አንድ ዓይነት አይደሉም ይላሉ።

በዚህ አባባል ምንም ዓይነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪካዊ ወይም ቁርአናዊ መረጃ የለውም። አሁን ካለው የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍት ውጪ ሌላ ይዘት ያለው መጽሐፍ የነበረበት ዘመን በዓለም ታሪክ አይታወቅም። አንዳንድ ተቃውሞዎች ሲሆን ይችላል በሚል ግምት ላይ የተመሠረተ ነው። ቁርአንም ከእራት /ተውራት/ እና ወንጌላት /ኢንጂል/ ውጪ ለሌሎች ነብያት መጽሐፍትን እንደተሰጡ በሱራ 2:136 እንዲህ ተጽፎአል፡-

«በአላህና ወደኛ በተወረደው /ቁርአን/ ወደ ኢብራሂምም ወደ እስግኤልና ወደ ኢስሐቅም ወደ ያዕቆብና ወደ ነገዶቹ በተወረደው በዚያም ሙሳና ኢሳ በተሰጡት በዚያም ነብያት ሁሉ ከጌታቸው በተሰጡት በአንድም መካከል የማንላይ ስንሆን አመንን...»

በዚህ የቁርአን አንቀጽ መሠረት የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍት እራትና ወንጌላት ብቻ ሳይሆኑ በተለያዩ ነብያት እና ቅዱሳን ሰዎች የተጻፈ እንደሆነ ያረጋግጣል። ቁርአን የመጽሐፍቱ ብዛትና ይዘት ምንም የሚለው ነገር የለም። ከጥንት ጀምሮ የነበረው የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ቁጥር 39 ሲሆኑ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ሲመላለስ በነበረበት ጊዜ ከእነዚህ መጽሐፍትም እየጠቀሰ ያስተምር ነበር። የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ደግሞ 27 ሲሆኑ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት በኢየሱስ ሐዋርያትና በቅርብ ረዳቶቻቸው የተጻፉ ናቸው። በአጠቃላይ መጽሐፍት ቅዱስ 66 መጽሐፍ በውስጡ የያዘ ሲሆን በቁርአን በሱራ 2:136 እንደተጻፈው በእስራኤል ነብያት ሐዋርያት እና ሌሎች ቅዱሳን ሰዎች የተጻፈ ነው። ብዙ መጽሐፍት ቢሆኑም ምንም ዓይነት የሐሳብ ግጭት አይታይባቸውም። ነብዩ መሐመድም የእግዚአብሔር ቃል ናቸው ሲሉ የሚናገሩት እነዚህ 66ቱ መጽሐፍት ናቸው። እነዚህ መጽሐፍት በነብዩ ዘመን በክርስቲያኖች እጅ የነበሩ

ናቸው። ስለዚህ ቀደም ብሎ የተነሳው ተቃውሞ ከቀርአንና ከታሪክ እውነታ ጋር የሚጋጭ ስለሆነ ሊሰተካከል ይገባል።

ሙ. የቦርናባስ ወንጌል ትክክለኛ ወንጌል ነውን?

ሙስሊሞች እውነተኛው ወንጌል የቦርናባስ ወንጌል ብቻ ነው ይላሉ። ሌሎች ወንጌላት የተቀየሩ የተበላሹና እውነተኛነት የጎደላቸው ሲሉ ያጣጥላሉ። እነርሱ እንደሚሉትም የቦርናባስ ወንጌል ስለ ክርስቶስ አለመሰቀል ፣ ስለ ሃብዩመሐመድ መምጣት፣ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንዳልሆነ ነገር ግን የእስልምና ነብይ ብቻ እንደሆነ ያስተምራል። በተጨማሪም ኢየሱስ መሲህና አምላክ እንዳልሆነ ይናገራል። ስለዚህ ሙስሊሞች የቦርናባስ ወንጌል ክርስቲያኖች ከእምነታቸው ጋር ስለሚጋጭ አውጥተውታል ይላሉ። እውነተኛው ለኢየሱስ የተሰጠው ወንጌል /ኢንጂል/ ነው ሲሉም ይከራከራሉ።

በቅድሚያ ባርናባስ ከጳውሎስ ጋር ወንጌልን በሕብረት ያገለገለ ሰው ነው። ሐዋ.13:1-39 እና 11:26-30። ባርናባስ የኖረውም እስልምና ከመጀመሩ 500 ዓመታት በፊት ሲሆን አሁን ያለው የቦርናባስ ወንጌል ጸሐፊም አይደለም። ሙስሊሞች ያቀረቡት መጽሐፍ በ14ኛው ክፍለ ዘመን የቀርአን ትምሕርቶችና የእምነቱ አስተምህሮዎች ከኢየሱስ ጋር ለማያያዝ የተደረገ ፈጠራ ነው። ርሌላ በኩል ደግሞ ክርስቲያኖች የእስልምናን እምነት እንዲቀበሉ የተወጣነ ዘዴ ነው።

የመጽሐፉን አጠቃላይ ታሪክ ስንመለከት ለመጀመሪያ ጊዜ የተጻፈው በጣሊያንኛ ቋንቋ ነው። ፀሐፊውም በግዳጅ ወደ ክርስትና የተቀየረ ስፔናዊ ሙስሊም ነው። ከዚያ በኋላ አባ ማሪያ የተባለ ቄስ ባርናባስ ጽፎታል የሚለውን ሐሳብ እንዳሰራጨ ይታመናል።

ስፔናዊው ወታደር ወደዚህ ድርጊት የገባው በግዳጅ ክርስትና

እንዲቀበል ስለተደረገ ለብቀላ የተጠቀመበት መንገድ ነው። አባ ግሪና ደግሞ ወደዚህ ድርጊት የተገፋፋው ለብዙ ዓመታት አገልግሎት የግዕዝ ስላልተሰጠው ነው። እርሱም ቤተክርስቲያን ለመቀበል የተጠቀመው ዘዴ ነው። ቴሱ ከዚያ ወደ እስልምና ሃይ ግናት ተቀይሯል። ባርናባስ ግን ጣሊያንኛ ተናጋሪ አልነበረም። እርሱ ቢጻፈው ኖሮ ሊሆን የሚችለው በግሪክኛ ወይንም በእብራይስጥ ነው። ቋንቋው በራሱ የመካከለኛው ዘመን ፈጠራ እንደሆነ ያሳያል። በኋላም ወደ ስፓኒሽ የተተረጎመ ሲሆን በጣሊያንኛው መጽሐፍ ሀዳጉ ላይ ያሉ ጽሑፎች በአረብኛ የተጻፉ ናቸው። የመጽሐፉ የእንግሊዘኛ ትርጉም በ1907 በሉንስዲል እና ለውራንግ ተዘጋጠ ጅቷል። 100,000 የሚጠጉ ኮፒዎች በፓኪስታን ታትመው ተሰራጭተዋል። የአባ ግሪና በአጠቃላይ የባርናባስ ወንጌል ና የስፓኒሽ ሙስሊም ሰው ፈጠራ ውጤት ነው። ለዚህም የተለያዩ መረጃዎች አሉ።

ሀ/ በሉቃስ 17:16 ኢየሱስ ከፈወሳቸው አስር ለምጻሞች ወደ ጌታ የተመለሰው ሳምራዊ እንደሆነ የሉቃስ ወንጌል ያስረዳል። ነገር ግን የባርናባስ ወንጌል እስግኤላዊ ነበር ይላል። (Barnabas 70)

ሀ/ የባርናባስ ወንጌል ከቀርአንም ከመጽሐፍ ቅዱስም ጋር ይጋጫል። ለምሳሌ ኢየሱስ መሲህ አይደለም፤ እርሱ ስለመሲህ መምጣት ሊያበሰር የተላከ ነብይ ነው ይላል። (Barnabas 42 እና 82) ነገር ግን ቀርአን 11 ጊዜ ኢየሱስ መሲህ ነው ሲል ያስተምራል። ከነዚህም ውስጥ ሱራ3:45 ይገኝበታል።

ሐ/ ከሌላ የቀርአን አንቀጽ ጋር የሚጋጭ ትምህርት አለው። በሱራ 19:23 ግሪያም ኢየሱስን ስትወልድ ተጨነቀች ይላል። ነገር ግን የባርናባስ ወንጌል ያለምንም ጭንቀት እንደወለደች ያስተምራል። (Barnabas 3)

መ/ የባርናባስ ወንጌል ኢየሱስ ሰዎች ካልተገረዙ አይደኑም ብሎ አስተምሯል ሲል ዘግቧል። ነገር ግን ጳውሎስም ባርናባስም

የተቃወሙት ትምሕርት ነው።-ሐዋ.15:1-29፤ ገላ.5:6-7

ሠ/ ነብያት፣ ሐዋርያት፣ መላዕክቶች እንዲሁም ኢየሱስ ራሱ ያስተግረን የክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅነቱ የባርናባስ ወንጌል ተቃዋሞታል።

ረ/ የባርናባስ ወንጌል ፀሐፊ ከቀርአን እና በ13ኛው መቶ ክፍለ ዘመን በጣሊያናዊው ጻፋዊ ከተጻፈው " the divine comedy " ከሚለው ጽሑፍ የተወሰዱ ሐሳቦች በውስጡ ይሟላሉ። በ1ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የኖረው ባርናባስ ከነዚህ ጽሑፎች ጋር ምንም ግንኙነት የለውም።

በአጠቃላይ የባርናባስ ወንጌል በመካከለኛው ዘመን በስፓኒሽ ሙስሊም ሰው የተቀነባበረ መጽሐፍ ነው። እርሱም የእስልምና ሃይማኖት እውነተኛና መገለጫም የመጣው ከእሥራኤል አምላክ ቅዱስ እግዚአብሔር እንደሆነ ለግስመሰል ያዘጋ ጀው ተረት ነው።

ምዕራፍ ሦስት

መጽሐፍ ቅዱስና ሚስተር አህመድ ዲዳት

በዚህ ርዕስ ስር ሚስተር አህመድ ዲዳት እንደ ኅርኅርሳውያን የዘመን አቆጣጠር በ1980 ዓ/ም ባሳተሙት "Is the Bible God's word?" በሚለው መጽሐፋቸው ላነሱዎቸው ጥያቄዎችና ተቃውሞዎች መልስ እሰጣለሁ። መልሱም ከቁርአን ጥቅሶች ጋር በንጽጽራዊ መልኩ የቀረበ ነው። ጽሑፋቸውም መጽሐፍ ቅዱስን በጥንቃቄ የማያውቁ ሰዎች ሊያደናግር ይችላል። ነገር ግን ጸሐፊው የቀረብዎቸው ተቃውሞዎች ሚዛናዊነት የሳደላቸው፣ በበቂ መረጃ ያልተደገፉና የቁርአንን ትምሕርት ያላገናዘቡ ናቸው። ዝርዝሩን ከዚህ ቀጥሎን እንመልከት።

ሀ/ ሦስት ዓይነት ንግግሮች

ሚስተር አህመድ ዲዳት ጽሑፋቸውን ሲጀምሩ ገጽ 4 ላይ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ሳይሆን ሦስት ዓይነት ንግግሮች የያዘ ነው ሲሉ አጥሏል። እነዚህም፡- የአላህ ንግግሮች፣ የነብያት ቃል፣ እና የጸሐፊው ሐሳብ ናቸው። በመቀመልም ቁርአን የአላህ ንግግር ብቻ የያዘ ሲሆን የነብዩ መሐመድ ንግግሮች የተጻፉት በሐዲሶች ውስጥ ነው ብለዋል። ከእነዚህ ሁለት መጽሐፍት ውጪ ያሉት የተለያዩ ጸሐፊዎች ሐሳብ የያዙ ናቸው ሲሉ ጽፈዋል።

በመሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ከፀሐፊዎች ጋር ቁጭ ብሎ ቃል በቃል (dictation) አላጻፋቸውም። የጻፉትም በመንፈስ ቅዱስ መለኮታዊ ምሪት የራሳቸው የአጻጻፍ ዘይቤ በመጠቀም የጊዜውን ባህልና ቋንቋ ከግምት ውስጥ አስገብተው ነው። ፈጣሪ አምላክ ማንነቱንና ፈቃዱን ለሰዎች ሲያስታውቅ

እነርሱ ባለብት ነባራዊ ሁኔታ ውስጥ ነው። ስለዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች የእግዚአብሔርን መልዕክት ካለው ነባራዊ ሁኔታ ጋር በማያያዝ ጽፈውታል። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው ስንል በውስጡ እግዚአብሔር ራሱንና ፈቃዱን ለሰዎች ሊገልጽ የወደደውን መልዕክት በመንፈስ ቅዱስ መሪነት እንዲጻፍ አድርጎአል ማለታችን ነው እንጂ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉት ቃላቶች ሁሉ እግዚአብሔር የተናገራቸው ናቸው ማለት አይደለም። የመላዕክት፣ /ሉቃ.1:28/ ፣ የነብያት፣/ኤር.1:6/ የእግዚአብሔር፣ /ኤር.1:7-12/ ኢዮ.1:7/ የሰይጣን፣ እና የተለያዩ ሰዎች ንግግሮች ይገኛሉ። በእስራኤል ታሪክ ውስጥ እግዚአብሔር ጣልቃ እየገባ የሰራቸው ስራዎች ተዘግበዋል። ነገር ግን በእነዚህ ንግግሮችና ታሪኮች ውስጥ የእግዚአብሔር መለኮታዊ መልዕክት ተላልፈዋል። በውስጡ የእግዚአብሔር መልዕክት ሳይኖር የተጻፈ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የለም። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው የሚያሰኘው በውስጡ ያለው መልዕክት ነው። መልዕክቱ በአጠቃላይ ስለሰዎች ፣ ስለመላዕክት ፣ ስለሰይጣን እንዲሁም ስለፍጥረት የተነገረው ሁሉ እውነተኛ መግለጫዎች ናቸው። ከዚህም ሰዎች እግዚአብሔርን እንዲያውቁ የሰውንም ምንነት እንዲረዱና በእውነት እንዲኖሩ ትምህርት ያገኙበታል።

ነገር ግን ሚስተር አህመድ ዲዳት ያነሱት ተቃውሞ የመጽሐፍ ቅዱስን ማንነት ያላገናዘበ ከመሆኑም በላይ ስለቁርአንና ሐዲስ ያቀረቡትም ዘገባ የተላላተ ነው። እንደ መጽሐፍ ቅዱስም ቁርአንም የአላህ፣ የነብያት፣ የሰይጣን፣ የተለያዩ ሰዎች ንግግርና ታሪኮች በውስጡ የያዘ ነው። ከንግግሮቹም ውስጥ ለአብነት ያህል የሚከተሉትን ጥቅሶች አብረን እንመልከት፡-

በሱራ-19:8 ዘካሪያስ ከመልአኩ ጋር ሲነጋገር እንዲህ ተጽፎአል፡- «ጌታዬ ሆይ! ሚስቴ መካን የነበረች ስትሆን እኔም ከእርጅና ድርቀትን በእርግጥ የደረሰኩ ስሆን እንዴት ልጅ ይኖረኛል! አለ።»

በሱራ-3:40-41 ተመላላይ የዘካሪያስ ንግግር እናገኛለን፡-

ከዚህ በተጨማሪ በብዙ መቶዎች የሚቆጠሩ የነብያትንና የሌሎች ሰዎች ንግግሮች በቁርአን ውስጥ ሰፍረዋል። እንዲሁም የመላዕ ክትና የሰይጣን ንግግሮች በተለያዩ ቦታ ተበታትነው ተጽፈዋል። በሱራ 19:64 የመልአኩ ገብርኤል ንግግር እንዲህ ተዘግቧል፡-

«/ጅብሪልም አለ/ በጌታህ ትዕዛዝ እንጂ አንወርድም በፊታችን ያለው በኋላችንም ያለው በዚህ መካከል ያለው ሁሉ የእርሱ ነው። ጌታህ ረሺ አይደለም።» ሰይጣንም ከመላዕክት ጋር በመሆን ለአዳም ለምን እንዳልሰገደ ለአላህ መልስ ሲሰጥ የተናገረው፡-

«/አላህ/ ባዘዝኩህ ጊዜ ከመሰገድ ምን ከለከለህ? አለው፤ እኔ ከእርሱ የበለጠ ነኝ ከእሳት ፈጠርከኝ እርሱ ግን ከጭቃ ፈጠርከው አለ። » ሱራ-7:12

ከዚህ በተጓዳኝ ቁረአን ዝርዝር ታሪኮችን በተለይም የነጠ ብያት ፣ የጥሩና የመጥፎ ሰዎችን ድርጊት እንዲሁም ከነብዩ መሐመድ ሕይወት ጋር የተያያዙ ታሪኮች በውስጡ ይዟል። ቁርአን ይህንን ዓይነት ይዘት እያለው ሚስተር አህመድ ዲዳት ከአላህ ንግግር ውጪ ሌላ ምንም ነገር በውስጡ የለም ማለታቸው ስህተት ነው። ከአንድ የሃይማኖት መምህርም የማይጠበቅ ስህተት ሰርተዋል። ቀደም ብዬ እንደጠቀስኩት በሐዲስ የሰፈረው የነብዩ መሐመድ ንግግር ብቻ እንደሆነ ሚስተር አህመድ ዲዳት ገልጸዋል። ነገር ግን በሐዲስ ውስጥ ያለው ንግግር የነብዩ መሐመድ ብቻ አይደለም። የአላህም ንግግሮች የያዘ ነው። ሙስሊም የሥነ መለኮት ሊቃውንቶች በሐዲስ ውስጥ ያሉትን የአላህ ንግግሮች «ሐዲስ አል- ቆጽሲ» በማለት ይጠርቃቸዋል። በአጠቃላይ ሚስተር አህመድ ዲዳት የቁርአንና የሐዲስ ምንነት ጠንቅቀው እያወቁ እንዲህ ዓይነት ተቃውሞ ማንሳታቸው አግባብነት የለውም። መጽሐፍ ቅዱስ ቃለ መለኮት መሆን አለመሆኑን ለመወሰን የተጠ ቀሙበት መመዘኛ ፍጹም የተሳሳተ ነው።

ለ የተለያዩ ትርጉም መጽሐፍት

ሚስተር አህመድ ዲዳት በመጽሐፋቸው ሦስተኛ ምዕራፍ ላይ ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች (versions) ስላሉ ተበላሽቷል ሲሉ ከሰዋል።

በእንግሊዝኛውም ሆነ በሌሎች ቋንቋዎች ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም መጽሐፍት አሉ። በመሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስ ጥንቃቄ በተሞላ ሁኔታ ወደ ማንኛውም ቋንቋ ሲተረጎም ምንም ዓይነት ችግር የለውም። ጥንቃቄ የጎደለው ሥራ ከተሰራ ግን የሐሳብ መዛኛ ሊከሰት ይችላል። ነገር ግን እስካሁን በተደረጉት የትርጉም ሥራዎች መጽሐፍ ቅዱስን ለብልሽት የሚዳርግ ሥራ ተሰርቶአል ለማለት በጣም አስቸጋሪ ነው። ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስን የሚተረጎሙ ሰዎች በዘርፉ የካብተ ልምድ እና በቋንቋው የጠለቀ እውቀት ያላቸው ሰዎች ናቸው። በተጨማሪም የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀት ሲኖራቸው ከብዙ ቤተእምነት የመጡ ሰዎች በሰራው ላይ ይሳተፋሉ። የትርጉም ስራው ብዙ ዓመታት የሚፈጅና በከፍተኛ ጥንቃቄ የሚደረግ ነው። ወደ ሕትመት ከመላኩም በፊት ብዙ ጊዜ በትክክል ስለመተርጎሙ ማጣሪያ ይደረግበታል።

ማንኛውም መጽሐፍ ከእንደ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ ሲተረጎም በሦስት ዋና ዋና መንገዶች ሊተረጎም ይችላል።

1ኛ / ቃል በቃል (literal translation) ይህም መጽሐፍ ላይ ያለው ሐሳብ ቃል በቃል መተርጎም ማለት ነው። እንዲህ ዓይነቱ ስልት ለተርጓሚው በጣም አስቸጋሪ ነው።

2ኛ/ ሐሳቡን መተርጎም (Paraphrased translation):- ይህ ደግሞ በእያንዳንዱ አረፍተ ነገር ውስጥ ያለውን ሐሳብ /መልዕክት/ መተርጎም ማለት ነው።

35/ ቃል በቃል እና ሐሳቡን ማዕከል ያደረገ (dynamic equivalent) :- እንዲህ ዓይነቱ ትርጉም ሁሉንም ቃላት ቃል በቃል ለመተርጎም አይሞክርም እንዲሁም ሐሳቡንም ብቻ አይተረጎምም በአጠቃላይ ከሁለቱ ስልቶች መሐከለኛ በሆነ መንገድ የሚሠራ ነው። እንደ ጽሑፍ ከላይ በተመለከትናቸው ሦስት መንገዶች በየትኛውም መንገድ ቢተረጎም ሕጋዊና ትክክለኛነት ይኖረዋል። አለም አቀፋዊ ተቀባይነት ይኖረዋል። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስም፣ ቁርአንም ፣ እንዲሁም ሌሎች ጽሑፎች የሚተረጎሙት በእነዚህ ሦስት መንገዶች ነው። ቁርአንም ወደ ተለያዩ ቋንቋዎች ተተርጎሞአል። በእንግሊዘኛው ቋንቋ ብዙ የቁርአን ትርጉሞች አሉ። ለምሳሌ "Holly Qur'an"/ "glorious Qur'an"/ "sales Qur'an" እና ሌሎችም እነዚህም የቁርአን ትርጉሞች ቀደም ብዬ በገለ ጽኑቸው ሦስት መንገዶች ነው የተተረጎሙ ናቸው። ስለዚህ የትርጉም ሥራ የመጽሐፍ ቅዱስም የቁርአንም የጋራ ጉዳይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ወደተለያዩ ቋንቋዎች ስለተተረጎመ የተበላሽ ከሆነ ቁርአንም ከእንዲህ ዓይነት ብልሽት ሊያመልጥ አይችልም። ይህንን ዓለም አቀፋዊ፣ ሕጋዊና ጥንቃቄ የተሞላበት የትርጉም ስርዓት እያወቁ ሚስተር አህመድ ዲዳት ስለመጽሐፍ ቅዱስ መበላሽት ያቀረቡት ተቃውሞ ግራ የተጋባና ከሰሚታዊነት የመነጨ ይመስላል።

ሐ/ 50,000 ስህተት በመጽሐፍ ቅዱስ

ሚስተር አህመድ ዲዳት ከ35 ዓመት በፊት በኒሕዋ ምስክሮች የተጻፈን መጽሐፍት ጠቅሰው መጽሐፍ ቅዱስ ከ50,000 በላይ ስህተቶች አለበት ሲሉ ጽፈዋል።

በመጀመሪያ ደረጃ የይህዋ ምስክሮች ከክርስትና እምነት ተከታዮች ጋር የሚመደቡ አይደሉም። ቤተክርስቲያን የሐ ስት አስተማሪዎች ብላ ከመደበኛቸው ቡድኖች ውስጥ ናቸው። የይህዋ ምስክሮችም የስህተቱን ቁጥር ከመግለጽ ውጪ ስህተት ያልዋቸውን ጥቅሶች በዝርዝር አላቀረቡም። መቼም ይህን ያህል ሺህ ብሎ መናገር ቀላል ነው። መረጃ ማቅረብ ግን እጅግ ከባድ

ፈተና ነው።

እውነትን የሚቃወሙ ሰዎች ቢበዙ አያስደንቅም። ምክንያቱም እውነትን እንጂ ሐሰትን የሚቃወም የሰይጣን ሠራዊት የለምና።

እኚሁ ጸሐፊም ስህተቶቼን በውል ስለማያውቁአቸው «ስህተቶቼን ለማየት ጊዜ የለንም» በማለት በደፈናው አልፈውታል። መረጃ አልሰጡም እንዳይባሉም ከመጽሐፍ ቅዱስ አራት ቦታዎችን ጠቅሰዋል።

15/ የመጀመሪያውና ዋናው ስህተት ያሉት ሁለት የእንግሊዘኛ ትርጉም መጽሐፍት በኢ.ሳ.7:14 ላይ ሁለት የተለያዩ ቃላት ተጠቅመዋል የሚል ነው። ይኸውም Revised Standard version (RSV)፡- ኢ.ሳ.7:14 «ወጣት ሴት» ብሎ ሲጠቀም King James version (KJV) ደግሞ «ድንግል» ብሎ ጽፎአል። እነዚህ ትርጉም መጽሐፍት አንድን ሐሳብ ለመግለጽ ተመሳሳይ ቃላት ተጠቅመዋል። ከላይ ለመግለጽ እንደሞከርኩት የቀርአንም ይሁን የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም መጽሐፍት አንድን ሐሳብ ለመግለጽ ሁለት ተመሳሳይ ቃላት ይጠቀማሉ። እንዲህ ዓይነት ነገር ከተፈለገ እጅግ ብዙ ጥቅሶች ከቀርአንም ከመጽሐፍ ቅዱስም ማግኘት ይቻላል። ለምሳሌ የእንግሊዘኛ "Holy Qur'an" ከ"sale Qur'an" ወይም "glorious Qur'an" የሐሳብ አንድነት ቢኖራቸውም ሰፊ የቃላት ልዩነት አላቸው። ሁሉም ትርጉም መጽሐፍ አንድ ዓይነት ቃላት ከተጠቀሙ ትርጉም መጽሐፍት ላይሆኑ የአንደኛው ቅጂዎች ነው የሚሆኑት። ለምሳሌ በኢ.ሳ.7:14 ላይ የእብራይስጡ መጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀመው ቃል «አልማ» የሚለውን ቃል ነው። ይህም ቀጥታ ሲተረጎም «ያላገባች ወጣት ሴት» ማለት ነው። በእስራኤል ባህል ያላገባች ሴት ግብረሰጋ ግንኙነት መፈጸም ስለሌለባት «ድንግል» እንደሆነች ይቆጠራል። ስለዚህ «ያላገባች ወጣት ሴት» እና «ድንግል» አንድ ዓይነት ትርጉም አላቸው። የእብራይስጡ

መጽሐፍ ቅዱስ «ድንግል» ወይንም በእብራይስጥኛ «ቤቱላህ» የሚለው ቃል ያልተጠቀመበት ዋናው ምክንያት «ቤቱላህ» ሁለት ትርጉም ስላለው ነው። አነዚህም «ድንግል» እና «ባል የሞተባት ሴት» ናቸው። ነብዩ አሳይያስ «ቤቱላህ» የሚለውን ቃል ከመጠቀም ይልቅ «አልማ» የሚለውን ቃል መርጧል። ምክንያቱም «አልማ» ማለት «ድንግል» ወይንም «ያላገባች ወጣት ሴት» ነው። ስለዚህ RSV እና KJV በኢሳ.7:14 አንድን ሐሳብ ለመግለጽ ተመሳሳይ ቃላት መጠቀማቸው ሕጋዊና ተቀባይነት ያለው እንጂ እንደ ስህተት ሊቆጠር አይገባውም።

2ኛ/ ከ50,000 ስህተቶች ከተባሉት ውስጥ ለሁለተኛነት የቀረበው በዮሐ.3:16 «አንድያ ልጅን» የሚለው ሐረግ ለመግለጽ RSV "his only son" ብሎ ሲተረጎም KJV ደግሞ "his only begotten son" የሚሰ ሐረግ ተጠቅሞአል። ይህም እንደ ትልቅ ስህተት እንደሚታይም ጸሐፊው ገልጸዋል።

አሁንም በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተደረገ ለውጥ ወይንም ብልሽት አይደለም። ቀድሞ ካየነው ሐሳብ ጋር አንድ ዓይነት ነው። የ KJV እና RSV ተርጓሚዎች ለመግለጽ የፈለጉት ሐሳብ ኢየሱስ አምሳያ የሌለው ብቸኛ የእግዚአብሔር ልጅ (unique son of God) እንደሆነ ነው። ነገር ግን እንደኛው ትርጉም ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ አይደለም ቢልና ሌላኛው ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ብሎ ቢተረጎም ስህተት አለ ማለት እንችላ ነበር። ነገር ግን ይህንን ክፍል እርስ በርሱ በሚቃረን ሁኔታ የተተረጎመ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም እስካሁን የለንም። በሌላ አንጻር ደግሞ በሱራ 19:88 «አልረህማንንም ልጅን ያዘ /ወለደ/ አሉ» የሚለውን ሐሳብ ለመግለጽ የእንግሊዝኛ ቁርዖቶች ሁለት ተመሳሳይ ቃላቶችን ተጠቅመዋል። «ወለደ» ለሚለው የአብደላ ዮሴፍ አሊ ትርጉም "has begotten a son" ሲል የፒክትሆል ፣ የመሐመድ አሊና የመውላና ዳርያባዲ ትርጉሞች "has taken a son" ብለው ተርጉመውታል። ስለዚህ በመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም መጽሐፍትና በቁርአን ትርጉሞች መካከል ምን ልዩነት አለ? አሁመድ ዲዳት እንደሚሉት ከሆነ ቁርአንም ተመሳሳይ

በልሽት አለው ማለት ነው። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስም ሆነ ቁርአን በዚህ ምክንያት ተበላሽተኛል ማለት አይቻልም። አሁመድ ዲዳት ይህንን ተቃውሞ ያቀረቡት ለክርስትና ካላቸው ጥላቻ የመነጨ እንጂ ግራና ቀኝ ያሉትን ሁኔታዎች ተመልክተው አይደሉም።

3ኛ/ ሚስተር አህመድ ዲዳት ከ50,000 ስህተቶች ለሦስኛነት ያቀረቡት በ1ኛ ዮሐ.5:7 ይገኛል። አሁንም በKJV እና በRSV መካከል ያለውን ልዩነት እንጂ በግሪኩ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ያተኮረ አይደለም። እላይ ካየናቸው ሐሳቦች ጋር ተመሳሳይነት አለው። ሚስተር አህመድ ዲዳት እንዳሉት በKJV የአብ የወልድ እና የመንፈስ ቅዱስ አንድነት ተጽፎአል። ነገር ግን በRSV ይህ ሐሳብ የለም ብሏል።

በግሪኩ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ይህ ሐሳብ የተጻፈው ሕዳጉ /ዳር/ ላይ ነው። የ KJV ተርጓሚዎች ከ1ኛ ዮሐ.5:7 ጋር አብረው ተርጉመውታል። የRVS እና ሌሎች የቅርብ ጊዜ ትርጉሞች ሕዳጉ ላይ ያለ ስለሆነ ከጥቅሱ ጋር አልፎ መሩትም።⁸ ስለዚህ ይህ ሐሳብ ሕዳጉ ላይ ያለ ስለሆነ በትርጉም መጽሐፍት ላይ ከጥቅሱ ጋር አብሮ ቢተረጎምም ባይተረጎምም ምንም ዓይነት ለውጥ አያመጣም። በሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ከዚህ ሐሳብ ጋር የሚመሳሰሉ ብዙ ጥቅሶች አሉ። በግሪኩ መጽሐፍ ላይ ግን እስካሁንም ሕዳጉ ላይ ተጽፎ ይገኛል።

4ኛ/ ከ50,000 ስህተቶች ለአራተኛና ለመጨረሻ የቀረበው በአራቱ ወንጌላት ስለ ኢየሱስ እርገት /ወደ ሰማይ ማረግ/ አልተጻፈም የሚል ነው።

ስለ ኢየሱስ እርገት በሁሉም ወንጌላት ተጽፎአል። ስለ ክርስቶስ እርገት በሉቃ. 24:40-41 እንዲህ ተጽፎአል። «እስከ ቢታንያም አወጣቸው እጆቹንም አንስቶ ባረካቸው። ሲባርካቸውም ከእነርሱ ተለየ ወደ ሰማይም አረገ።» ማር.16:19 ደግሞ እንዲህ ይላል። ጌታ ኢየሱስም ከእነርሱ ጋር ከተነጋገረ በኋላ ወደ ሰማይ አረገ በእግዚአብሔርም ቀኝ ተቀመጠ።»

ስለዚህ ሚስተር አህመድ ዲዳት 50,000 ስህተት ብለው ያቀረቡት ዘገባ ከእውነት የራቀ መረጃ የሌለው ድስኩር ነው። እውነትን አውቃለሁ ከሚል የሃይማኖት አስተማሪ እንዲህ ዓይነት የፈጠጠ ውሸት መስማት አላፋሪ ከመሆኑም በላይ የራሱን ማንነት የሚያጋልጥ ነው። ሃይማኖት የሚስፋፋው ውሸትን በመቀባጠር ሳይሆን እውነትን ተናገሮ ለእውነት በመኖር ነው። የሚስተር አህመድ ዲዳት ጽሑፎች የምታነቡና ተመሳሳይ አቋም ያላችሁ በእርጋታ እውነቱ ምን እንደሆነ እንድትመረምሩ አበረታታችኋለሁ።

መ/ ከአራት ሺህ መጽሐፍት አራት ወንጌላት ብቻ?

ሚስተር አህመድ ዲዳት በመጽሐፋቸው ገጽ 24 ላይ የጥንት የቤተክርስቲያን መሪዎች አራት ሺህ ከሚሆኑት የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት አራቱን ወንጌላት /ማቴዎስ፣ ማርቆስ፣ ሉቃስ፣ ዮሐንስ/ብቻ በመውሰድ ሌሎቹን ትተዋቸዋል ሲሉ ጽፈዋል።

አራቱ ሺህ መጽሐፍት የተለያዩ መጽሐፎች ሳይሆኑ የሃያ ሰባቱ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ቅጂዎች /ኮፒዎች/ ናቸው። ከእነዚህም ውስጥ በመቶዎች የሚቆጠሩት የአራቱ ወንጌላት ቅጂዎች ናቸው። ሚስተር አህመድ ዲዳት ስለ አዲስ ኪዳን መጽሐፍት በቂ እውቀት ስለሌላቸው ግራ ተጋብተው ሌሎችንም ግራ አጋብተዋል።

በመቀጠልም በገጽ 25 አሁን ያሉት አምስቱ የአራት መጽሐፍ በሙሴ የተጻፉት አይደሉም ብለዋል። ለዚህም ያቀረቡት መረጃ በሙሴ ያልተጻፉ በሦስተኛ ሰው የተጻፉ የሚመስሉ ንግግሮች አሉባቸው ብለዋል። ለምሳሌ «እግዚአብሔር ለሙሴ እንዲህ ብሏል... » የሚሉ አባባሎች አሉ። ስለዚህ በሙሴ ተጽፈው ቢሆን እንዲህ ዓይነት ጽሑፎች አይኖሩም ነበር።

በመሠረቱ የሦስተኛ ሰው ንግግሮች በአራት መጽሐፍት

ውስጥ ስላሉ በሙሴ አልተጻፉም ማለት አይቻልም። ምክንያቱም በሌሎችም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ነብያትም እንዳንዴ እንደ ሦስተኛ ሰው በመሆን ጽፈዋል። ሙሴም እንዳንድ በታዎች ላይ እግዚአብሔር ለእርሱ የተናገረውን «እግዚአብሔር ለሙሴ እንዲህ ብሏል።...» በማለት አስፍሯል። በመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ዘንድ ራሳቸውን እንደ ሦስተኛ ሰው አድርገው መጻፍ የተለመደ ተግባር ነበር። በቁርአንም ተመሳሳይ ነገሮች እናገኛለን። በሱራ.5:110 እንዲህ ተጽፎአል።

አላህ በሚል ጊዜ /አስታውስ/ የማርያም ልጅ ኢሳ. ሆይ በአንተና በእናትህ ላይ /የዋልኩላችሁን/ ጸጋዬን አስታውስ

በዚህ ክፍል አላህ ለኢሳ ተናገረውን በሦስተኛ ሰው ቀርቧል። በሌሎችም የቀርፃን አንቀጾች ተመሳሳይ አባባሎች አሉ።

ሠ/ አሳፋሪ ታሪኮች በመጽሐፍ ቅዱስ

ሚስተር አህመድ ዲዳት በምዕራፍ ስምንት ላይ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ላለመሆኑ ያቀረቡት ምክንያት መጽሐፍ ቅዱስ የፈጣሪ ቃል ከሆነ እንዴት ቅዱሳን ነብያት የሰፍትን አሳፋሪ ሕጢአቶች ይጻፉበታል? የሚል ነበር። ለምሳሌነትም ይሁዳ ከትዕማር፣ ሎጥ ከልጆቹ ጋር የፈጸሙትን ዝሙት ጠቅሰዋል። ስለዚህ የሰዎችን ክፉ ታሪክ የተጻፈበት መጽሐፍ መለኮታዊ ጽሑፍ ሊሆን አይችልም በማለት በልብ ሙሉነት ጽፈዋል።

መጽሐፍ ቅዱስን ስለ እግዚአብሔር ቅድስናና ስለ ሰዎች ሕጢአተኝነት በተደጋጋሚ ያስተምራል። ሰው ትልቅም ይሁን ትንሽ ነብይም ይሁን ተራ ሰው፣ አዋቂም ይሁን ሞኝ ሁሉም ሕጢአተኞች ናቸው። /ሮሜ 3:23/ በሰው ልጅ ታሪክ ከክርስቶስ በቀር ሕጢአት ያልሰራ ማንም የለም። የትላልቅ

ሰዎች ውድቀት የተጻፈልን ከእነርሱ ውድቀት እንድንግር ነው።
ንጉሥ ዳዊት ስለሐጢአተኝነቱ «እነሆ በአመጽ ተጸነሰሁ፤ እናቴም
በሐጢአት ወለደችኝ።» ሲል በመዝ. 51:5 ጽፏል። ማንኛችንም
ከአባታችን ከአዳም የወረሰነው ሐጢአተኛ ማንነት ስላለን እንስታለን
ነብያትም እንደዚሁ ተሳስተዋል። በመሆኑም ስለሰዎች ኃጢአት መጻፉ
ትክክለኛ ነው። መዝ.51:5፣ ሮሜ5:12-14

በዚህ ርዕስ ቁርአንን ስንመለከት የብዙ ታላላቅ
ነብያቶች ሐጢአት ተጽፎበት እናገኛለን። በ2ሳሙ.11-12 የተዘገበው
ዳዊት ከቤርሳቤህ ጋር የፈጸመውን የዝሙት ሐጢአት በሱራ38:25
-26 ሰፍሯል። ለሐጢአቱም ንስሐ ገብቷል። የአዳም ሐጢአት በሱራ
7:172-173፣ የኖህ በሱራ 71:24-28፣ የአብርሃም በሱራ 26:81፣
6:77-78፣2:263፣ የአሮን በሱራ 7:146-151፣20:86-96፣የሙሴ በሱራ
28:14-16፣ የመሐመድ በሱራ 47:19 ተጽፎአል።

ከላይ እንደተመለከትነው በቁርዓንም ሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ
የትላልቅ ነብያቶች ሐጢአት በዝርዝር ተከትሏል። በዚህ ጉዳይ ላይ
ራሳቸውን ሊፈትሹ ይገባቸዋል። ሚስተር አህመድ ዲዳት በቂ ጥናት
ሳያደርጉ ያቀረቡት ተቃውሞ ስለሆነ ሊታረም ይገባዋል። ይልቅንስ
መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሐጢአት እንዲህ ይላል «ሁሉ ሐጢአትን
ሰርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ነድሎአቸዋል፤ በኢየሱስ
ክርስቶስም በሆነው ቤዛነት በኩል እንዲያው በጸጋ ይጸድቃሉ።»
ሮሜ.3:23-24። የሰው ዘር ሁሉ ሐጢአት ሠርቶአል። ከዘላለም ፍርድ
የመጻፍው ብቸኛው መንገድ ኢየሱስን ማመንና መከተል ነው።

ረ/ የኢየሱስ የዘር ሐረግ ግጭት

ሚስተር አህመድ ዲዳት በመጨረሻ ያነሱት ነጥብ
የማቴዎስና የሉቃስ ወንጌላት ስለ ኢየሱስ የዘር ሐረግ የተለያየ ዘገባ
ስለሚሰጡ የወንጌል ፀሐፊዎች ውሸታሞች ናቸው ብሏል።

ሚስተር አህመድ ዲዳት አንደጻፉትም የሁለቱ ወንጌላት ዘገባ
አንድ ዓይነት አይደለም። ነገር ግን ወንጌላቱ ያቀረቡት የኢየሱስን

ሁለት ዓይነት የዘር ሐረጎችን ነው። ይህም ማለት ከአባትና ከእናት በኩል ያለውን ማንኛውም ሰው ሁለት ዓይነት የዘር ሐረግ አለው። ኢየሱስ ምንም እንኳን የሰጋ አባት ባይኖረውም የማሪያም እጮኛ የነበረው የሴፍ እንደ ኢየሱስ አባት ተጠቅሷል። ለዚህም ነው በማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ አንድ ላይ የተዘረዘረው የዘር ሐረግ በማሪያም እጮኛ በዮሴፍ በኩል የተደረገው። በሉቃ 3:23-38 ያለው የማሪያም የዘር ሐረግን የሚያሳይ ሲሆን እስከ አጻም ይዘልቃል። በማሪያም ፈንታ የሴፍ የገባበት ምክንያት በአይሁድ ባህል የዘር ሐረግ በሴት ስለማይጻፍ በማሪያም ፈንታ የሴፍ ተጽፎአል።⁹

በአጠቃላይ ሚስተር አህመድ ዲዳት በብዙ ተሳስተዋል። ሌሎችንም አሳስተዋል። በበሬ ወለደ ፕሮፓጋንዳቸው ብዙዎችን ሙስሊሞች እውነቱን እንዳያውቁ መሰናክል ሆነውባቸዋል። ገንዘባቸው፣ ጉልበታቸውና ጊዜያቸውም ለማይረባ ተግባር እንዲያውሉ ገፋፍተዋቸዋል። እውነትን ያመነ ሰው እምነቱ የሚያጸናው ወይንም የሚያስፋፋው የሌላውን እምነት በመኮነን አይደለም። እውነተኛ አምላክ የሚያመልክ ሁሉ እውነተኛውን የፈጣሪ መልዕክት ይናገራል። የእግዚአብሔርም ፈቃድ እውነቱን አውቀን እውነቱን እንድናስተምር ነው እንጂ የሐሰትን ከበሮ እየደለቅን ሰዎችን ለማደናገር አይደለም። «እውነትን ታወቃላችሁ እውነት አርነት ያወጣችኋል» ተብሎ እንደተጻፈ እውነትን ልንናገር ይገባናል። ሙስሊሞችም የአህመድ ዲዳትን መጽሐፍት ያነበባችሁ ሁሉ የእርሱ ፕሮፓጋንዳ ወደጎን ትታችሁ በንጹህ ሕሊና እውነተኛውን መንገድ ፈልጉ። እግዚአብሔር አምላክም እውነቱን ይገልጥላችኋል።

ምዕራፍ አራት

መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ ይጋጫልን?

በ20ኛውና በ21ኛው ክፍለ ዘመን አንዳንድ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስ ተበላሽቷል እርስ በርሱም ይጋጫል፤ በውስጡም ስነ መለኮታዊ ችግሮች አሉበት ይላሉ። ይህ አባባል ከእውነት የራቀ ሐሰት እንደሆነ አስባለሁ። ምክንያቱም አንዳንድ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስ የተበላሸ ወይም እርስ በርሱ የሚጋጭ የሚመስላቸው የመጽሐፍ ቅዱስን የአጻጻፍ ስልት፣ ባሕርይ፣ የአጠናንና የአተረጓጎም ዘዴ ስለማያውቁና በእነዚህ ዘዴዎች ተጠ ቅመው ስለማያጠኑ ሊሆን ይችላል። የእግዚአብሔርን ቅዱስ መልዕክት በተገቢው ሁኔታ ለመረዳት ከዚህ በፊት ከተለያዩ አቅጣጫ የሰማናቸውን ሐሳቦች ወደጎን በመተው መጽሐፉ ራሱ እንዲናረገን መፈለግ ይኖርብናል። ነገር ግን መነጻራችን መቀየር ካልሆነልን ወደ ብዙ ዓይነት ስህተት ውስጥ ልንገባ እንችላለን። ከዚህ ቀጥለን ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስን እርስ በርሱ የሚጋጭ የሚመስላቸው ለምን እንደሆነና እኛም መጽሐፉን በትክክለኛ መንገድ ለመረዳት የሚጠ ቅሙን ነጥቦችን እንመለከታለን።

ሀ/ የመጽሐፍ ቅዱስን አውድ መረዳት

የመጽሐፍ ቅዱስን አውድ ለካይና ከታች/ያሉትን ሐሳቦች ግወቅ በተወሰነ አረፍተ ነገሮች /ጥቅሶች/ ውስጥ ያለውን መልዕክት እንድንረዳ ይጠቅመናል። በቋንቋ ሕግ አንድ ቃል በቁሙ ትርጉም የለውም ይባላል። ትርጉም ሊሰጥ የሚችለው በአረፍተ ነገር ውስጥ ሲገባ ነው። እንደየአረፍተ ነገሩ የተለያዩ መልዕክትም ይሰጣል። እንዲሁም የአንድን አረፍተ ነገር ሐሳብ መረዳት የሚቻለው የታሪኩን ወይም የጽሑፉን አውድ ሲታወቅ ነው። ይህንን ከግምት ውስጥ የማያስገቡ ሰዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ አንድ ጥቅስ /አረፍተ ነገር/ ወስደው ከሌላኛው ጥቅስ ጋር ያጋጫሉ። ለአብነት ያህል ዶክተር ሐሰን «ክርስቲያን ሙስሊም ውይይት»

በሚለው መጽሐፋቸው ገጽ 20 ላይ ይጋጫሉ ብለው ያቀረቧቸውን ሁለት ክፍሎች እንመልከት።

ጥቅሶቹም በዮሐ.5:31 « እኔ ስለ እኔ ስለራሴ ብመሰክር ምስክራ እውነት አይደለም» የሚለው ሐሳብ ከዮሐ.8:14 ጋር ይጋጫል ብለዋል። እንዲሁም ይነበባል።«... እኔ ስለራሴ ምንም እንኳን ብመሰክር ከወዴት እንደመጣሁ ወዴትም እንድሄድ አውቃለሁና ምስክርነቴ እውነት ነው።» እነዚህ ክፍሎች አውጻቸውን ሳንመልከት ከተረጎምናቸው በእርግጥም የሚጋጩ ይመስላሉ። ካለ ዚያ ግን እንድነታቸውን በግልጽ እናያለን። በመጀመሪያ በዮሐ.5:31 ያለው መልዕክት ከቁጥር 30-40 ካለው ጋር የተያያዘ ነው። በዚህ ሥፍራ ኢየሱስ ለ38 ዓመት በሽተኛ የነበረውን ሰው በሰንበት ስለፈወሰ አይሁድ ከኢየሱስ ጋር ይከራከሩና ስለማንነቱ ይጠይቁት ነበር። ከክፍሉ ቀደም ብሎ አንተ ሰው ስትሆን ራስህን አምላክ ታደርጋለህ ብለው ሲከሱት እንመልከታለን። በቁጥር 31 ላይ ኢየሱስ ለማለት የፈለገው አንድ ሰው በዘጸ.17:6 በተገለጸው መሠረት ስለራሱም ሆነ ስለሌሎች ምስክርነትን ቢሰጥ ተቀባይነት የለውም። ስለዚህ ሁለት ወይንም ሦስት ምስክሮች አስፈላጊ እንደሆነ ያምናል። በዚህ ሕግ መሠረት የአኔም ምስክርነት አትቀበሉትም ማለቱ ነው። ቀጥሎም «ስለ እኔ የሚመሰክረው ሌላ ነው እርሱም ስለእኔ የሚመሰክር ምስክር እውነት እንደሆነ አውቃለሁ» በማለት ምስክርነቱ አይሁዶች ባይቀበሉትም ምስክርነቱ እውነት እንደሆነ ይናገራል። ከዚያም በኋላ አራት ምስክሮች እንዳሉትና እነርሱም ለእውነት እንደሚመሰክሩ ያሳያል። ምስክሮቹም እገዚአብሔር አብ፣ መጥምቁ ዮሐንስ፣ እየሰራው ያለው ሥራ እና ቅዱሳት መጽሐፍቶች ናቸው። በአጠቃላይ በዮሐ.5:31-40 ባለው ክፍል አይሁድ በሕጋቸው መሠረት የኢየሱስን ምስክርነት ባይቀበሉትም ምስክርነቱ እውነት እንደሆነ ምስክሮችን በማቅረብ ያስረዳቸዋል። በዮሐ.8:14 ያለምስክርም እርሱ አምላክ ስለሆነ ምስክርነቱ እውነት እንደሆነ ይገልጻል። በእነዚህ ጥቅሶች የሐሳብ ልዩነት ወይንም ግጭት ባይሆን የአገላለጽ ልዩነት እንደሆነ ከአውዱ መረዳት እንችላለን።

እንዲሁም ዶክተር ሐሰን በማቴ.15:24 «... ከእሥራኤል ቤት ለጠፉት በጎች በቀር አልተላኩም አለ።» የሚለውን አረፍተ ነገር ወስደው ኢየሱስ የመጣው ለዓለም ላይሆን ለእሥራኤል ብቻ ነው ብለዋል። ከሌሎች የመጽሐፈ ቅዱስ ክፍሎቻም ጋር ለማጋጨት ሞክረዋል። ጥቅሱን ለመረዳት ከቁጥር 21-28 ያለውን ማንበብ አስፈላጊ ይመስለኛል። እንቀጹ ሲጀምር እየሱስ ወደ ጢሮስና ሲዶና አገር እንደሄደ ይናገራል። ጢሮስና ሲዶና የአህዛብ ግሃቶች ሲሆኑ እየሱስም ወደዚያ የሄደው ያለምክንያት አልነበረም። እርሱ ለአህዛብ ሁሉ መጻን ምክንያት ባይሆን ኖሮ ከእሥራኤልም ክልል ባልወጣም ነበር። ወደ እርሱም የመጣችው ቤት ከነናዊት ወይንም የእሥራኤል ታሪካዊ ጠላት ከሆኑትና እንደ ውሻ ከሚቆጠፍት ወገን ነበረች። በሌላ በኩልም በከነናዊያንና በእሥራኤል መካከል ጠላትነት ስለነበር ምንም ዓይነት ሕብረትም ሆነ ትብብር አልነበራቸውም። ይህች ቤት ልጅዋን እንዲፈውስላት ወደ ኢየሱስ ስትመጣ ያወቀችው አንድ እውነት ነበር፤ ይኸውም መሲሁ ሲመጣ ሁሉንም እንደሚያድን ምክንያቱም ስለመሲሁ አዳኝነት አህዛብም እንኳን እንደሚያጠቃልል ጠንካራ እምነት በሕብረተሰቡ ውስጥ ስለነበር ነው። ስለዚህ ወደ ኢየሱስ ስትመጣ በእሥራኤልና በአሕዛብ መካከል የነበረውን ባሕላዊ ሕግ ጥሳ ነው። ኢየሱስም እምነትዋን ከአንደበትዋ ለመስማት እርሱ ለእሥራኤል ብቻ እንደመጣ መለሰላት። እርሱ ተስፋ አስቆራጭ ንግግር ሲናገራት እርሷ የበለጠ ለመነችው። በፊቱም ወድቃ ሰገደችለት። እርሱም የእምነትዋን ጥንካሬ በማድነቅ ልጇን ፈውሰላታል። እምነትዋን ያደነቀው ኢየሱስ ለዓለም ሁሉ መምጣቱን ስለአመነች ነው። በዚህ ሥፍራ ኢየሱስ ለቤትዮዋ ጥያቄ ተቃራኒ መልስ በመስጠት በውስጥዋ ያለውን እምነት ለማውጣት የተጠቀመበት መንገድ እንጂ ለአህዛብ እንዳልመጣ ለማሳየት አይደለም። ለእሥራኤል ብቻ መጥቶ ቢሆን ኖሮ የቤትዮዋንም እምነት አያደንቅም፤ ልጅዋንም አይፈውስም ነበር። ስለዚህ ማቴ.15:24 ኢየሱስ ለእሥራኤል ብቻ መምጣቱን አያሳይም። በዚህ አጋጣሚ ዶ/ር ሐሰንም ሆኑ ሌሎች ሰዎች የመጽሐፉን አውድ ተጠቅሞ የመተርጎምን ልማድ እንዲያዳብሩ እመክራለሁ።

ለ/ እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍት የራሳቸው የሆነ የአተረጓጎም ስልት እንዳላቸው መገንዘብ

የተለያዩ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችም የራሳቸው የሆነ የአተረጓጎም ስልት አላቸው። የግጥም መጽሐፎች ከትንቢት ወይንም ከታሪክ መጽሐፎች ጋር በተመሳሳይ መልክ አይተረጎሙም። የክርስቶስ ምሳሌዎች ከሐዋርያት መልዕክቶች በአንድ መንገድ መተርጎም አይቻልም። በጥቅሉ እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የራሱ የሆነ የአጻጻፍ ስልት ስላለው ተጠንቅቀን ልንተረጎማቸው ያስፈልጋል። እንዳንዴም ትክክለኛውን መልዕክት ለመረዳት የመጽሐፉን አጠቃላይ መልዕክት ወይንም ታሪክ ማወቅ በጣም ጠቃሚ ነው። በኢ.ያ.2:24 እና ኢ.ያ.13:1 መካከል ግጭት እንዳለ የታሪኩን ሙሉ መልዕክት ያልተረዱ ሰዎች ያነሳሉ። ኢ.ያ.2:24 እንዲህ ይላል፡- « ኢ.ያሱም በእውነት እግዚአብሔር አገሩን ሁሉ በእጃችን አሳልፎ ሰጥቶአል በአገሩም ውስጥ ያሉ ሰዎች ሁሉ በፊታችን ይቀልጣሉ አሉት...» ነገር ግን ኢ.ያሱ በሽመገለ ጊዜ እግዚአብሔር ያልተወረሰ ብዙ ምድር እንዳለ በኢ.ያ.13:1 ተናግሮታል። ስለዚህ መጀመሪያ እግዚአብሔር ምድሪቱን አሳልፎ ከሰጣቸው እንዴት መጨረሻ ላይ ያልተወረሰ ብዙ ምድር እንዳለ ይገልጻል? የሚል ጥያቄ መነሳቱ አይቀሬ ነው። በመሠረቱ አግባብነት ያለው ጥያቄ ይመስለኛል።

በኢ.ያ.2:24 «... እግዚአብሔር አገሩን ሁሉ በእጃችን አሳልፎ ሰጥቶአል...» ብለው የተናገሩት ኢ.ያሱ ምድሩን እንዲሰልሉ የላካቸው ሁለቱ ሰዎች ሲሆኑ ምድሩን ከሰለሉ በኋላ እግዚአብሔር ምድሪቱን በአጠቃላይ አሳልፎ እንደሰጣቸው በእምነት ተናገሩ። ይህንን የተናገሩት ገና ምድሪቱን ሳይወርሱ በእነርሱ ቁጥጥር እንደሆነች! ነገር ግን ብዙ ሰዎች በአገሩ እንደሚኖሩና ልባቸውም በፍርሐት እንደቀለጠ እንመለከታለን።

አገሪቱ በአሥራኢላዊያን ቁጥጥር ሥር ናት ማለት ግን በተለያዩ መንደሮችና ከተሞች የሚኖሩ ሰዎች የሉም ማለት አይደለም። እስከ አሥራ ሦስተኛው ምዕራፍ ያለውን ታሪክ ስንመለከት አሥራኢላዊያን የከነዓን ምድር እንደወረሰች ነገር ግን በምድሪቱ የነበሩትን ሰዎች ሁሉ እንዳልጠፋ እንመለከታለን። የታሪኩን አጠቃላይ መልዕክት ያልተረዳ ሰው ሁለቱ የሚጋጩ ሊመስለው ይችላል። ሌሎችም ብዙ የሚጋጩ የሚመስሉ ከፍሉች ሰላሉ በማስተዋል የታሪኩን ሙሉ ሐሳብ ባገናዘበ መልኩ ማንበብ አስፈላጊ ነው።

ሐ/ ሊተላለፍ የተፈለገውን መልዕክት መረዳት

የመጽሐፍ ቅዱስ ፀሐፊዎች ትኩረት ሰጥተው ለማስተላለፍ የፈለጉትን መልዕክት አለመረዳትና የቃላት አጠቃቀማቸውን አለማጥናት መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርስ ይጋጫል ወደሚለው ድምዳሜ ሊወስደን ይችላል። ዶ/ር ሐሰን በመጽሐፍቱ ገጽ 17 በ1ኛ ሳሙ.28:6 እና በ1ኛ ዜና 10:13-14 መካከል ግጭት እንዳለ ጽፏል። ከፍሉቹም እንዲህ ይነበባሉ። «ሳኦም እግዚአብሔርን ጠየቀ፤ እግዚአብሔርም በሕልም ወይም በሁሪም ወይም በነብያት አልመለሰለትም።» /1ኛ ሳሙ.28:6/ሲል 1ኛ ዜና 10:13-14 «እንዲሁም ሳኦ በእግዚአብሔር ላይ ስላደረገው ኃጢአት የእግዚአብሔርንም ቃል ስላልጠበቀ ሞተ። ደግሞም መናፍሳት ጠሪ ስለጠየቀ እግዚአብሔርንም ስላልጠየቀ ስለዚህ ገደለው።» ይላል። በዚህ ከፍል ዶክተር ያነሱት ነጥብ 1ኛ ሳሙ.28:6 ሳኦ እግዚአብሔርን እንደጠየቀ ሲገልጽ 1ኛ ዜና 10:13-14 ሳኦ እግዚአብሔርን አልጠየቀም ይላል። ዶክተር ሐሰን ጥያቄ ማንሳታቸው ባልከፋም ነበር። ነገር ግን ሐሳቡን በደንብ ሳይረዱ ይጋጫሉ ማለታቸው ግን ያሳዝናል። በመጀመሪያ ደረጃ ሁለቱ መጽሐፎች የሚናገሩት ታሪክ አንድ ቢሆንም የተለያዩ መልዕክት ያስተላልፋሉ። የእግርኛው መጽሐፍ ቅዱስ «ጠየቀ» እና «አልጠየቀም» የሚሉትን

ቃላቶች የተጠቀሙ ሲሆን ከፍሎቹ የተለያዩ መልዕክት ያስተላልፋሉ። «መጠየቅ» የሚለው ቃል በሁለቱ ሥፍራዎች የተለያየ ትርጉም ይሰጣል፤ ምክንያቱም ቃላት እንደ ጸሐፊው አጠቃቀም የተለያዩ ትርጉም ስለሚኖራቸው። በሳሙኤል መጽሐፍ ሳላ እግዚአብሔርን ጠየቀ ሲል እግዚአብሔር ከፍልስተኢማውያን ጦር ያድነው እንደሆነ ልጠይቅ ካልመለሰልኝም የራሴን ምርጫ እወስዳለሁ የሚል ዓይነት አጠየቅ እንደሆነ ያመለክታል። ከዚህም የተነሳ እግዚአብሔር በሕልም ወይንም በሉሪም ወይንም በነብያት አልተናገረውም። ጸሐፊውም ለማስተላለፍ የፈለገው ሳላ ገድ የለሽ ልመና ለእግዚአብሔር እንዳቀረበ፣ የእግዚአብሔርንም ፈቃድ ከልቡ እንዳልፈለገ በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር ዝም እንዳለው ያስረዳል። በእብራይስጡ መጽሐፍ ሳይ ሻላ / Shaal / የሚለው ቃል ጠየቀ የሚለውን የአማርኛው ቃል ተከትሎ አገልግሎት አለ። ይህም ተራ ጥያቄን ይሳያል።

በ1ኛ ዜና 10:13-14 የዜና መጽሐፍ ጸሐፊ ለመግለጽ የፈለገው ሳላ ከልቡ እግዚአብሔርን አለመፈለጉንና የአምላኩንም መንገድ ተከትሎ እስከመጨረሻ አለመሄዱን ለማመልከት ነው። ጸሐፊውም የተጠቀመው የእብራይስጥ ቃል ደራሽ / darash / የሚል ሲሆን ትርጉሙም በሙሉ ልብ የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈለግና በእርሱ ታምኖ መለመን ማለት ነው። ስለዚህ በዚህ ክፍል ሳላ እግዚአብሔርን «ሰላጠየቀ» የሚለው ቃል እግዚአብሔርን ከልቡ አልፈለገም ወይንም በእርሱ ታምኖ አልጠበቀም ማለት ነው። ሳላ በእንደበቱ ወይንም በግል የለሽነት እግዚአብሔርን ጠይቋል። ነገር ግን ከልቡ የእግዚአብሔርን መንገድ አልፈለገም ወይንም ከልቡ አልጠየቀም። በዚህ ክፍል የአገላለጽና የቃላት አጠቃቀም ልዩነት እንጂ ግጭት የለም።

መ/ ተመሳሳይ ቃላቶች እንደየአውዳቸው መተረጎም

በተጨማሪም ቃላቶች በተለያዩ ቦታ ሲገቡ የትርጉም ልዩነቶች ያመጣሉ ቀደም ብዬ ለመግለጽ እንደሞከርኩት አንድ ቃል በተለያዩ ቦታ ሲገባ ብዙ ዓይነት ትርጉም ሊሰጥ ይችላል። ይህንን እውነት ከግምት ውስጥ ሳናስገባ መጽሐፈ ቅዱስን የምንተረጎም ከሆነ ልንሳሳት እንችላለን። ለምሳሌ ሰማይ የሚለው ቃል ቢያንስ ሦስት ዋና ዋና ትርጉሞች አሉት። በዘፍ.1:1 «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ» ሲል ሰማይ የሚለው ቃል ቀሳዊ የሆነውንና በዓይኖችን የምናየውን ጠፈርን ያመለክታል። በማቴ.3:1 «መንግሥተ ሰማይ ቀርባለችና ንስሐ ግቡ» ሲል ደግሞ ሰማይ የሚለው ቃል እግዚአብሔር የሚለውን ጽንሰ ሐሳብ ያሳያል። ይህም ሐሳብ በማር.1:15 «እግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለችና ንስሐ ግቡ» ከሚለው አረፍተ ነገር ጋር አንድ ዓይነት ነው። ሰማይ ማለት የእግዚአብሔር ዙፋን ወይንም ክብር ያለበት ሥፍራ እንደሆነ በዮሐ.3:13 ኢየሱስ ተጠ ቅዎአል። እንዲህ ይላል «ከሰማይ ከወረደ በቀር ወደ ሰማይ የወጣ ማንም የለም። እርሱም በሰማይ የሚኖር የሰው ልጅ ነው።» ከኢ የሱስ በስተቀር የእግዚአብሔር ክብር ወይንም ዙፋን ካለበት የወጣ ወደዚያ የገባና በዚያ የሚኖር እንደሌለ ራሱ ተናግሮአል። ሰማይ የሚለው ቃል የተለያዩ ትርጉም እንዳለው የማያውቁ ሰዎች ወይንም ጸሐፊዎች ሔኖክና ኤሊያስ ወደ ሰማይ ስለተወሰዱ ከዮሐ.3:13 ጋር ይጋጫል በማለት ተቃውሞ ያሰማሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ሔኖክ እግዚአብሔር ወሰደው ሲል ኤሊያስ ግን ቀሳዊ ወደሆነ ሰማይ እንደወጣ መጽሐፍ ቅዱስ ይነግረናል። እነዚህም ሰዎች በገነት እንደሚገኙ ይታመናል። ነገር ግን በዮሐ.3:13 ኢየሱስ የተናገረው እርሱ ከእግዚአብሔር ዙፋን እንደወጣና ወደዚያም እንደ ሄደ ያስረዳል። ፍጹም የማይገናኙትን ጥቅሶች አገናኝቶ ለማጋጨት መሞከር አግባብነት የለውም። አለዚያም አስቀድሞ የቋንቋን ሕግ ማጥናት በጣም አስፈላጊ ነው።

ልጅ የሚለውን ቃል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጉም በቅጡ

ያልተረዱት ዶ/ር ሐሰን በመጽሐፋቸው ከገጽ41-44 ልጅ የሚለው ቃል አንድ ትርጉም ብቻ ሰጥተው ብዙ ሰዎችን ሲያስቱ አይቻሉ። ልጅ የሚለው ጽንሰ ሐሳብ ቢያንስ ሦስት ዋና ዋና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጉሞች አሉት። የመጀመሪያው ቅዱሳን ሰዎች በእምነት የእግዚአብሔር ልጆች ተብለው የሚጠሩት ሲሆን ይህንንም የልጅነት ስልጣን ያገኙት ክርስቶስን በማመን እንደሆነ ከዮሐ.1:12 እና ከሮሜ8:29-30 እንረዳለን። እነዚህ ቅዱሳን የእግዚአብሔር ልጆች ቢባሉ በሥጋዊ ግንኙነት አምላክ ወለዳቸው ወይንም ከእርሱ ጋር መለኮታዊ ተካፋይነት አላቸው ማለት አይደለም።፡፡ነገር ግን በእግዚአብሔር ላይ ካላቸው እምነት የተነሳ ልጆች ተብለዋል። በዘጸ.4:23 «እሥራኤል የበኩር ልጅ ነው ይገላል፤ ዘንድ ልጄን ልቀቅ አልሁሁ...» በማለት እሥራኤል የእግዚአብሔር ልጆችና ለእርሱም እንደሚገዙ እናያለን። እንዲሁም በኤር.31:9 ኤፍሬም የበኩር ልጅ ነው ይላል። በሌሎችም ሥፍራዎች እግዚአብሔርን የሚያመልኩ ሰዎች የእግዚአብሔር ልጆች ተብለዋል። ቀድሜ እንደገለጽኩት የእነርሱ ልጅነት የተያያዘው ከእምነት ጋር ብቻ ነው። ዶክተር ሐሰን እሥራኤልም ኤፍሬምም የበኩር ልጆች ተብለዋል። ስለዚህ በኩር ማን ነው የሚል ጥያቄ አንስተው ነበር። በእነዚህ ክፍሎች በኩር የሚለው ቃል መጀመሪያ ከመወለድ አንጻር ሳይሆን ከመመረጥ፣ በእግዚአብሔር ፊት ጥገስ ከማግኘትና ከሌሎች የተሻለ ሥፍራ ማግኘትን የሚያሳይ ነው። እሥራኤል የበኩር ልጅ ነው ቢል ያዕቆብን ሳይሆን አጠቃላይ እሥራኤላዊያንን ነው። እንዲሁም ኤፍሬም የበኩር ልጅ ነው ቢል የእሥራኤል ሕዝብ በተለይም በሰሜኑ ክፍል የሚኖሩትን ያሳያል። ስለዚህ እሥራኤል ወይንም ኤፍሬም የበኩር ልጅ ቢል ከሌሎች ሕዝቦች ይልቅ እሥራኤላውያን በእግዚአብሔር የተመረጡ ፣ ቅድሚያ ያገኙ ወይንም በእርሱ ዘንድ ለየት ያለ ሥፍራ እንዳላቸው ያመለክታል። ሁለተኛው የልጅ ትርጉም ከስጋ ጋር የተያያዘ ነው። በሥጋ የተወለዱ ልጆች ለወላጆቻቸው ልጆች ይባላሉ። ለምሳሌ ይስሐቅ የአብርሃም ልጅ ይባላል።

ሦስተኛው መላታዊ ልጅ የሚለው ጽንሰ ሐሳብ ይገልጻል።

የክርስቶስም መለኮታዊ ልጅነት ከእውላላዱ ወይንም ከሥጋዊ ግንኙነት ጋር ምንም ዝምድና የለውም። የክርስቶስ ልጅነት የጀመረው ሲወለድ ወይንም ሲጠመቅ ሳይሆን እርሱ ሰማይና ምድርም ሳይፈጠር ልጅ ነው። ልጅነቱም በተወሰነ ጊዜ የጀመረ አይደለም፤ ምክንያቱም የልጅነቱ ጸንሰ ሐሳብ ከአብ ጋር ያለውን የመለኮትና የባሕርይ አንድነት የሚያሳይ ስለሆነ ኢየሱስ በወንጌላት እግዚአብሔር አባቴ ነው ሲል አይሁድ ራሱ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል አድርጓል በማለት ሊገሉት ይፈልጉ ነበር። በዮሐ.5:17-18 ቃሉ እንዲህ ይነበባል « ኢየሱስ ግን፡- አባቴ እስከ ዛሬ ይሰራል እኔም ደግሞ አሰራለሁ ብሎ መለሰላቸው። እንግዲህ ሰንብት ስለሻረ ብቻ አይደለም ነገር ግን ደግሞ ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር አስተካክሎ እግዚአብሔር አባቴ ነው ስላለ፣ ስለዚህ አይሁድ ሊገድሉት አብዝተው ይፈልጉት ነበር።» በማር.14:61-65 ባለው ክፍልም ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ስላለ ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር እኩል አድርጓል በማለት የሞት ፍርድ እንደፈረዱበት መጽሐፍ ቅዱሳችን ያስረዳል። እርሱ ብቸኛው የእግዚአብሔር መለኮታዊ ልጅ እንደሆነ መላእክት የመሠከሩለት /ሉቃ.1:32፤35/፣ ሐዋርያት የተናገሩት /ዮሐ.1:18፤3:16፤ 18፤36/፣ አብ ራሱ አንድ ልጅ እንደሆነ የመሰከረው /ሉቃ. 3:22/ እና ኢየሱስ ራሱ ያስተማረው ነው/ዮሐ.5:18/። ስለዚህ የክርስቶስ መለኮታዊ ልጅነት ክርስቲያኖች የፈጠሩት አይደለም። ቀርእን በሱራ 112 እንደሚናገረው የክርስቶስ ልጅነት ከሥጋዊ ግንኙነት ወይንም ውልደት ጋር ምንም ዓይነት ተዛምዶ የለውም። መጽሐፍ ቅዱሳችንም እግዚአብሔር ሚስት አግብቶ ልጅ እንደሚወልድ አያስተምረንም። ሌላው ዶክተር ሐሰን ካነሷቸው ነጥቦች በሮሜ 8:29-30 ኢየሱስ የበኩር ልጅ ስለተባለ በኩር የሚሆነው እሥራኤል ወይስ ኢየሱስ ነው ብለዋል። በኩር የሚለው ሐሳብ እሥራኤል ከሌሎች ሕዝቦች ቀድሞ የተመረጠች መሆንንም ሲያሳይ፣ የኢየሱስ ብኩርና ግን እርሱ መጀመሪያ የተወለደ ወይንም የተፈጠረ ማለት ሳይሆን እርሱ ብቻውን መለኮታዊ ልጅ፣ መለኮታዊ ባሕርይ ያለውና ከአብ ጋር ያለውና ዘለዓለማዊ ሕብረትና እኩልነት የሚያመለክት ነው። በአጠቃላይ ልጅ እና በኩር የሚሉት ቃላት የተለያዩ ትርጉም እንዳላቸው ካለማወቃቸው የተነሳ ዶክተር ሐሰን

የተሳሳተ ትርጉም ሰጥተው ጽፈዋል። በአሁኑ ጊዜም ብዙ ሰዎች የእርሳቸውን ትምህርት በመቀበል እየተሳሳቱና ሌሎችንም እያሳሳቱ ስላሉ ሊታረም ይገባል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች በኩል እግዚአብሔር ለማስተላለፍ የፈለገውን መልዕክት አለመረዳት እና ጸሐፊዎቹ ቃላትን በተለያዩ ቦታ ሲጠቀሙባቸው ለመግለጽ የተፈለገውን ሐሳብ አለመገንዘብ የመጽሐፍ ቅዱስን መልዕክት በትክክል እንዳናውቅ ሊያደርገን ይችላል። ለምሳሌ በሐዋ.9:7 «ከእርሱም ጋር በመንገድ የሄዱ ሰዎች ድምጹን እየሰሙ ማንን ግን ሳያዩ እንደ ዲዳዎች ቆሙ።» ሲል በሐዋ.22:9 « ከእኔ ጋር የነበሩትም ብርሃኑን አይተው ፈሩ ፣የሚናገረኝን የእርሱን ድምጽ ግን አልሰሙም።» ከሚለው ሐሳብ ጋር ይጋራል በማለት አንዳንድ ሰዎች ተቃውሞ ያነሳሉ። ሁለቱ ክፍሎች ጳውሎስ በደማስቆ መንገድ ላይ ጌታ ሲገለጥለት በእሱና ከእርሱ ጋር በነበሩት ሰዎች ላይ የተፈጸመውን ነው። ይህ ከስተት ሉቃስ ሲጽፍ « ከጳውሎስ ጋር የነበሩት ድምጹን ሰምተዋል። »ሲል ጳውሎስ ደግሞ «የጌታን ድምጽ አልሰሙም» ብሏል። ሐዋ.9:7 ሉቃስ ለማለት የፈለገው የጌታን ድምጽ መስማታቸውን ሲሆን የእንግሊዘኛው መጽሐፍ ቅዱስ «heard» የሚል ቃል ተጠቅሞአል። መስማት በዚህ አውድ ማስተዋል የሌለበት ወይም ትርጉሙ ላይታወቅ መስማት የሚለውን ትርጉም ይሰጣል።በሐዋ.22:9 ጳውሎስ የተናገረው አልሰሙም የሚለው ቃል የሚገልጸው መረዳት አለመቻላቸውን ነው። የእንግሊዘኛው መጽሐፍ ቅዱስ «They did not understand the voice » በማለት ገልጾታል። ስለዚህ ሁለቱ ክፍሎች አንድ ቃል ቢጠቀሙም የተለያዩ መልዕክትን ለማስተላለፍ ተገልግለው ለውበታል። መስማት የሚለው ቃል በሌሎች ቦታዎች ሲገባም ሌላ ዓይነት ትርጉም ሊኖረው ስለሚችል እንደየአገባቡ መተርጎም አለበት።

ከዚህ በተጨማሪ በዘፍ.6:6 «እግዚአብሔርም ሰውን በምድር ላይ በመፍጠሩ ተጸጸተ» ይላል። የቃሉ ትርጉም ያልገባቸው ሰዎች እግዚአብሔር እንዴት ይጸጸታል?

የሚያደርገውን አያውቅም ነበር ወይ? ሐሳቡንስ ቀይሮአል ወይ?
 የሚሉና ሌሎችም ጥያቄዎች ሲያነሱ ገጥሞኛል። ተጸጸተ
 ማለት አዘነ፤ ተቆጧ ፣ ሐሳቡን ቀየረ፤ ሊሰራው ካለበው ነገር
 ተመለስ እና ሌሎችም ትርጉሞች ይኖሩታል። በመጽሐፍ
 ቅዱሳችንም በተለያዩ ቦታ በመግባት የተለያዩ መልዕክት
 አስተላልፎአል። በዘፍ.6:6 «እግዚአብሔር ሰውን በመፍጠሩ
 ተጸጸተ» ማለት እግዚአብሔር ሰውን በመፍጠሩ ተቆጧ
 ወይንም ሐሳቡን ቀየረ ማለት ሳይሆን እለት እለት የሰውን ክፋት
 በማየት ከሰው ኃጢአት የተነሳ አዘነ ማለቱ ነው። የእንግሊዝኛው
 መጽሐፍ ቅዱስ «grieved» የሚለውን ሲጠቀም ወደ አማርኛ
 ሲተረጎም አዘነ ማለት ነው። ይህ ማለት ግን እግዚአብሔር
 የሰውን ክፋት እየበዛ እንደሚሄድ ቀድሞ አያውቅም ማለት
 አይደለም፤ ወይንም የሰው አመጽ ሲበዛ እግዚአብሔር ሐሳቡን
 ቀይሮአል ወይንም ኃጢአተኛውንም ከመቅጣት ተመልሷል ማለት
 አይሆንም። በ1ኛ ሳሙ. 15:10-11 ተጸጸተ በማለት እግዚአብሔር
 ሳሌንን ንጉሥ በማድረጉ እንዳዘነ ይገልጻል። በሳሌ አለመታዘዝ
 ምክንያት በሳሌ አመጽና ሊደርስበትም ባለው ውድቀት እግዚአ
 ብሔር እንዳዘነ ይገልጻል።

እንዲሁም በ1ኛ ሳሙ. 15:29 ተጸጸተ የሚለው ቃል ሌላ
 ትርጉም ይሰጣል። «እግዚአብሔር አይጸጸትም» ሲል ከወሰነው
 ውሳኔ አይመለስም፤ ሐሳቡን አይቀይርም ወይንም አይሸርም
 ማለት ነው። «አይጸጸትም» የሚለው ቃል በእንግሊዝኛው
 መጽሐፍ ቅዱስ «He does not change his mind» በማለት ይገል
 ጸዋል። እውነት ነው እግዚአብሔር ሰው አይደለም፤ ከውሳኔውም
 አይመለስም፤ እላምሮ ውንም አይቀይርም በዚህ ክፍል መጸጸት
 ማለት ማዘን ወይንም መቆጧት ማለት አይደለም። ይህንኑ ቃል
 በሌላ ቦታ ሲገባም ከዚህ ለየት ያለ ትርጉም ይሰጣል። በዮና. 3:9
 -10 «እኛ እንዳንጠፋ እግዚአብሔር ተመልሶ ይጸጸት እንደሆነ፤
 ከጽኑ ቁጣውም ይመለስ እንደሆነ ማን ያውቃል? እግዚአብሔርም
 ከከፋ መንገዳቸው እንደተመለሱ ሥራቸውን እየ እግዚአብሔርም
 ያደርግባቸው ዘንድ በተናገረው ነገር ተጸጽቶ አላደረገውም።»

በማለት ካልታዘዙና በንስሐ ካልተመለሱ ሊያመጣባቸው ከነበረው ቅጣት መመለሱን ያሳያል። በዚህ ክፍል እግዚአብሔር ከወሰነው ውሳኔ ይመለሳል ወይ? የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። አምላካችን በምንም መልኩ ከውሳኔው አይመለስም ምክንያቱም ውሳኔው ትክክለኛ ነውና። ነገር ግን በብሉይ ኪዳን የእሥራኤል ታሪክ ስንመለከት የእግዚአብሔር በረከትና ቅጣት ከእነርሱ አቋም ጋር የተያያዘ ነበር። የሚታዘዙና ከክፋታቸው የሚመለሱ ከሆነ ይቅር ይላቸዋል፤ ሊያመጣባቸው ከነበረውም ቅጣት ይመለስ ነበር። ካልታዘዙ ግን ይቀጣቸዋል። እግዚአብሔር ሰዎች ከክፋ ሥራቸው እንዲመለሱ ሲያስጠነቅቅ ውሳኔ አይደለም ፤ ነገር ግን ውጤቱ የሚወሰነው በእነርሱ መታዘዝና አለመታዘዝ ስለሆነ ወደ ውሳኔ ያልደረሰ በሁለት ሐሳብ መካከል ያለ ነገር ነው። ውሳኔውም የሚሰጠው ከዚያ በኋላ ነው። ከተወሰነ በኋላ ግን እግዚአብሔር ሐሳቡን አይቀይርም። ቀደም ብለን እንደተመለከትነው ተጸጸተ የሚለው ቃል እንደየ አገባቡ ብዙ ዓይነት ትርጉም እንዳለው ካልተረጸጸ አንደኛው ጥቅስ ከሌላኛው የሚጋጭ ሊመስለንና ጥያቄ ውስጥ ሊያስገባን ይችላል። ስለዚህ ቃላትን እንደየአገባባቸው ልናጠናቸው ያስጠ ፈልጋል።

ሠ/ የፀሐፊዎችን እይታ ከግምት ውስጥ ማስገባት

እግዚአብሔር አምላክ የአንድን ክስተት ወይንም ታሪክ አጠ ቃላይ ገጽታ ሰዎች እንዲረዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች የአንድን ታሪክ የተለያዩ ገጽታ እንዲጸፉ አድርጓቸዋል። በገሐዱ ዓለም እንኳን ስለ አንድ ነገር በቂ እውቀት እንዲኖረን ያንን ነገር በተለያዩ በኩል መመልከት መልካም ነው። ለምሳሌ ስለ ይሁዳ አሟሟት በማቴ. 27:5 «ብሩንም በቤተመቅደስ ጥሎ ሄደና ታንቆ ሞተ» ሲል በሐዋ. 1:18 «ይህም ሰው በአመጽ ዋጋ መሬት ገዛ በግንባሩም ተደፍቶ ከመካከሉ ተሰነጠቀ አንጀቱም ሁሉ ተዘረገፈ፤ በእየሩሳሌምም ለሚኖሩት ሁሉ ታወቀ» ይላል። አንዳንድ ሰዎች የመጽሐፍ ቅዱስን የአዘጋገቡ እይታ ስለማያውቁ ይሁዳ

የሞተው «ታንቆ» ወይስ «አንጀቱ ተዘርግፎ» ነው በማለት መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚጋጭ አድርገው ያቀርባሉ። የይሁዳ አሟሟት የታሪክ ጸሐፊዎች እንዲህ ጽፈዋል። ይሁዳ በኢየሱስ ላይ እንደተፈረደበት ባየ ጊዜ ወደ ሄኖም ሸለቆ በመሄድ ከኮረብታው ላይ ከፍ ብሎ ታነቀ።¹⁰ ነገር ግን ከተወሰነ ሰዓት በኋላ ገመዱ በመበጠሱ ከኮረብታው ጫፍ ሲወድቅ ድንጋይና ሌሎችም ነገሮች ስላጋጠሙት ከመካከሉ ተሰንጥቆ አንጀቱም ተዘርግፎ በግንባሩ ተደፍቶ ሞተ።¹¹ ቅዱስ ማቴዎስ ስለ ይሁዳ አሟሟት ሲዘገብ ታንቆ እንደሞተ የሞቱን የመጀመሪያውን ክፍል ጽፎአል። ይህም ማለት እርሱ በመታነቁ ምክንያት ሞተ ማለት ሲሆን ቅዱስ ሉቃስ ደግሞ በሐዋ.1:18 የይሁዳን አሟሟት ፍጻሜ በመዘገብ ከመካከሉ ተሰንጥቆ አንጀቱ ተዘርግፎ በግንባሩ ተደፍቶ እንደሞተ ዝርዝር ነገሮችን ያሳያል። ስለዚህ የጸሐፊዎቹ የአጻጻፍ እይታ በጥንቃቄ ሳንመረምር መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርስ ይጋጫል ብለን መናገር አግባብነት የለውም።

በተመሳሳይ ሁኔታ በነዚህ ክፍሎች በሐዋ.1:18 ይሁዳ «በአመጽ ዋጋ መሬት» እንደገዛ ሲናገር በማቴ.27:6-7 «የካህናት አለቆች ... ተማክረውም የሽክላ ሠራውን መሬት ለእንግዶች መቃብር ዝቡበት» ይላል። መሬቱን የገዛው ይሁዳ ነው ወይስ የካህናት አለቆች ናቸው? የሚል ጥያቄ በተደጋጋሚ ሲነሳ ሰምቼያለሁ። መሬቱን የገዙት የካህናት አለቆችም ይሁዳም ናቸው። እንዴት ሁሉም ይሆናሉ ሲባል ይችላል። አሁንም መርሳት የሌለብን የጸሐፊዎቹ እይታና የአገላለጽ ስልት ነው። ቅዱስ ማቴዎስ ለማለት የፈለገው የመሬቱ ግዢ ውል የፈጸሙት የካህናት አለቆች ሲሆኑ የገንዘቡ ባለቤት ይሁዳ እንደሆነ ነው። ገንዘቡ የይሁዳ ስለሆነ መሬቱ ማንም ቢገዛው ንብረትነቱ የይሁዳ መሆኑ ለማንም ግልጽ ነው። ቅዱስ ሉቃስ ደግሞ ትኩረት ሰጥቶ ለመግለጽ የፈለገው የግዢውን አፈጻጸም ሳይሆን ግዢው በማንም ቢፈጸምም የመሬቱ ባለንብረት ይሁዳ ስለሆነ ወይንም በእርሱ ስም ስለተገዛ ይሁዳ በማለት ገልጾታል።¹² በየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የመሬቱ ውል የፈጸመው ይሁዳ ነው የሚል አናገኝም። ነገር ግን ከባለቤትነቱ የተነሳ ይሁዳ ገዛ ተብሎ

ተጽፎአል። ስለዚህ የመረዳት ችግር ካልሆነ በቀር ሁለቱ ጥቅሶች በፍጹም አይጋጩም። በዘመናችንም ቢሆን ሁሉንም ግዢዎች በባለቤቱ አይፈጸምም። የንብረቱ ባለቤት ለእርሱ ስለተገዛ እርሱ ገዛ ሲባል ስምምነቱን የፈጸሙ ሰዎችም እቃውን የገዙት ሰዎች እነእኩሌ ናቸው ተብሎ ይገለጻል።

ረ/ መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈበት ዘመን ታሪክ፤ ባህልና የጽሑፍ ሕግ መረዳት

መጽሐፍ ቅዱስ ለመተርጎም የተጻፈበትን ዘመን ታሪክ ፣ባህል፣የእምነትና የፖለቲካ ሁኔታ፣ የሰዓት አቆጣጠር ፣የድርጊቶችን የአዘጋገብና የአፃፃፍ ዘዴ መረዳት በጣም አስፈላጊ ነው።ሚስተር አህመድ ዲዳት በማቴ.12:40 ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲናገር «የናስ በእሳ አንባሪ ሆኖ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት እንደነበረ እንዲሁ የሰው ልጅ በምድር ልብ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ይኖራል።» ስላለ ኢየሱስ በመቃብር ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ስላልቆየ ላለመሞቱ ማረጋገጫ ነው ሲሉ ተከራክረዋል። ሚስተር አህመድ ዲዳት ካለማወቅ ይሁን ወይንም እውነቱን ለማወቅ ሳይፈልጉ ቀርተው እንደሆነ ባላውቅም አንድ መረዳት ያለባቸው ሐቅ እንዳለ ግልጽ ነው። ይኸውም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለተጻፉት ሰዓቶች መናገር የምንችለው የአይሁዶችን የአቆጣጠር ስልት መሠረት በማድረግ እንጂ በእኛ ዘመን ያለውን ዘዴ ተጠቅመን መሆን የለበትም። በዚህ ክፍል የተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል በደኛው ክፍለ ዘመን የአይሁድ የሰዓት አቆጣጠር ዘዴ ሲሆን አዲስ ቀን የሚጀምረው ጸሐይ ስትጠልቅ እንጂ በዘመናችን እንዳለው ጸሐይ ስትወጣ ወይንም ማለዳ አይደለም። እንዲሁም በእነርሱ አቆጣጠር በቀኑ ውስጥ በየትኛውም ሰዓት የሚፈጸሙ ድርጊቶች እንደ ሙሉ ቀንና ሌሊት ተደርገው ይወሰዳሉ።¹³ ስለዚህ ኢየሱስ የተቀበረው ዓርብ ከሰዓት በኋላ ሆኖ ከመቃብር የተነሳው ግን እሁድ /ከሰንበት በኋላ በሳምንቱ መጀመሪያ ቀን/ ነበር። ኢየሱስ በመቃብር የቆየባቸው ቀኖች አርብ ቅዳሜና እሁድ ስለሆኑ አርብ በየትኛውም ሰዓት ተቀብሮ እሁድ በየትኛውም ሰዓት ቢነሳ በሦስት ቀናት ውስጥ የተፈ

ጸመ ድርጊት ስለሆነ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት ተብሎ ይቆጠራል። በእኛ የዓመታት አቆጣጠር አንኳን አንድ ሰው 20 ዓመቱ ነው ስንል የተወለደበትና አሁን ያለበትን ዓመታት አስልተን እንጂ ወራቱንና ቀናቱን ሰዓታቱንና ደቂቃውን አስበን አይደለም። ሚስተር አህመድ ዲዳት በዘመናችን እንኳን ያለውን የአቆጣጠር ስልት ግምት ውስጥ ማስገባት ነበረባቸው።

ከዚህም ጋር በተያያዘ ሚስተር አህመድ ዲዳት ክርስቶስ በመስቀል ላይ አለመሞቱን ለማሳየት ካቀረቡባቸው ጥቅሶች አንዱን ብመለከት ደስ ይለኛል። ቃሉም ያለው በዮሐ.19:33-34 ሲሆን እንዲህ ይነበባል «ወደ ኢየሱስም በመጡ ጊዜ ግን እርሱ ፈጽሞ እንደሞተ አይተው ጭን አልሰበሩም ነገር ግን ከጭፍሮቹ አንዱ ጉኑን በጦር ወጋው ወዲያው ደምና ውሃ ወጣ።» ሚስተር አህመድ ዲዳት ኢየሱስ በጦር ሲወጋ ወዲያውም ደምና ውሃ ስለወጣ የኢየሱስ በመስቀል ላይ አለመሞት መረጃ ነው ብለዋል። በመጀመሪያ ደረጃ ወታደሮቹ የኢየሱስን ጭን ያልሰበሩበት ምክንያት ፈጽሞ መሞቱን ስላዩ ነው። ከሞተ ጎን በጦር ሲወጋ ለምን ደምና ውሃ ወጣ? ለሚለው ጥያቄ ጠንካራ ሳይንሳዊ መረጃ አለ። ፐሮፊሰር ጆሽ ማክዱዌል እንደጻፉት በቅርቡ የአሜሪካን ሳይንቲስቶች ባደረጉት ጥናት ማንኛውም ሰው በመደበኛ ሁኔታ ሲሞት ከሞተ በኋላ እስከተወሰነ ጊዜ ድረስ ደሙ ቢረጋም እንኳን 20CC የሚሆን ደምና ውሃ የተቀላቀለ የልብ ፈሳሽ በእንግሊዝኛው አጠራር (pericardial fluid) እንደሚኖር አረጋግጠዋል። ነገር ግን ይህ ሰው በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ቢሞት ለረጅም ደቂቃዎች ከ20CC አስከ 500CC የሚደርስ የልብ ፈሳሽ (pericardial fluid) በሰውየው ውስጥ እንደሚኖር በጥናታቸው ገልጸዋል። ከምርምሩ የተረዱት ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሞቶ ደሙ ቢረጋም ጎን ሲወጋ የወጣው ደምና ውሃ የልብ ፈሳሽ እንደሆነ አረጋግጠዋል።¹⁴ ስለዚህ ሚስተር አህመድ ዲዳትም ሆኑ ሌሎች ሰዎች ስለመጽሐፍ ቅዱስ መበላሸት ወይም መጋጨት ከመናገራቸው ወይም ከመጻፋቸው በፊት የቃሉን መልዕክት ጠንቅቆ መረዳትና ከሳይንሳዊ እውነቶችም ጋር አገናዝበው መረዳት አለባቸው።

ኢየሱስ ስለተሰቀለበት ሰዓት ግጭት እንዳለ አንዳንድ

ሙስሊም ጸሐፊዎች ሲያነሱ ተመልክቻለሁ። በዮሐ.19:14-16 ስድስት ሰዓት እንደሆነ ሲገለጽ በማር.15:25 ላይ ደግሞ ሦስት ሰዓት እንደነበረ ተጽፎአል። አንድን ክስተት እንዴት በሁለት የተለያዩ ሰዓታት ይገለጻል? የሚል ጥያቄ መነሳቱ አሌ የማይባል ነው። ጥያቄው መነሳቱ አግባብነት ቢኖረውም መልስ ለማግኘት ግን ታሪካዊ አውዱን መመልከት አማራጭ የሌለው ጉዳይ ነው። ይኸውም ዮሐንስ የጻፈበት አውድና ማርቆስ የጻፈበት ታሪካዊ አውድ የተለያዩ ናቸው። ሐዋርያው ዮሐንስ ይህንን መልዕክት ሲጽፍ በኢዠያ ማይነር ወይንም በአሁኑ ጊዜ ቱርክ በሚባለው አገር ሆኖ ነበር፤ እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንቶች ከጥናታቸው በመነሳት ዮሐንስ የጻፈበት ሰዓት መደበኛ በሆነው የሮማ መንግሥት የሰዓት አቆጣጠር እንደሆነና ማርቆስ የጻፈው በአይሁድ የሰዓት አቆጣጠር እንደሆነ ይገልጻሉ። ዮሐንስ የተጠቀመበት የሰዓት አቆጣጠር ከማርቆስ ስለሚለይ ተመሳሳይ ሰዓት መጻፍ አይችሉም። አሁንም ቢሆን አንድን ድርጊት በተለያዩ የሰዓት አቆጣጠር ቢዘገብ ሰዓቶቹ በፍጹም አንድ ዓይነት አይሆኑም። ሌሎች ሊቃውንቶችም ከላይ ከገለጽኩት ተጨማሪ ሐሳቦችን ይሰጣሉ። አይሁዶች የቀኑን 12 ሰዓታት ለእራት ቦታ ይከፍሉታል። ሰዓቶቹም ከ12:00-3:00፣ ከ3:00-6:00፣ ከ6:00-9:00 ፣ እና ከ9:00-12:00 ናቸው። ከጠዋት 12:00 ጀምሮ እስከ 3:00 ያለው ሶስት ሰዓት ብለው ሲጠሩት ከ3:00 እስከ 6:00 ያለው ስድስት ሰዓት ብለው ይጠሩታል።¹⁵ ስለዚህ የኢየሱስ የሞት ፍርድና ስቅላቱ የተፈጸመው በሦስት ሰዓት ገደማ ስለሆነ ማርቆስ ከ3 ሰዓት በፊት ያለውን አቆጣጠር ተጠቅሞ ጽፎ ሊሆን ይችላል፤ ዮሐንስ ደግሞ ከ3:00 ሰዓቱ በኋላ ያለውን አቆጣጠር መሠረት በማድረግ ሳይጽፍ አይቀርም ብለው የተለያዩ መረጃዎችን ያቀርባሉ። የወንጌል ጸሐፊዎች ከእነዚህ መንገዶች በአንዱ ተጠቅመው ወይንም ሁለቱንም ከግምት ውስጥ አስገብተው ስለፃፉ ጥቅሶቹ አይጋጩም። የመጽሐፍ ቅዱስን ታሪካዊ አውድ ማጥናት የመጽሐፉን ሐሳብ እንድንረዳ ከማድረጉም በላይ ወደ ተሳሳተ ድምዳሜ እንዳንሄድም ይጠበቀናል።

ሰ/ ትንቢቶች ከሙሴ ሕግና ከእስራኤል ታሪክ ጋር ያላቸውን ዝምድና መረዳት እንዲሁም መቼ እንደተፈጸሙ ማጥናት

የብሉይ ኪዳን ሆነ የአዲስ ኪዳን ትንቢቶች ስንተረጉም ከሙሴ ሕግ፣ ከእስራኤል ታሪክና ከቤተክርስቲያን ጋር ተያያዥነት ስላላቸው እነዚህን ነገሮች ከግምት ውስጥ ማስገባት አለብን። እንዲሁም ትንቢቶቹ መፈጸም አለመፈጸማቸውን ማረጋገጥ ጠቃሚ ይሆናል። የትንቢቶችን ፍጻሜ ከግምት ውስጥ ሳያስገቡ ትንቢቱን በተሳሳተ መንገድ ከተረጎሙትና ስሕተት ከፈጸሙት ሰዎች እየጠቀስኩ ትንቢቶቹ ለማን እንደተጻፉና መቼ እንደተፈጸሙ ለመዳሰስ እሞክራለሁ። ዶ/ር ሐሰን « ክርስቲያን ሙስሊም ውይይት » በተሰኘው መጽሐፋቸው ከገጽ 64-66 ስለ ኢየሱስ መምጣት በዘዳ.18:18 የተጻፈው ትንቢት ስለ ነብዩ መሐመድ ነው በማለት መጽሐፍ ቅዱስን በግድ ለማናገር ሞክረዋል። ቃሉም እንዲህ ይነጠበባል « እግዚአብሔርም አለኝ፡- የተናገሩት መልካም ነው። ከወንድሞቻቸው መካከል እንደ አንተ ያለ ነብይ አስነሳላቸዋለሁ። » መጽሐፍ ቅዱስ በሐዋ.3:17-26 እናሐዋ.7:33-53 ይህ ሙሴን የሚመስልና ይመጣል ተብሎ ትንቢት የተነገረለት ነብይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ ትንቢቱም እንደተፈጸመ በግልጽ ተጽፎ ይገኛል። ቀደም ብዬ በጠቀስኳቸው ክፍሎች በዘዳ.18:18 ላይ የተጻፈው ቃል በቀጥታ ቃል በቃል ተጠቅሶ እናገኛለን። ትንቢት ከተፈጸመ በኋላ እንደገና መፈጸም አለበት ብሎ ማሰብ የሚችል ይመስለኛል።

ዶክተር ሐሰን ትንቢቱ ለነብዩ መሐመድ የተጻፈ ለማስመሰልም በሙሴ፣ በነብዩ መሐመድና በክርስቶስ መካከል ተመሳሳይነትና ልዩነቶችን በቻርት የተደገፈ ዘገባ አቅርቦዋል። በመጀመሪያ ደረጃ ትንቢት በማመሳሰል አይተረጎምም። አንድ የረሱትም ጉዳይ አለ፤ እርሱም በሙሴና በነብዩ መሐመድ መካከል

ያሉትን ልዩነቶች እናመሳሰል ቢባል እንኳን በነብዩ መሐመድና በሙሴ መካከል ትላልቅ ልዩነቶች አሉ። 1ኛ/ ሙሴ እሥራኤላዊ ሲሆን መሐመድ አረብ ናቸው 2ኛ/ ሙሴ ብዙ ተአምራትን አድርጓል ነብዩ መሐመድ ግን በባሞ አነስተኛ የሚባል ተአምራት እንኳን አላደረጉም። 3ኛ/ ሙሴ ከእግዚአብሔር ጋር ተነጋግሮአል፤ ነብዩ መሐመድ ግን አልተነጋገሩም። 4ኛ/ሙሴ የኤርትራን ባሕር ከፍሎ በተአምር በመሻገር ሕዝቡን በምድረ በዳ 40ዓመት በተአምራት መርተዋል። ነብዩ መሐመድ ግን እንዲህ ዓይነት ተግባር ፈጽመው አያውቁም። 5ኛ/ሙሴ የጦር መሪ ሆኖ ሌሎችን ሰዎች በመግደል እምነቱን አሳስፋፋም ነገር ግን ነብዩ መሐመድ በመዲና ቆይታቸው ቢያንስ ሦስት ዋና ዋና ጦርነቶችን /የበድር፣የዲቶ፣ እና የአሁድ /ጦርነት አድርገዋል። 6ኛ/ ሙሴ በሕፃንነቱ በተአምራዊ ሁኔታ ከሞት አምልጧል፤በንጉሥም ቤተመንግሥት አድጓል፤ ነገር ግን ነብዩ መሐመድ በሕፃንነታቸው የመግደል ሙከራ አልተደረገባቸውም፤ ያደጉትም ስድስት ዓመት እስኪሆኑ ናቸው ከእናታቸው ጋር፣ ከዚያም ሁለት ዓመት ከአያታቸው በኋላም ከአጎታቸው ጋር ነው። መዘርዘር ካስፈለገ ብዙ እጅግ ብዙ ልዩነቶች መናገር ይቻላል።

ሌላው በዘጸ.18:18 ያለው ቃል ለተሳሳተ ጽሑፋቸው ድጋፍ ሲፈልጉ የሰሩት ስህተት አለ እርሱም «ከወንድሞቻችሁ መካከል» ማለት አረቦች ወይም እስማኤላዊያን ናቸው ብለዋል። እስማኤል ወይም እስማኤላውያን የእሥራኤላውያን ወንድሞች ተብለው አልተጠሩም ወደፊትም አይጠሩም። በዘፍ.21:12 በሳራና በአጋር መካከል ጥል በሆነ ጊዜ እግዚአብሔር ለአብርሐም ሲናገር አጋርና ልጅዋ እስማኤልን ከቤት እንዲያባርራቸው ካዘዘው በኋላ የአብርሃም ዘር ደግሞ በይስሐቅ እንደሚጠራ ተናገሮታል። በዚህም መሠረት አብርሃም እስማኤልና አጋር ከቤት እንዳባረራቸው ግልጽ ነው። ትንሽ ቆይቶም በዘፍ.22:2 እግዚአብሔር አብርሃምን ሲፈትነው አንድ ልጅህን ይስሐቅን ሰዋልኝ በማለት እስማኤል የይስሐቅ ሕጋዊ ወንድም እንዳልሆነ አሳይቷል። እንዲሁም ወንድሞች የተባሉት እሥራ ሁለቱ የእሥራኤል ነገዶች እንደሆኑ በዘጸ.18:1-2 እንዲህ ተጽፎአል፤ «ለሌዋውያን

ከሆናት ለሌዋም ነገድ ሁሉ ከእሥራኤል ጋር ድርሻና ርስት አይሆንላቸውም በእሳት ለእግዚአብሔር የሚቀርበውን መስዋዕቱንና ርስቱን ይበላሉ። በወንድ ሞቻቸውም መካከል ርስት አይሆንላቸውም።» ዶ/ር ሐሰን ወንድሞች የሚለውን ትርጉም ለማወቅ አንድ ምዕራፍ እንኳን ቢያነቡ ትክክለኛውን መልዕክት ያገኙ ነበር። በመሳ.20:13 በተመሳሳይ ሁኔታ ወንድሞች የተባሉት የእሥራኤል ነገዶች እንደሆኑ እንዲህ ይላል «የብንያምም ልጆች ግን የወንድሞቻቸውን የእሥራኤል ልጆች ቃል ሊሰሙ አልወደዱም።» ነብዩ መሐመድ ግን እሥራኤላዊ ሳይሆኑ አረብ ናቸውና ትንቢቱ ለእርሳቸው አለመሆኑ መታወቅ ግልፅ ነው።

በተጨማሪ ዶ/ር ሐሰን በመጽሐፋቸው ከገጽ 70-73 በበዓለ ሃምሳ ቀን የተፈጸመውና በዮሐ.14:16 ስለመንፈስ ቅዱስ መምጣት ጌታ ኢየሱስ የሰጠውን ተስፋ ስለ ነብዩ መሐመድ ነው ብለው ጽፈዋል። ዶክተሩ ሐሳባቸውን ለመደገፍ በፍጹም የማይገናኙና ሊገናኙም የማይችሉትን ነገሮች ለማገናኘት ሞክረዋል። ስለመንፈስ ቅዱስ /አጽናኙ/ መምጣት በዮሐ.14:16 ብቻ ሳይሆን በዮሐ.14:26፣ 15:26፣16:7 እና ሐዋ.1:8 ትንቢት ተነግሮአል። እዕናኝ የተባለው መንፈስ ቅዱስ ወይንም መሐመድ እንደሆነ ለመረዳት በዮሐ.14:16 -17 ያለውን የእግዚአብሔር ቃል ማጥናት ተገቢ ነው። ከከፍሉ አጽናኝ የተባለው ነብዩ መሐመድ ሳይሆኑ መንፈስ ቅዱስ እንደሆነ ስድስት ዋና ዋና ነጥቦች አሉ። 1ኛ/ ለዘለዓለም ከእነርሱ ጋር እንደሚኖር ይናገራል። መሐመድ ለዘለዓለም ከምዕመናቸው ጋር እንዳልኖሩ ማንኛውም ሙስሊም የሚያውቀው ጉዳይ ነው። 2ኛ/ «ከእናንተ ጋር እንዲኖር ሌላ አጽናኝ ይሰጣችኋል» በማለት እናንተ የተባሉት ሐዋርያቶቹ ናቸው። በሐዋ.2:1-4 ስንመለከት አጽናኙ ኢየሱስ ካረገ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ነው የመጣው ።ነገር ግን መሐመድ የመጡት ከ500 ዓመት በኋላ ነው፤ ከሐዋርያቶችም አንድ እንኳ አልነበረም። 3ኛ/ «እርሱም አይቻልም፤ በክርስቶስ ያላመኑት ስለማንነቱ በደንብ ሊያወቁት አይችሉም።» ነው ነገር ግን መሐመድ መንፈስ ስላልሆኑ በዘመናቸው ሰዎች አይቷቸዋል ማንነታቸውም ለሁሉ የተገለጠ ነው። 4ኛ/ ዓለም «ሊቀበለው የማይቻለው የእውነት መንፈስ» ነው። ነገር ግን ቃሉ እንደሚለው መንፈስ ቅዱስን

የሚቀበሉት በክርስቶስ አምነው የዳኑ ሰዎች ብቻ ናቸው። 5ኛ/ «ነገር ግን ከእናንተ ዘንድ ስለሚኖር በውስጣችሁም ስለሚሆን ታውቁታላችሁ።» በዚህ ዓረፍተ ነገር ሦስት ነገሮች እናያለን። አጽናኙ በሐዋርያት ዘንድ ይኖራል። በውስጣቸው ይሆናል። እናም እነርሱ ያውቁታል። ነብዩ መሐመድ ግን እንዲሁም እንኳን አያሟሉም። 6ኛ/ አጽናኝ የሚለው ቃል በግሪኩ ጳራክሊቶስ (paracletos) እንጂ እነአሁመድ ዲዳት እንደሚሉት ፐሪክሊቶስ (periklutos) አይደለም። 16 አሁመድ ዲዳት ፐሪክሊቶስ ማለት የተከበረ ማለት ስለሆነ በአረብኛው መሐመድ ማለት የተከበረ ማለት ነው። ስለዚህ ስለ መሐመድ መምጣት የተነገረ ትንቢት ነው በማለት ጽፏል። ፐሪክሊቶስ የሚለው ቃል በየትኛውም የግሪክ መጻሕፍት ውስጥ የለም። ሚስተር አሁመድ ዲዳት ሰዎችን መሰረተ ቢሰ በሆነ ጥናት ከማደናገር የተጨበጠ መረጃ ቢያቀርቡ መልካም ነበር። ፐሪክሊቶስ የሚል ቃል በግሪኩ መጽሐፍ አለ የሚሉት ቢያቀርቡ ለንግግራቸው ተአማኒነት ስለሚኖረው መረጃቸውን እንዲያቀርቡ ላበረታታቸው እወዳለሁ። አለዚያ ግን ሰዎችን ከማላላት ቢመለሱ መልካም ነው። ይመጣል የተባለው አጽናኝ ኢየሱስ እንዳረገ በሐዋርያት ዘመን እንደሚመጣ በሐዋ. 1:8 እንዲህ ተጽፎአል። «ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ በእናንተ ላይ በወረደ ጊዜ ኃይልን ትቀበላላችሁ፤ በኢየሱሱምም በይሁዳም ሁሉ በሰማርያም እስከ ምድር ዳርም ድረስ ምስክሮቼ ትሆናላችሁ አለ። «ይህም የተስፋ ቃል ብዙም ሳይቆይ በበአለ ሃምሳ ቀን ሐዋርያት ተሰብስበው ባሉበት እንደመጣ በሐዋ. 2:1-4 ተጽፎ እናገኛለን። ከዚያ ሰዓት ጀምሮ ሐዋርያት በድፍረት የክርስቶስን ወንጌል መስበክ ጀምረዋል። የትንቢቱም ፍጻሜ በግልጽ ተጽፎአል። ትንቢቶች መፈጸም አለመፈጸማቸውን ማረጋገጥ በጣም አስፈላጊ ተግባር ስለሆነ ይህንንም ለማወቅ ጥናቶችን ማድረግ ጠቃሚ ይሆናል።

በጣም የሚያስገርመው ዶ/ር ሐሰን በመጽሐፋቸው ከገጽ 63-64 የጻፉት ሐሳብ ነው። በኢሳ. 21:7 «በአሁኖች የሚቀመጡትንና በግመሎች የሚቀመጡት » የሚልው ኢየሱስ እና መሐመድ ናቸው ብለዋል። ኢየሱስ በአሁያ ተቀምጦ ወደ

ኢየሩሳሌም ገብቷል፤ ነብዩ መሐመድም ወደ ሶሪያ በግመል ለንግድ
 ይመላለሱ ስለነበር ለእነዚህ ሁለት ነብያት እንደተጻፈ አድርገው
 ጽፈዋል። በመሠረቱ ትንቢቱ የተነገረው ለኢየሱስም ለነብዩ መሐ
 መድም አይደለም፤ ትንቢቱ የተጻፈው ስለባቢሉን ውድቀት በዚ
 ያው ዘመን እንደተፈጸመ መጽሐፍ ቅዱሳችን በኢሳ.21:1-10
 ባለው ክፍል ያስተምራል። ስለ ፍጻሜ ትንቢቱን ደክተና
 ያሳስተዋለዋቸው ብዙ ነገሮች አሉ። የመጀመሪያው ነጥብ
 እርሳቸው በሚሰማቸው መልኩ ለመተርጎም ሲሉ ሰዋስዋዊ
 ስህተት ሰርተዋል። « በአሁኖች የሚቀመጡት » ሲል ብዙ አሁኖችና
 ተቀማጮች ያሳያል። « በግመሎች የሚቀመጡት » ሲል ደግሞ ብዙ
 ግመሎችና ተቀማጮች እንዳሉ ግልጽ ነው። እንግዲህ እንደ
 እርሳቸው ትርጉም ከሆነ ብዙ አሁኖች፣ ብዙ ግመሎች፣ ብዙ
 ኢየሱሶችና ብዙ መሐመዶች በትንቢቱ ፍጻሜ ይሳተፋሉ ማለት
 ነው። የትንቢቱ ፍጻሜ እንዲህ ነው። ከኢሳይያስ 13-23 ያሉትን
 ምዕራፎች ያለው ክፍል እግዚአብሔር ወደፊት በአሥራ ሁለት
 አገሮች ሊያመጣ ስላለው ጥፋት የሚያስተምሩ ናቸው። በጥፋቱ
 ባቢሉንና አረብ ይገኙበታል። በምዕራፍ 21:1-12 ስለባቢሉን
 ውድቀት ሲናገር ከቁጥር 13-17 ስለ አረብ ውድቀት
 ይተነብያል። ባቢሉን በምትወድቅበት ጊዜ ጠላቶችዋ ከምድረ በዳ
 መጥተው እንደሚጥ ሉአት ቃሉ ያስረዳል። ከቁጥር 6-7 የጠ
 ላቶችን መምጣት የሚያስታውቅ ጉባኛ/ዘባኛ/እንደሚያቆሙ
 ጉባኛውም የጠላትን መምጣት በጥንቃቄ ተመልክቶ እንዲናገር
 እንዲህ ታዟል፡- « በከብት የሚቀመጡትን ሁለት ሁለት እየሆኑ
 የሚሄዱትን ፈረሰኞች፣ በአሁኖች የሚቀመጡትንና በግመሎች
 የሚቀመጡትንና ባዩ ጊዜ በጽኑ ትጋት አስተውሎ ተግቶም
 ያድምጥ። » በዚህ ክፍል ባቢሉንን ለማጥፋት የሚመጡትን ሰዎች
 ሁለት ሁለት እየሆኑ በፈረሶች፣ በአሁኖችና በግመሎች ሆነው
 እንደሚመጡ ጠባቂውም መምጣታቸውን አይቶ እንዲያስታውቅ
 የተጻፈ ነው።¹⁷ ወረድ ብሎም ከቁጥር 9-10 ባቢሉን እንደወደቀች
 የእግዚአብሔር ቃል እስከነፍጻሚው ይገልጻል። ከቁጥር 13-17
 ደግሞ የአረብ ከብቶችና ሰዎች በተለይም የእስማኤል ዘር የሆነው
 የቄዳር ልጆች በሰይፍ እንደሚሞቱና የቄዳርም ከብር እንደሚጠፋ
 በግልጽ ተቀምጦአል። ይህ ደግሞ በዚያን ዘመን ተፈጽሞ አልፎ

አልፎ፡፡ በአጠቃላይ ትንቢት በማመሳሰል ወይም አንድ ቃል በመውሰድና ከሌላው ጋር በማገናኘት አይተረጎምም፡፡ ይልቁንስ ትንቢታዊ አውዱን መመልከትና ፍጻሜውን ከግምት ውስጥ ማስገባት አማራጭ የሌለው ተግባር ነው፡፡

ሽ/ ሥዕላዊ አገላለጾችን ቀጥተኛ ትርጉም አለመስጠት

ሌላው ትኩረት ሰጥተን የምንመለከተው ጉዳይ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሰላላት ሥዕላዊ አገላለጾችን ነው፡፡ እጅግ ብዙ ሥዕላዊ አገላለጾች በመጽሐፍ ቅዱሳችን ይገኛሉ፡፡ እነዚህም ሊታይ የማይችለውን መንፈሳዊ እውነት ሊታይ በሚችለው ቁሳዊ እውነት ገልጸው ያሳዩናል፡፡ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎችም መንፈስ ቅዱስ እንደመራቸው በተለያዩ መልኩ ተጠቅመዋቸዋል፡፡ ሥዕላዊ አገላለጾችን ቀጥተኛ ትርጉም ከሰጠናቸው ለማስተላለፍ የፈለጉትን መልዕክት መረዳት ያስቸግረናል፡፡ ከሥዕላዊ አገላለጽ ጀርባ ያለውን ትርጉም የማጥናት ሐላፊነትም አለብን፡፡ ለምሳሌ ዳዊት በመዝሙር እግዚአብሔር አለቴ ነው ሲል እግዚአብሔር መጠጊያው፣ መሸሽጊያውና ማረፊያው እንደሆነ ከአለት ጥንካሬ ጋር በማመሳሰል ዘምርአል፡፡ በዚህ ክፍል ዳዊት እግዚአብሔር ድንጋይ ነው ማለቱ አይደለም፡፡

በኢሳ.54:5 «ፈጣሪሽ ባልሽ ነው» ስለተባለ እንዴት እግዚአብሔር ሚስት ይኖረዋል? በማለት አንዳንዶች ይከራከራሉ፡፡ አምሳካችን ሚስት አልነበረውም፣ የለውምም አይኖረውምም፡፡ «ፈጣሪሽ ባልሽ ነው» የተባላቸው እውነተኛ ሴት ሳትሆን ጽዮን /አሥራኤል/ናት፡፡ በኢሳ.54:1-17 ያለው ክፍል የሚያስተምረው የጽዮን /አሥራኤል/ የወደፊት ክብር ነው፡፡ በመጀመሪያዎቹ ጥቅሶች አሥራኤል ከዚያ በፊት ማለትም በግብጽና በባቢሎን ምድር የደረሰባትን ውርደትና ሰቃይ እያወሳ ያበረታታታል፤ ወደ ፊት ክብር እንዳላትም ይገልጻል፡፡ «ፈጣሪሽ ባልሽ ነው» ለምን ተባለ የሚል ጥያቄ ከተነሳ እግዚአብሔር ለአሥራኤል

የሚያደርግላት ጥንቃቄና እንክብካቤ በቁሳዊ መልኩ ማየት ስለሚያስቸግር አንድ ባል ለሚሰቱ የሚያደርግላትን ጥንቃቄና እንክብካቤ በሥዕላዊ መልኩ በመጠቀም ነብዩ ኢሳይያስ የእሥራኤልና የእግዚአብሔር ግንኙነት ገልጸዋል። በአጠቃላይ ጽዮን ሴት አይደለችም፤ እግዚአብሔርም ሚስት አያገባም። ነገር ግን የእግዚአብሔርና የእሥራኤል ግንኙነት እንደ ባልና ሚስት ተደርጎ በሥዕላዊ መልክ ቀረበ እንጂ። እንዲሁም በሰፊው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ኢሳ.53 የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ስለኃጢአታችን ቤዛሆኖ መስቀል በትንቢት አሳይቶ በኢሳ.54 አንቺ ያልወለድሽ መካን ዘምሪ ጨኸ፤ እልል በይ ይላል። በመሆኑም ፈጣሪሽ ባልሽ ነው የተባለው ቃል እስራኤልን ብቻ ሳይሆን ቤተክርስቲያንን ያጠቃልላል።

እንዲሁም በኢሳ.7:20 «በዚያን ቀን እግዚአብሔር ከወንዙ ማዶ በተከራየው ምላጭ በአሦር ንጉሥ የራሱንና የእግሩን ጠጉር ይላጩዋል ምላጩም ጢሙን ደግሞ ይበላል።» ከሚለው አረፍተ ነገር እግዚአብሔር ሁሉም ነገር ያለው ሲሆን እንዴት ምላጭ ይከራያል? የሚል ጥያቄ ብዙ ጊዜ ይነሳል። በቅድሚያ ኢሳ.7:20 ያለው ሐሳብ በኢሳ.7:1-25 ካለው ክፍል ጋር የተያያዘ ነው። በክፍሉ እንደተገለጸው ነብዩ ኢሳይያስና ልጁም ያሱብ ወደ ይሁዳ ንጉሥ ወደ አካዝ ሄደው ከአሦርና ከእሥራኤል ነገሥታት በተላከበት ማስፈራሪያ እንዳይደነግጥና ከእግዚአብሔርም ምልክትን እንዳይጠይቅ እንዲናገሩ እግዚአብሔር ልኳቸው ነበር። ነገር ግን አካዝ ምልክትን አልጠይቅም ብሎ አመጸ። ከዚህም የተነሳ ነብዩ ኢሳይያስ በአካዝና በሕዝቡ የሚደርሰውን መከራና ጉስቆልና ከቁጥር 17-25 ይዘረዝራል። በቁጥር 20 ይህም መከራ በይሁዳ ሕዝብ ላይ የሚመጣው «እግዚአብሔር ከወንዙ ማዶ በተከራየው ምላጭ በአሦር ንጉሥ» ነው ይላል። «መከራየት» እና «ምላጭ» የሚሉት ቃላት ሥዕላዊ አገላለጾች ናቸው። ምላጩ እውነተኛ ምላጭ ሳይሆን የአሦር ንጉሥ እንደሆነ «ከወንዙ ማዶ በተከራየው ምላጭ በአሦር ንጉሥ» በማለት በግልጽ ያሳያል። መከራየት የሚለው ቃል ከሌላ ሰው ከፍሎ ማምጣት ሳይሆን በእግዚአብሔር የተመረጠውን ሕዝብ ለመቅጣት አሕዛብን

/እገዚአብሔርን የማያመልክ ሕዝብ/ አስነስቶ ይጠቀማል ማለት ነው። እንዲሁም «የራሱን የእግሩንና የጢሙን ጸጉር፤» ይላዉዋል የሚለው ሥዕላዊ አገላለጽ ሲሆን ከብርን ማሳጣትን፣ ማጥረድን፣ ማጎሳቀልንና ለሽንፈት መዳረግን ለማሳየት ነው።፤ በዚያን ዘመን በእሥራኤልም ሆነ በመካከለኛው ምስራቅ አገሮች ጸጉርና ጺም መላጫት የውርደትና የመሽነፍ ምልክት ነበር። ኢዮ.1:20 ላይ ኢዮብ ንብረቱ ከጠፋና ልጆቹ ከሞቱ በኋላ ውድቀቱን ለማሳየት ራሱን ተላጧ። በኢሳ.15:2፣ ኤር.47:5፣ 48:37፣ ሕዝ.7:18፣ አሞ.8:10፣ መክ.1:16 ተመሳሳይ ሐሳቦችን እናገኛለን። «እገዚአብሔር ከወንዙ ማዶ በተከራየው ምላጭ በአሦር ንጉሥ የራሱንና የእግሩን ጠጉር ይላዉዋል፤ ምላጩንም ጢሙን ደግሞ ይበላል» ማለት እገዚአብሔር ምላጭ ይከራያል ማለት ሳይሆን የአሦር ንጉሥን አስነስቶ የይሁዳ ንጉሥ አካዝንና ሕዝቡን ያዋርዳል ማለት ነው።

በመዝ.44:23 «አቤቱ ንቃ ለምንስ ትተኛለህ? ተነስ ለዘወትርም አትጣለን።» የሚለው ቃል በመዝ.121:4 «እነሆ እሥራኤልን የሚጠብቅ አይተኛም አያንቀላፋምም።» ከሚለው ሐሳብ ጋር ይጋጫል የሚል ሰሞታ አለ። በእርግጥም እነዚህ ክፍሎች አውዳቸውን ተከትለን ካልተረጎምናቸውና የጥቅሶቹን የአገገፍ ዘዴ ካላወቅን የሚጋጩ ሊመስለን ይችላል። መዝ.44:23 ሥዕላዊ አገላለጽ ሲሆን መዝ.121:4 ግን አይደለም። መዝ.44:23 በሥዕላዊ አገላለጽ ስለተጻፈ በሰውኛ አገላለጽ ሰው ለማድረግ የፈለገውን ነገር የሚረጋው በእንቅልፍ ሲወድቅ ነው። ስለዚህ መዝሙረኛው የእገዚአብሔርን ዝምታ እና የሕዝቡን ጩኸት ሰምቶ ለእርዳታ አለመፍጠኑን ለማሳየት በስዕላዊ አገላለጽ «አቤቱ ንቃ ለምንስ ትተኛለህ? በማለት ይጠይቃል። በዚያው ጥቅስ ሁለተኛው ስንኝ ሳይትርጉሙ እንዲህ ይላል «ተነስ ለዘወትር አትጣለን።» በዚህ ክፍል እገዚአብሔር ይተኛል ወይንም ያንቀላፋል ማለት ሳይሆን የእገዚአብሔርን ዝምታና ለእርዳታ አለመፍጠኑን ለማሳየት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ያሉትን መንፈሳዊ እውነቶችን በብዙ ቦታ በሥዕላዊ

መንገድ ስለተገለጹ የአፃፃፉን ስልት ተከትለን ልንተረጉማቸው ያስጠ ፈልጋል።

ቀ/ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ከሌሎች ጋር አያይዞ ማጥናት

የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች የጠበቀ ቁርኝት ስላላቸው ዝምድናቸውን ባገናዘበ መልኩ መተርጎም አለባቸው። አንዳንድ ሙስሊም ጸሐፊዎችና ሰባኪዎች አውዱን ሳያገናዝቡና የቋንቋን ሕግ እንኳ ሳይከተሉ እነርሱ ለማስተማር የፈለጉትን እንዲያደግፍላቸው መጽሐፍ ቅዱስን በግድ ያናግሩታል። ልብ ወለድ እንኳ አውዱን ተከትለን አይደል የምንተረጉመው? ሰማያዊ የሆነውን የእግዚአብሔር ጥበብ ያለበትና የአምላክ መገለጥ የሆነውን ዘላለማዊ ቃል እኛ በወደድነው መንገድና ስርዓትን ባልተከተለ መልኩ ልንተረጉመው እንችላለን? መልሱን ለእናንተ እተወዋለሁ። በቅርቡ «ፈጣሪ ማን ነው?» በሚል ርዕስ በተሰራጨው ካሴት ሰባኪው /አስተማሪው/ከቁርዓንና ከመጽሐፍ ቅዱስ እየጠቀሱ የአላህንና የእግዚአብሔርን ልዩነት ካስተማሩት ትምሕርት ማስተካከያ እንዲያደርጉ ለማሳሰብ እወዳለሁ። በዚህ ስብከታቸው የመጽሐፍ ቅዱስን አውድ ሳይጠብቁ አንዳንድ ቃላትን ነበሉላም ጊዜ አንድን ሐረግ ሲፈልጉም አንድን አረፍተ ነገር በመውሰድ መጽሐፍ ቅዱስ የማይለውን እንዲል በማስገደድ አስተምረዋል። ቁርአንስ እንዲህ ይተረጎሙታል ወይ? ካልተረጎሙትስ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ሊባል ያልታሰበውን ትርጉም ለምን ሰጡ? እንዲሁም ቁርአን የሚተረጎምበትስ መንገድ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ተመሳሳይ ነው ወይ? መልሱ ለሰባኪው ሺክ ትቼ ወደ ዋናው ሐሳብ አልፋለሁኝ።

ሰባኪው ስለ መጽሐፍ ቅዱሱ እግዚአብሔር ሲያስተምሩ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ፈጣሪ ማንነት በቂ መረጃ አይሰጥም በማለት ሲያስተምሩ በሁለተኛ ደረጃነት ያነሱት ሐሳብ መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች እግዚአብሔርን አዩ ስለሚል ትክክል አይደለም በማለት

ዲስኩር ሰጥተዋል። እኚህ ሼክ የፈጸሙት ስህተት ከአውድ ውጪ መተርጎማቸው ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር ለነብያቶቹ የተገለጠ በት መንገድ አለመረዳታቸው ነው። ሰውዬውም ከሱራ 6:103 እና 7:143 በመጥቀስ አላህ ማንም ሊያየው እንደማይችል ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ በዘፍ.32:30፣ በዘጸ.24:9-11፣ በኢዮ.42:5፣ በኢሳ.6:1 እና በሌሎችም ሥፍራዎች ሰዎች ፈጣሪያቸውን እንዳይ ስለሚናገር ቁርዓን እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ አምላክ ትክክለኛ ትምሕርት አይሰጥም ብለዋል። የእግዚአብሔር ቃል ሰዎች እግዚአብሔርን አይ ሲል ምን ማለቱ ነው? ሁሉም ጥቅሶች አንድ ዓይነት ትርጉም አላቸው ወይ? ሰውስ እግዚአብሔር በሙሉ ክብሩ ተገልጦ በሥጋዊ ዓይነት ማየት ይችላል? እነዚህንና ሌሎችም ጥያቄዎች የመጽሐፍ ቅዱስን አውድ ባገናዘበ መልኩ መመርመር ነበረባቸው። ነገር ግን ይህንን አላደረጉም። እኛ ግን አውዱን ተከትለን ማጥናት ስላለብን ከዚህ ቀጥሎ ክፍሎቹን በየተራ እንመለከታቸዋለን።

በዘጸ.33:18-23 ሙሴ እግዚአብሔር በሙሉ ክብሩ ተገልጦ ለማየት ስለፈለገ ክብሩን እንዲያሳየው እንዲህ ሲል ጠይቆ ነበር «እርሱም ሙሴ፡- እባክህን ክብርህን አሳየኝ አለ። እግዚአብሔርም እኔ መልካምነቴን ሁሉ በፊትህ አላልፋለሁ የእግዚአብሔርንም ስም በፊትህ አውጃለሁ ይቅርም የምለውን ይቅር እላለሁ የምምረውንም እምራለሁ አለ። ደግሞም ሰው አይቶኝ አይድንምና ፊቴን ማየት አይቻልህም አለ።... ክብሪም ባለፈ ጊዜ በሰንጣቃው አለት አኖርሃለሁ ...ጀርባዬንም ታያለሁ። ፊቴ ግን አታይም።» ሙሴ እግዚአብሔርን ማየት የፈለገው በራዕይ ወይም በሕልም አልነበረም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር በክብሩ ተገልጦ ማየትን ነበር። ይህ በፍጹም የማይታሰብ ፤ የማይሞከርም ተግባር ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች አምላክን በሙሉ ክብሩ ተገልጦ በሥጋ ዓይናቸው አይተውታል አይለንም። እንዲያውም የእግዚአብሔር ክብር ባለፈ ጊዜ ሙሴ በሰንጣቃ ዓለት ውስጥ ነው የቆየው። ከፍ ብዬ በጠቀስኩት ክፍል «ጀርባዬን ታያለሁ ፊቴን ግን አታይም» የሚለው ሥዕላዊ አገላለጽ ሲሆን ፊት የሚያሳየው የእግዚአብሔር ክብር ሲያልፍ

የሚል ጽንሰ ሐሳብ ሲኖረው ጀርባ የሚለው ደግሞ ክብሩ ካለፈ በኋላ በቦታው የተከሰተውን ክስተት ማየት ማለት ነው።¹⁹ ለምሳሌ አንድ ጫካ ሲቃጠል ያላየ ሰው ከተቃጠለ በኋላ የመቃጠሉን ውጤቶች አመድና ሌሎች ነገሮች ይመለከታል። እንደዚሁም ሙሴ ያየው የእግዚአብሔርን ክብር ሳይሆን ክብሩ ካለፈ በኋላ ውጤቱን ነበር። ሼኩም የተሳሳቱት በዚህ ነጥብ ላይ ነው። ምክንያቱም ሰዎች አዩ የተባሉት ምን ዓይነት እይታ ነው? ብለው ለአንድ አፍታ እንኳን ራሳቸውን ሰላጠዋቸው። በዮሐ.1:18 «መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ስንኳ የለም በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጅ እርሱ ተረከው።» ይላል።

ይህን ስንሳ ግን ሰዎች የእግዚአብሔርን ክብር ማየት ስለ ማይችሉ በሌላ መንገድ ለነብያተች አልተገለጠም ማለት አይደለም። ቁርአን ስለ እግዚአብሔር መገለጥ እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ሰፋ ያለ ገለጻ ስለማይሰጥ በመጽሐፍ ቅዱስ ያሉትን መገለጫዎች እንመለከታለን። እርሱ ለነብያተችና ለቅዱሳን በተለያዩ ጊዜና ቦታ በራዕይ፣ በሕልም፣ በደመና ውስጥ ሆኖ በድምጽ፣ በእሳት፣ አምሳል እንዲሁም ለተወሰነ ጊዜ የሰውን ወይንም መልእክትን ቅርጽ በመያዝ ፤ እና በተግባር ተገልጦ እናገኛለን። በዘመን መጨረሻም በልጅ በክርስቶስ በኩል ተገልጧል። እግዚአብሔር በእነዚህ መንገዶች መገለጥ የፈለገበት ምክንያት ቀደም ብዬ እንደገለጽኩት እርሱ በሙሉ ክብሩ ተገልጦ ሊያየውም ሆነ በፊቱ ሊቆም የሚችል ሰው ስለሌለ ነው። /1ጢ.1:17/። በ1ኛጢ.6:16 እግዚአብሔርን ስለማየት እንዲህ ይላል፡-«... ማንም ሊቀርበው በማይችል ብርሃን ይኖራል አንድ ሰው እንኳ አላየውም ሊያይም አይቻለውም ለእርሱ ክብርና የዘለዓ ለም ኃይል ይሁን አሜን።» ሐዋርያው ጳውሎስ በእግዚአብሔር መንፈስ ተመርቶ እንደጻፈውም ስጋዊና ደካማ በሆነው በሰው ዓይን በዚህ ታላቅ ብርሃን ውስጥ ያለውን ፈጣሪ በሙሉ ክብሩ ተገልጦ ማየት የማይሞክር ተግባር እንደሆነ ገልጿል። ለሙሴም የተነገረው ይህን ነው። ከሼኩ ጋር ፈጣሪን በሙሉ ክብሩ ማየት አይቻልም በሚለው የምንስማማ ይመስለኛል። ነገር ግን አምላክ በሌላ መንገድ አልተገለጠም የሚሉት ሐሳብ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሰላህን

ማስተካከል አለባቸው።

ይህ እንዳለ ሆኖ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ለተለያዩ ሰዎች በተለያዩ መንገድ ተገልጧል። ይህንንም የተገለጠላቸው አምላክ እንዳይት ተናግረዋል። እነዚህ ሰዎች እግዚአብሔርን አየው ሲሉ በሙሉ ክብሩ ማለታቸው አይደለም። በዘፀ.19:9-25 እግዚአብሔር ለሙሴና ለእሥራኤል ሕዝብ እንደተገለጠ ያትታል። በቁጥር 9 እግዚአብሔር ለሙሴ በደመና እንደሚመጣ ነግሮት ነበር። ከዚያም ከሦስት ቀን በኋላ በእሳት ተገልጦአል። እርሱ ለእሥራኤላውያን በሲና ተራራ ሲገለጥ ታላቅ ነገድጓድና መብረቅ ከባድም ደመና እጅግም የበረታ ቀንደ መለከት ይሰማ ነበር። ከዚህም የተነሳ ሕዝብ ሁሉ ተናወጠ። ከዚያም እግዚአብሔር ለሙሴ በድምጽ ተናገረው። በዚህ ክፍል ፈጣሪያችን መገለጡን እንጂ ሙሴ ወይንም እሥራኤላውያን አምላክን ማየታቸው አይናገርም። ሼኩንን በትምሕርታቸው ሙሴንና ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዳይ አድርገው አቅርበውታል። ትምህርታቸው ስህተት ነው።

ከዚህ ጋር በተያያዘ በዘጸ.24:9-11 ከእሥራኤላውያን የተመረጡ ሰዎች እግዚአብሔርን እንዳይ እንዲህ ተጽድአል። «ሙሴም አርንም፣ ናዳብም፣ አብዩድም ከእሥራኤል ሰባ ሽማግሌዎች ወጡ። የእሥራኤልንም አምላክ አይ ከእግሩም በታች እንደሰማይ መልክ የሚያበራ እንደ ብሩህ ሰንጠር ድንጋይ የሚመስል ወለል ነበር እጁንም በእሥራኤል አዛውንቶች ላይ አልዘረጋም እነርሱም እግዚአብሔርን አይ በሉም ጠጡም።» በዚህ ክፍል እነዚህ ሰዎች እግዚአብሔርን ያዩት በራዕይ ነው? በሕልም ነው? ወይስ በሙሉ ክብሩ ተገለጠ? በሰማያዊው ግርማው በብርሃን ውስጥ ሆኖ በሥጋዊ ዓይናቸው ሳይሆን እነዚህ ሰዎች እግዚአብሔርን ያዩት በራዕይ ወይንም በመንፈሳዊ ዓይናቸው እንደሆነ እንመለከታለን። ለዚህም ሁለት መረጃዎች አሉ። እነዚህም ቁጥር 10 ላይ «...ከእግሩም በታች እንደሰማይ መልክ የሚያበራ እንደ ብሩህ ሰንጠር ድንጋይ የሚመስል ወለል ነበር።» የሚለው ዓረፍተ ነገር ነገሩ የተፈጸመው በራዕይ ውስጥ ሆነው እንዳይ ያመለክታል። ይህንንም ክፍል ከኢሳ.6:1-13፣ ሕዝ.1:26 እና ራዕይ1:10-16 እግዚ

አብሔር በራዕይ ከተገለጠባቸው መንገዶች ጋር ተመሳሳይ ነው። በቁጥር 10 የተገለጸው ሰንጠረዥ የሚመስል ድንጋይ በትንቢተ ሕዝቅኤል1:26 እግዚአብሔር በራዕይ ሲገለጥ ከታየው ድንጋይ ጋር ተመሳሳይ ነው። እይታው በራዕይ ለመሆኑ ሁለተኛው መረጃ ቁጥር 11 ላይ «አዩ» የሚለው ቃል በእብራይስጡ መጽሐፍ ቅዱስ በራዕይ ሆኖ መመልከት የሚል ትርጉም አለው። እግዚአብሔር በራዕይ ሆኖ መመልከትና የእግዚአብሔርን ክብር ማየት ፍጹም የማይገናኙና የተራራቁ ሐሳቦች ናቸው። ሰዎች የእግዚአብሔርን ዙፋን በራዕይ ወይም በመንፈሳዊ ዓይኖች ሲመለከቱ አምላካችን ምን ያህል ታላቅና ኃያል ጌታ እንደሆነ እንዲያስተውሉ እንጂ በራዕይ ያዩት ነገር እግዚአብሔር በሙሉ ክብሩ ተገልጦ ነው ማለት አይደለም።

በሌላ አንጻር ደግሞ በዘፍ.18:1 «በቀትርም ጊዜ እርሱ /እርብሃም/ በድንኳን ደጃፍ ተቀምጦ ሳለ እግዚአብሔር በመምሬ የአድባር ዛፍ ተገለጠለት።» ይላል። ከዚህም ወረድ ብሎ አብርሃም ሦስት ሰዎችን እንዳየና ወደ ቤቱም እንደገቡ የእግዚአብሔር ቃል ይነገረናል። ከነዚህ ከሦስቱ ሰዎች ሁለቱ መላዕክቶች ሲሆኑ አንዱ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ ስለዚህም መንፈስ የሆነው አምላክ ከሰዎች ጋር ለመነጋገር ለጊዜው ቁላዊ በሆነ ነገር ይገለጣል። ይህም በነገሩ መለኮት ቋንቋ (Antropomorphism) ይባላል።

መጽሐፍ ቅዱስ መላዕክቶች መናፍስት ናቸው ይላል ነገር ግን ለጥቂት ጊዜ በቁላዊ አካል ይገለጣሉ። እግዚአብሔርስ እንዲህ እንዲገለጥ ማን ይከለክለዋል? እግዚአብሔር በወደደው መልኩ መገለጥ የአምላክ ሁሉን ቻይነት ጥያቄ ውስጥ ሲገባ አይችልም ካልን ደግሞ ይችላል። እግዚአብሔርን እኛ እንደምናስበው ብቻ እንዲሁና እንዲያ መሆን አለበት ካልን አግባብ አይደለም።

በዘፍ.32:30 ያዕቆብ «... እግዚአብሔርን ፊት ለፊት አየሁት ሰውነቴም ድና ቀረች።» ሲል እግዚአብሔርን በሙሉ ክብሩ ተገልጦ በሥጋዊ ዓይኔ አየሁት ማለቱ ሳይሆን ለዘመናት ሰውንና ፈጣሪውን

ሲያታልል የነበረውን ያዕቆብ እግዚአብሔር ታሪኪን ቀየረው ማለቱ ነው። ያኔ መልአኩ በሌሊት ተገልጦ ሲታገለው ካደረ በኋላ የጭኑን ሹሉዳ ነክቶት ሰሙንም ቀየረ በረከትንም ሰጠው። ስለዚህ እግዚአብሔር አምላክ ወደ እርሱ ቀርቦ ሲባርከው፣ ሰሙን ሲቀይርና ለእርሱ ያለውን ጥንቃቄ ለመግለጽ እግዚአብሔርን ፊት ለፊት አየሁት አለ። በሌላ አነጋገር እግዚአብሔር በሥራው ተገልጦ አየሁት ማለት ነው። ከዚያ በኋላ ያዕቆብ አታላይነቱ ቀርቶ የበረከት ሰው ሆኖአል። ከዚህ በተመሳሳይ በኢዮ.42:5 «መስ ማትስ በጆሮ በመስማት ሰምቼ ነበር አሁን ግን ዓይኔ አየኝህ።» አለ። ኢዮብ «ዓይኔ አየኝህ።» ሲል የእግዚአብሔርን በሙሉ ክብር አየሁ ማለቱ አይደለም። በኢዮ38:1እግዚአብሔር ለኢዮብ የተናገረው በአውሎ ነፋስ ውስጥ ሆኖ ነበር።

ኢዮብ አምላኩን አላየም ነገር ግን ድምጹን ሰምቷል። በኢዮ.42:5 ኢዮብ ለመናገር የፈለገው አምላኩን የሚያውቀው ፈጣሪ እንደሆነ መሐሪ፣ ፍርድን የማያዳ፣ የሚባርክ፣ የሁሉ ገዢ፣ ሁሉን የሚያውቅ እና በአጠቃላይ በባሕሪው ነበር። ነገር ግን አሁን በተግባር አይቼሃለሁ ነው የሚለው። ኢዮብ በብዙ መከራና ስቃይ አልፎ ጻድቅ ፈራጁ እግዚአብሔር ወዴት ነው? እስኪል ድረስ መከራ ደርሶበት ነበር። መጨረሻ ተስፋ ቆርጦ በነበረበት ጊዜ አምላኩ ወደርሱ ሲደርስና ሥራውን ሲያይ «መስማትስ በጆሮ በመስማት ሰምቼ ነበር አሁን ግን ዓይኔ አየኝህ» አለ። የያዕቆብና የኢዮብ እይታ ከተግባር እንጂ ከእግዚአብሔር ሙሉ ክብር ጋር የተያያዘ አይደለም። በዘጸ.33:11 «እግዚአብሔርም ሰው ከባልንጀራው ጋር እንደሚነጋገር ፊት ለፊት ከሙሴ ጋር ይነጋገር ነበር ሲል እግዚአብሔር በሙሉ ክብሩ ተገልጦ ያነጋገረው ነበር ማለት አይደለም። በመጀመሪያ ደረጃ እግዚአብሔር በመገናኛው ድንኳን በደመና አምድ ተገልጦ በድምጽ ያናገረው ነበር። ሙሴ ከአምላኩ ጋር ሸንጎ ቁጭ ብሎ እየተያየ አይደለም ያናገረው። ሙሴ የሚሰማው ድምጹን ብቻ ነው። በአጠቃላይ ሙሴም ይሁን ሌሎች ሰዎች ፈጣሪ አምላክን በሙሉ ክብሩ ተገልጦ አይተውት አያውቁም፤ በሥጋዊ ዓይኖቻቸው ወደፊትም አያየትም። ማንም የመጽሐፍ ቅዱስ አንባቢ አንባቢ የሆንን መጽሐፍ ቅዱስን በእንድ

አቅጣጫ ብቻ እንዳናየው ነገር ግን አውዱን ተከትለው በቅንና እውነትን በሚናፍቅ ሕሊና እንድናጠናው እመክራለሁ።

በ/ የአዲስ ኪዳን ፀሐፊዎች ከብሉይ ኪዳን የጠ ቀሱአቸውን ክፍሎች እንዴት እንዳሰፈሩ ፍቃቸው ግወቅ

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ተጽፈው የሚገኙት የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች እንዴት እንዳሰፈሩ ማቸው መረዳት አስፈላጊ ነው። አጻጻፋቸውን ካለመረዳት የተነሳ ብዙ ሰዎች ሲቸገሩ እመለከታለሁ። ከሁለት ዓመት በፊት አንድ ሙሰሊም ዓደኛዬ መጽሐፍ ቅዱስ የመበላሸቱ ምልክት ከብሉይ ኪዳን የተጠቀሱ ሐሳቦች ቃል በቃል አለመሆናቸው ነው ብሎኛል። እንዲህ ዓይነት አመለካከት ያላቸው ሌሎች ሰዎችም እንዳሉ አስባለሁ። በሐዋርያት ዘመን የነበረው የአፃፃፍ ዘዴ አሁን ካለው ጋር ልዩነት አለው። ስለዚህ በዚያን ጊዜ በነበረው የአፃፃፍ ስልት ተንተርሰን ነው መጽሐፍ ቅዱስ ትክክል ነው ወይስ አይደለም ግለት የምንችለው። በሐዋርያት ዘመን የሥነጽሑፍ ሕግ መሠረት እንዳንዴ ቃል በቃል፣ በሌላ ጊዜም የጥቅሱን የተወሰኑ ቃላት ወይንም ሐረጎች በመውሰድ ይጠቅሱ ነበር። እንዲሁም የክፍሉን ሐሳብ ብቻ በመውሰድ መጻፍ የተለመደ ሲሆን ከሁለት ወይንም ከዚያ በላይ የብሉይ ኪዳን የነብያት መጽሐፍ የተወሰዱ ሐሳቦች አንድ ላይ አጣምረው ይጻፉ ነበር።

ከተለያዩ የነብያት መጽሐፍ የተወሰዱትን ሐሳቦች አንድ ላይ ሲጻፉ ከየትኛው መጽሐፍ የተወሰደ ተብሎ ይጻፋል? የሚል ጥያቄ መነሳት ያለበት ይመስለኛል። በዚያን ጊዜ በነበረው የሐዋርያት የሥነ-ፅሑፍ ሕግ ከአምስቱ ትላልቅ ነብያት /አላይያስ፣ ኤርሚያስ፣ ሰቆቃው ኢርሚያስ፣ ሕዝቅኤልና ዳንኤል/ እና ከአሥራ ሁለቱ ትናንሽ ነብያት ተወስዶ እንደሆነ በትላልቅ ነብያት ስም ይጻፋል። ይህ ሕግ በዚያን ዘመን የሚሠራ ነበር፤ ነገር ግን በእኛ ዘመን ስለማይሰራ ስህተት ነው ግለት አንችልም። ይልቁንስ ይህን ሕግ ተረድተን በዚህ መሠረት መጽሐፍ ቅዱስን መተርጎም

አለብን። እንደዚህ ዓይነት ብዙ ጥቅሶች ያሉ ሲሆን አንድ ክፍል እንመልከት። በግር.1:2-3 ያለው ሐሳብ የተወሰደው ከኢሳ.40:3 እና ከሚሊ.3:1 ነው። ነገር ግን «በነብዩ በኢሳይያስ እንደተጻፈ» ተብሎ ነው የተገለጸው። ኢሳይያስ ከትላልቅ ነብያት አንዱ ሲሆን ሚልክያስ ደግሞ ከትናንሽ ነብያት ውስጥ ነው። ቅዱስ ግርቆስ ከሁለቱ የትንቢት መጽሐፍት ወስዶ በአንድነት ሲጻፍ የትልቁን ነብይ /ኢሳይያስን/ ስም ተጠቅሞአል። የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች መንፈስ ቅዱስ እንደመራቸው በራሳቸው ዘመን ታሪካዊ አውድ ስለጻፉ ይህንን ተረድተን መተርጎም ይኖርብናል። ትርጉማችንም መጽሐፍ ቅዱስን ወደ እኛ አመለካከት አምጥተን ሳይሆን እኛ ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ሄደን መሆን አለበት።

ተ/ የመጽሐፍ ክፍል ስለምን እንደሚያስተምር መገንዘብ

መጽሐፍ ቅዱስ ጥልቅ የሆኑ መንፈሳዊና ከዕለት ተዕለት ኑሮአችን ጋር የተቆራኙ እውነተኛን የያዘ ስለሆነ ከቃላቶቹ ጀርባ እግዚአብሔር አምላክ ለማስተላለፍ የፈለገውን መልዕክት መረዳት በጣም ጠቃሚ ነው። ላይ ላይን ብቻ እያየን በግምት ለመተርጎም ከተነሳን ፍጹም ወዲህ ቅዝምዝም ወዲያ ዓይነት ይሆናል። የእያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን አጠቃላይ ሐሳብ ጠብቀን ከሌሎች ክፍሎች ጋር በማገናኘብ መተርጎም አማራጭ የሌለው ጉዳይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ትክክል እንዳልሆነ በካሲት ከተሰራጨት ጥቅሶች ሁለቱን ብንመለከት ደስ ይለኛል። ወደ ጥቅሶቹ ከማለፋችን በፊት አንድ ነገር ማለት እፈልጋለሁ። መጽሐፍ ቅዱስ እውነት ስለሆነ እውነተኛነቱን ከራሱ ማረጋገጫ መስጠት እንዳለብን አምናለሁ መጽሐፍ ቅዱስን ማንም እንዳይነካው ብለን መናገር የለብንም። በተለያዩ ጊዜ ለሚነሱ ትክክለኛ ሳልሆኑ ተቃዋሚዎች ተገቢውን ምላሽ መስጠት ከጥንቱ ቤተክርስቲያን ጀምሮ የተለመደ ተግባር ነው። ማንኛውም ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስ ተነክሏል ብሎ ጦር መስበቅ የለበትም። በእርግጥ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል ሆኖ ሳለ ማንም በፈለገው መንገድ ማንቋሽሹ አግባብ አይደለም። ነገር ግን እውነተኛውን የእግዚአብሔር ፈቃድ በፍቅር እየገባጽን እንድናስተምር

ከጌታ የተሰጠን አደራ ነው። ምክንያቱም የእግዚአብሔር ቃል የሚጠላችሁን ውደዱ፤ የሚረገግሁትን መርቁ፤ ለሚያሳድዱት ጸልዩ ይላሉ። ይልቁንም ሰዎች ሁሉ የእግዚአብሔር ምሕረት እንዲ በላላቸውና ወደ ጌታችንና መድሐኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መንገድ እንዲመጡ ለንጸልይላቸው ይገባል።

ወደ መጀመሪያው ሐሳብ ለመልሳችሁና ጥቅሶቹ የሚገኙት በዮሐ.1:1 እና በዘፍ.1:1 ላይ ነው። በዮሐ.1:1 «በመጀመሪያው ቃል ነበረ...» ሲል በዘፍ.1:1 «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ።» ይላል። ሙስሊሞችንም ሆኑ ሌሎች ጥቅሶቹን በደንብ ያልተረዱ ሰዎች ቀዳሚ መሆን ያለበት ዘፍ.1:1 ወይስ ዮሐ.1:1? አሊያም ሁለቱም የሚያስተምሩት ስለ አንድ ጊዜ ነው? ከሆነስ እንዴት? የሚሉ ጥያቄዎች ያነሳሉ። ለእነዚህ ጥያቄዎችም ትክክለኛ ያልሆኑ ግምታዊ መልሶችን ይሰጣሉ። ክፍሎቹን በደንብ ላናጠና ግምታዊ ድምዳሜ መስጠት እጅግ ትልቅ ስህተት ነው። በእነዚህ ክፍሎች ያለው ሐሳብ እንዲህ ነው። በዮሐ.1:1 እና በዘፍ.1:1 ላይ «በመጀመሪያ» የሚለው ቃል የሚያመለክተው አንድ ዓይነት ጊዜን /ሰዓትን/ነው።²⁰ በሁለቱ ጥቅሶች የግሪኩ መጽሐፍ ቅዱስም የተጠቀመው ቃል "enarche" የሚል ሲሆን የሚያመለክተውም እግዚአብሔር በሰማይና በምድር ያሉትን ነገሮች መፍጠር ሲጀምር የጀመረበት ጊዜ ወይንም ጀምሮውን ያሳያል። በዚህ አጋጣሚ መረዳት ያለብን «ጊዜ» ራሱ የተፈጠረ ሲሆን ከሰማይና ምድር አፈጣጠር ጋር የተያያዘ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ጊዜ የፍጥረት አካል እንደሆነ ያስተምራል። በቅርቡ ይፋ በሆነውም የሳይንስ ግኝት መሠረት «የጊዜ አፈጣጠር ከሰማይና ከምድር አፈጣጠር ጋር» የተቆራኘ መሆኑን ያስረዳል። እግዚአብሔር ፍጥረትን ከመፍጠሩ በፊት «ጊዜ» አልተፈጠረም። በዘፍ.1:1 «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ።» ሲል ከሁሉም ነገር በፊት በቀዳሚነት የሆነው ነገር የሰማይንና የምድር መፈጠር ነው ማለቱ ሲሆን ጊዜም የጀመረው በዚያ ነጥብ ላይ ነው። የሰው ልጆች ታሪክና ሌሎችም ከስተቶች የመጡት ከዚያ በኋላ ነው። ዮሐ.1:1-3 ደግመን እንመልከት «በመጀመሪያው ቃል ነበረ፡ - ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ።

ይህም በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። ሁሉ በእርሱ ሆነ ከሆነውም እንዳች ስንኳ ያለ እርሱ አልሆነም።» በዚህ ክፍል «መጀመሪያው» የሚለው ቃል በዘፍ.1:1 እንደተመለከትነው የፍጥረት ጅምር ወይም እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን መፍጠር ሲጀምር ማለት ሲሆን ከዚያ ጊዜ በፊት ቃል እንደነበረ እንረዳለን። ይህንንም ቃል በፍጥረት ጅምር ላይ ከእግዚአብሔር /ከአብ/ ጋር ነበር። ፈጣሪ ከመሆኑ የተነሳና ከፍጥረት ሁሉ በፊት ስለነበረ /ዘላለማዊ /ስለሆነ ሰማይንና ምድርን ሲፈጠሩ የፈጠረው እርሱ ነው። ቃልም/ ኢየሱስ ክርስቶስ/የፍጥረት ጅምር ከመጀመሩ በፊት እርሱ ነበረ። ይህንን እውነት ለማሳየት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በዮሐ.8:58 «እውነት እውነት እላችኋለሁ አብርሃም ሳይወለድ እኔ አለሁ አላቸው።» በዚህ ሥፍራ «አለሁ» የሚለው ቃል ዘለዓለማዊነቱን የሚገልጥ ሲሆን «ነበርሁ» ቢል ኖሮ ጅምር እንደነበረው ይገልጽ ነበር። በራ.1:18 «... ከዘላለም እስከ ዘላለም ሕያው ነኝ።» በማለት ከፍጥረትና ከጊዜ ጅምር በፊት እንደነበረ ፤አሁንም እንዳለና እንደሚኖር ተናግሮአል። በአጠቃላይ በዘፍ.1:1 እና በዮሐ.1:1 «መጀመሪያ» የሚለው ቃል የፍጥረትንና የጊዜን ጅምር የሚያሳይ ሲሆን ቃልም /ኢየሱስ ክርስቶስም/ በዚያ ጊዜና ከዚያም በፊት እንደነበረ፤ ዘላለማዊና የነገሮች ፈጣሪ እንደሆነ ለማሳየት ነው።

በተመሳሳይ ሁኔታ በዘፍ.1:26 « እግዚአብሔርም አለ ሰውን በመልካችን እንደምሳሌያችን እንፍጠር፤ የባህር ዓሣዎችንና የሰማይ ወፎችን፡-እንሰሳትንና ምድርን ሁሉ በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ይገዙ።» ስለሚል እግዚአብሔር መልክ አለው ወይ? የሚል ጥያቄ ከብዙዎች ይነሳል። ይህንን ክፍል በጽሑፊ ለመጻፍ ስለሆነ የሰብኩት አንድ ሙስሊም መምህር ትክክለኛ ባልሆነ መንገድ ተርጉመውት/ ተረድተውት/ ባሰራጩት ካሴት ስለሰማሁ ነው። መቼም ሰው ሁሉ እውነቱን እስኪያውቅ ድረስ ሊሳሳት ስለሚችል መምህሩን ከመኮነን ይልቅ ትክክለኛው መልዕክት ምን እንደሆነ ለርሳቸውም ሆነ ለሌሎች ለመግለጽ እፈልጋለሁ። በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል አውዱን ስንመለከት እንዲሁም በአጠቃላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስናጠና «በመልካችን እንደ ምሳሌያችን» ማለት ምን ማለት እንደሆነ በግልጽ እንረዳለን። እግዚአብሔር አምላክ

«በመልካችን እንደምሳሌያችን» ሲል እኛ እንደምናሰበው ቁሳዊ አካል ማለት አይደለም። እግዚአብሔር በራሱ ውጫዊ መልክና ቁመና የለውም፤ እግዚአብሔር መንፈስ ነውና። በዚህ ሥፍራ እግዚአብሔር ለማለት የፈለገው ቁሳዊ አካልን ሳይሆን ሰው ከሌሎች እንስሳት በተለየ ሁኔታ ውስን በሆነ መንገድ ከእግዚአብሔር ጋር የባህሪይ ተመሳሳይነት እንዳለው ለማመልከት ነው። እግዚአብሔር በባሕሪው ፍጹም ነው። ይህም ማለት እርሱ ሁሉን ያውቃል፤ ሁሉን ይገዛል፤ ጸድቅና ቅዱስ ነው፤ ለጥበቡ መጨረሻ የለውም፤ ሁሉን ቻይ ነው፤ በሁሉ ሥፍራ ይገኛል። ለፍጥረቱም ፍጹም ፍቅር አለው ከሰው ጋር ሕብረት ያደርጋል፤ ያስባል፤ ይናገራል፤ በስዎች ክፋት ያዝናል እንዲሁም ሌሎችም ባሕሪያት አሉት። ሰውንም ስንወስድ ውስን የሆነ እውቀት ጥበብ፣ ኃይል፣ ፍጥረታትን የመግዛት ብቃት፣ ፍቅርን ማሳየት፣ ከሰውና ከእግዚአብሔር ጋር ሕብረት ማድረግ፣ ማሰብ፣ ማቀድ፣ መናገር፣ ማዘንና መደሰት፣ እና ሌሎችም ባሕሪያት እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር በሰው ውስጥ አኑርኦል። ከሌሎች እንስሳት በተለየ መንገድ ሰውን «በመልኩ ፈጠረ» ሲል ውሱን በሆነ ሁኔታ ከእግዚአብሔር ጋር በባሕሪይ ይመስላል ማለት ነው። ይህም የሆነበት ምክንያት እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር እፍ ካለበት የሕይወት እስትንፋስ የተነሳ ነው። ይህ ማለት ግን ሰው ከእግዚአብሔር ጋር በቁሳዊ አካል ይመስላል ወይም በባህሪይ ፍጹም አንድ ነው ማለት አይደለም። «ሰውን በመልካችን እንደምሳሌያችን እንፍጠር።» ካለ በኋላ ምድርና በውስጡ ያለውን ሁሉ እንዲገዙ ስልጣን ሰጥቷቸዋል። እግዚአብሔር በባሕሪው ገዢ ነው። ስለዚህ ይህንን የምድሩን የገዢነትን ስልጣን ለሰው አሳልፎ የሰጠው ለገዢነት የሚያበቃውን ባሕሪይ በውስጡ ስላስቀመጠ ነው። እውዱ የሚያሳየን ሰው በእግዚአብሔር መልክ ተፈጠረ ሲባል ቁሳዊ የሆነው ነገር ሳይሆን የባህሪይ ተካፋይነትን ለማመልከት ነው።

ሙስሊሞች በሉቃስ 12:51-53 ባለው ስፍራ ኢየሱስ ሰላምን ለማምጣት አልመጣሁም ይልቁንስ አባትን ከልጅ እናትን ከልጅዋ ልለያይ መጣሁ እንጂ ሲል በኢሳ.9:6 የሰላም አለቃ ተብሎ ተጠቅሶአል። ይህ ግልጽ ግጭት አይደለምን? ሲሉ ይጠይቃሉ።

የክርስቶስ ወደዚህ ምድር መምጣት ዓላማ ቤተሰብን ለማፍረስ ሳይሆን ሰውንና እግዚአብሔርን ለማስታረቅ ነው። ይህም በመስቀል ላይ በመሞት የሰዎችን ኃጢአት ተሸክሞ ከአብ ጋር ለማስታረቅ ነው። የሰው ዘር ሁሉ በኃጢአት ምክንያት መሞት ነበረበት። ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ በእኛ ፈንታ ሞቶ ከአብ ጋር አስታረቀን። በሰውና በእግዚአብሔር መካከልም ሰላምን አደረገ። ነገር ግን እርሱ የመጣው ኃጢአት ወደነገሰበት፣ የጨለማው ገዢ /ሰይጣን/ ወደሚገዛበት ምድር ስለሆነ ክርስቶስና በእርሱ ያመኑት ተቀባይነት አያገኙም። የሰላም አለቃና የዓለም ብርሃን የሆነው ጌታ ኢየሱስ ሲገለጥ በዓለም ላይ ያለው የጨለማው ገዢ በእርሱና በሕዝቡ ላይ ይነሳል። ከዚህም የተነሳ ነው ቤተሰብ የሚከፋፈለው፣ ቤተሰብ ውስጥ ሰዎች ጌታ ኢየሱስን ሲያመኑ ሰላምን የሚያደፈርሰው አዲሱ አማኝ ሳይሆን የጨለማው ገዢ/ሰይጣን/ ነው። ክርስቶስን ያመኑ ሰዎች ያላመኑትን አያላድዱም ወይንም ሰላምን አያደፈርሱም። ሰይፍን እንጂ ሰላምን ለማምጣት አልመጣሁም የሚለው ካላመኑት ወገኖች ስደትና ጦርነት የሚመጣ መሆኑን ለማመልከት ነው። ኢየሱስ ደቀመዛሙርቱ እንዲዋጉ ወይንም እንዲጣሉ አላስተማረም። ይልቁንስ ግራ ጉንጭህን ለሚመታህ ቀኝህን አዙርለት ብሏል። እርሱ የሰላም አለቃ ስለሆነ እርሱ የሚሰጠው ሰላም አለም እንደሚሰጠው እንዳልሆነና ሰላሙንም እንደሚተውላቸው ለሐዋርያቱ የተናገረውን በዮሐ.14:27 ተጽፎአል። ስለዚህ በሉቃ.12:51-53 ሰዎች ክርስቶስን ሲያምኑ ከሌሎች ስደት፣ ግርፋት፣ ነቀፋ፣ ስድብና መገለል እንደሚደርስባቸው የሚመለከት ነው። ከዚህም የተነሳ ያመኑት ከቤተሰቦቻቸው ተለይተው የመሰደድ አጋጣሚ እንደሚኖር ያስተምረናል። የሰላሙ መጥፋት ምክንያት ኢየሱስ ሳይሆን ሰይጣን ነው። ከዚህ የተነሳ ከፍ ብለን ያየናቸው ክፍሎችም አይጋጩም።

በዘጸ.23:1-6 ያለው ክፍል እንዳንድ ሙስሊም አስተማሪዎች ከእግዚአብሔር ፍርድ ሙስሊም አስተማሪዎች ጋር ይጋጫል ይላሉ። በዚህ ክፍል በቁጥር 1 ቁላው የተቀጠቀጠ

ብልቱም የተቆረጠ ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ አይግባ ይላል። በቁጥር 2 ደግሞ ዲቃላ ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ አይግባ እስከ አስር ትውልድ ድረስ ይላል። ከቁጥር 3-6 ደግሞ ሞአብአዊያንና አሞናዊያን እስከ አስር ትውልድ ድረስ ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ አይግቡ ይላል። ስለዚህ እግዚአብሔር ማዳላቱ አይደለምን? በማለት የእግዚአብሔርን ጻድቅነት ጥያቄ ውስጥ ያስገባሉ።

በዘጸግም 23:1-8 ያለው ክፍል ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ መግባት ስለሌለባቸው ሰዎች ይዘረዝራል። እንዳይገቡ የተከለከሉበት ምክንያት አሉባቸው። በቁጥር 1 ቁላው የተቀጠቀጠ ብልቱም የተቆረጠ ሰው ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ አይግባ የተባለበት ምክንያት በመካከለኛው ምስራቅ ወንድ ሕፃናት ጃንደረባ እንዲሆኑ ብልታቸውን መቁረጥ ወይንም መቀጥቀጥ የተለመደ ሥራ ነበር። እነዚህ ወንዶች በአህዛብ ቤተመቅደዶች ለአምላካቸው አገልጋዮች እንዲሆኑ ይደረጋሉ። እንደዚህ ዓይነት ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ እንዳይገቡ የተከለከሉት የአህዛብን የአምልኮ ስርዓት ወደ እግዚአብሔር ቤተመቅደስ እንዳያስገቡ ነው። ሁለተኛው ምክንያት ደግሞ እግዚአብሔር የሰዎችን የዘር አካል የፈጠረው ለመራባት ስለሆነና በዚህ ክፍል ያለው ሁኔታ ከእግዚአብሔር ዘላለማዊ ፈቃድ ጋር ስለሚቃረን ነበር። ይህም ቢሆን በአዲስ ኪዳን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ልጆችን ኃጢአት በመስቀል ላይ ተሰቅሎ የኃጢአትን ዕዳ ስለከፈለ በእግዚአብሔር ፊት በክርስቶስ ባመኑት ላይ ልዩነት አይደረግም። በሌላ በኩል ደግሞ በቁጥር 2 ዲቃላ ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ አይግባ እስከ አስር ትውልድ የተባለበት ምክንያት ለእግዚአብሔር ጉባኤ ተገቢ ባለመሆኑ ነው። ዲቃላ ማለት 2 ዓይነት ትርጉም ሊኖረው ይችላል። አንደኛው ከጋብቻ ውጪ የተወለደ ማለት ነው። እግዚአብሔር ጋብቻን መስርቷል። ከዚያ ውጭ የሚወለድ ሁሉ በዝሙት ምክንያት ነው። ስለዚህ ከእግዚአብሔር ለቅድና ፈቃድ ጋር ስለሚጣረስ በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ የሚወለዱ እስከ አስረኛ ትውልድ ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ እንዳይገቡ እግዚአብሔር ደንግሳኤል። ያም ቢሆን ዛሬ በክርስቶስ በማመን ሰው ሁሉ ወደ እግዚአብሔር መንግስት እንዲገባ እግዚአብሔር

በፍቅሩና በጸጋው ሁሉን ስለፈጸመ በክርስቶስ የሚያመኑ ሁሉ እንዲድኑ ተወስኖአል። ሁለተኛው ትርጉም ሊሆን የሚችለው በዘካ.9:6 እንደተገለጠው የተደባለቀ ወገን ማለት ነው። (Mixed Race) እነዚህ ሕዝቦች ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ እንዳይገቡ የተባለበት ምክንያት የጣኦት አምልኮ ስርዓት ወደ እግዚአብሔር ቤተመቅደስ እንዳያስገቡ ነው።

ከቁጥር 3-6 ሞአባዊያንና አሞናዊያን ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ አይገቡ የተባለበት ምክንያት እስራኤላውያን ከግብጽ ሲመለሱ ከመቀበል ይልቅ ጠላት ስለሆኑባቸው ስለሠሩት ስለዚያ ኃጢያት ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ እስከ አስር ትውልድ ድረስ እንዳይገቡ እግዚአብሔር ወስኖባቸዋል። በእነዚህ ጥቅሶች ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ እንዳይገቡ የተከለከሉ ሰዎች በብሉይ ኪዳን ስርዓት ወደ ቤተመቅደስ ለመግባት ብቁ ባለመሆናቸው እንጂ እግዚአብሔር ፍርድ ገምድል ሆኖ አይደለም። እግዚአብሔር ጻድቅ ነው። የሰውም ፊት አይቶ አያዳላም። ኃጢአተኛው ይቀጣል ጸደቁንም ያከብራል። ቅጣቱ እስከ አስር ትውልድ ምሕረቱም እስከ ሺህ ትውልድ ነው። እግዚአብሔርን ተሳስተሃል ሊለው የሚችል ማነው? የእግዚአብሔርን ፍርድ ማን ሊያሻሽለው ወይም ሊመረምረው ይችላል?

እንዳንድ ሙስሊሞች በመሳ.15-16 ያለው የሳምሶን ታሪክና በ1ኛ ሳሙ.15:1-16 ስለ አማሌቅ መጥፋት የሚተርኩ ክፍሎች ከእግዚአብሔር ምሕረትና ጽድቅ ጋር ይቃረናሉ በማለት ይከሳሉ።

በዚህ ሁሉ እግዚአብሔር ጻድቅ እንደሆነና ኃጢአተኛን እንደሚቀጣ እንዲሁም ጻድቁን እንደሚያከብር ማወቅ አለብን። በሌላ አንጻር ደግሞ እርሱ መሃሪ ነው። በንስሐ ለሚመለሱት ይቅርታን ያደርጋል። በትንቢተ የናስ ከኃጢአታቸው ብዛት የተነሳ ሊጠፉ የነበሩ የነነዌ ሰዎች ንስሐ በመግባታቸው ምሕረት

አግኝተዋል። በመሳ.15-16 ባለው ክፍል እግዚአብሔር በሳምሶን
 በኩል የሰራው ሥራ የእርሱን ትክክለኛ ፍርድ የሚያሳይ እንጂ
 የእግዚአብሔር ባሕርይ የሚቃረን አይደለም። በሳምሶን ምክንያት
 ንብረታቸው የተቃጠላቸውም ሆነ የሞቱት በእግዚአብሔር ሕዝብ
 ላይ በደልን የሚያደርሱና እግዚአብሔርን የማያመልኩ አመፀኞች
 ነበሩ። በአመፀቸውም ምክንያት እግዚአብሔር ቀጥቷቸዋል።
 ሳምሶንም ራሱ ማድረግ የማይገባውን ባደረገ ጊዜ ስለሰራው ኃጢ
 አት መከራና ስቃይ ደረሰበት። ታሪኩንም በሞት ተዘጋ። ልብ
 ልገል የሚገባን እግዚአብሔር ሳምሶንም ሳይቀር ኃጢአተኞችን
 ቀጥቷል። መሳ.16:2 ይህም ፈጣሪ አምላክ በሐጢአት ላይ
 ያለውን ጠንካራ አቋም የሚያሳይ እንጂ ጽድቁን አይጣረስም።
 በ1ኛ. ሳሙ.15:1-6 ያለውም ሐሳብ ከዚህ ጋር ተመሳሳይ ነው። ኃጢ
 አታቸው ስለበዛ እና እስራኤላውያን ከግብጽ ምድር በወጡ ጊዜ
 ከመቀበል ይልቅ ጠላት ስለሆኑባቸው ስለሰሩት ኃጢአት እግዚ
 አብሔር ከሕፃን እስከ አዋቂ እንዲጠፉ አዘሏል። እግዚአብሔር
 በፍርዱ አይሳሳትም ማንም ሊጠይቀውም አይችልም። እኛ እግዚ
 አብሔርን እንዲሁና እንዲያ አድርገን እንለው ዘንድ ማን ነን?
 እንዲህ ዓይነት ጥያቄ የሚያነሱ ሰዎችም አመለካከታቸውን
 ሊያሰተካክሉ ይገባቸዋል። የመጽሐፍ ቅዱሱ እግዚአብሔር ፍርድ
 ገምድል ከሆነ ነብዩ መሐመድ በፈጣሪ ስም የሰሩት በደል ምን
 እንበለው? እስልምናን ያልተቀበሉ ሰዎች እንዲገደሉ ሲያዙ በስሙ
 ይህን ሁሉ የተሰራው አምላክስ ጸድቅ ወይስ ፍርድ ገምድል? ነብዩ
 መሐመድስ በመዲና የነበሩት ሶስቱ የአይሁድ ኅሳዎች /ባን-
 ቃኑ-ቃህ፣ባን-አል ነዲር እና ባን-ቁረይዛ ለዓመታት ከነበሩት ከተ
 ማቸው ሲያባርሩ ሲገሉና ሲዘርፉ እንደነበሩ የታሪክ መጽሐፍት
 ያስረዱናል። ከመዲና በስተሰሜን በኬይባይ ይኖሩ የነበሩትን
 አይሁዶች ወንዶቻቸውን ገድለው ሴቶችና ልጆቻቸው ባሪያ ሲያደርጉ
 የአይሁዶቹ ኃጢአት ምን ነበረ? በአላህ ስም ነብዩ መሐመድ
 ይህን ሲያደርጉ አላህ የፍትህ አምላክ ነው ብለው አይደለምን?

ቸ/ የመጽሐፍ ቅዱስና የሳይንስ አንድነትና ልዩነት ማወቅ

ከዚህ በተጨማሪ የመጽሐፍ ቅዱስና የሳይንስ አንድነትና ልዩነት መረዳት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን እውነቶች በተገቢው ሁኔታ እንድንረዳ ይጠቅመናል። መጽሐፍ ቅዱስ ከሳይንስ ጋር የማይጋጭበትም አጋጣሚ አለ፤ የሚጋጭበትም ሁኔታ አለ።

ሳይንስ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መንፈሳዊና ቁሳዊ እውነቶች ጋር ሊሰማምም ሳይሰማምም ይችላል። ሳይንስ መንፈሳዊ የሆነውን እውነት በቤተሙክራ አስገብቶ እውነት ወይም ሐሰት እንደሆነ ማረጋገጥ ስለሚቻላቸው ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነቶች ጋር ሳይሰማም ይችላል። በሌላ አንጻር ደግሞ ሳይንስ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን ቁሳዊ እውነቶችን ስለ እውነተኛነታቸው ድጋፍ ይሰጣል። ሆኖም ግን ሳይንስ በራሱ ውስንነት የለውም ማለት አይደለም። ስለዚህ ሳይንስ የሚለውን ሁሉ እውነት እንደሆነ አምነን መጽሐፍ ቅዱስን ለመኮነን ከተነሳን እንሳሳታለን። የሳይንስን ውስንነት ከምናይባቸው መንገዶች አንዱ በአንድ ዘመን የነበረው ሳይንቲስት ፍጹም እውነት ነው ብሎ ያስተማረውን ትምህርት ሳይንሳዊ ተዎሪ ሌላው ሳይንቲስት መጥቶ ሲያፈርሰው እንመለከታለን።

ሳይንስና ሳይንቲስቶችም የመጡት እግዚአብሔር ዓለምን ከፈጠረ በኋላ ነው፤ ጥናታቸውም የሚያደርጉት ፈጣሪ ቀድሞ በሰራው ነገር ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ግን እግዚአብሔር ቀድሞ ስለሠራውና ስለ ሰው ጭምር የጠለቀ መግለጫ ይሰጣል። መጽሐፍ ቅዱስና ሳይንስ ስለ አንድ ነገር የሚሰጡት ገለጻም በተለያዩ መንገድ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ምን ተፈጸመ? ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ይሰጣል። ይህም ማለት ብዙም ጊዜ አንድን ነገር ወደዚያ ደረጃ መምጣቱን እንጂ እንዴት እንደመጣ ዝርዝሩን አይነግረንም። ነገር ግን ሳይንስ አንድን ነገር እንዴት እንደመጣ

/እንደተከሰተ/ ዝርዝር ማብራሪያ ይሰጣል። ይህ የሚያሳየው የመጽሐፍ ቅዱስና የሳይንስ ትኩረት የተለያዩ እንደሆነ ነው። የተለያዩ ሕግና ሥርዓት ያላቸውን ነገሮች ሆነው ሳሉ ሳይንስን ብቻ በመጠቀም ልዩነቶችን ሳያገናዝቡ መጽሐፍ ቅዱስን መኮንን አግባብ አይደለም። በተጨማሪም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን ተአምራት ከሳይንስና ከተፈጥሮ ሕግ ውጪ በልዑል እግዚአብሔር ጣልቃ ገብነት የሚፈጸሙ ስለሆኑ በሳይንስ መመዘኛ መጽሐፍ ቅዱስን መመዘን አይገባንም። ይህ እንዳለ ሆኖ ሳይንቲስቶች ስለ አለፉት ነገሮችና ወደፊት ስለሚሆኑት ክስተቶች መላምቶችን / (Assumptions or theories) ይሰጣሉ። እነዚህ መላምቶች አንዳንዴ እውነትነት ሲኖራቸው በሌላ ጊዜ ደግሞ እውነት ሳይሆኑ ይቀራሉ። ለምሳሌ ስለሰማይና ምድር አፈጣጠር ሳይንቲስቶች መላ ምቶችን ሰጥተዋል። ነገር ግን ትክክለኛ መረጃ የምናገኘው በመላ ምት ሳይሆን ፈጣሪ አምላክ ፍጥረቱን እንዴት እንደፈጠረ ከሰጠው መገለጥ ነው። በዚህ አጋጣሚ ማሳሰብ የምፈልገው ሳይንስ ውስን ስለሆነ ሙሉ በሙሉ በእርሱ ላይ መደገፍ ባንችልም ሳይንስን አንቃወምም።

ከዚህ በተጓዳኝ ጸሐፊዎች መጽሐፍ ቅዱስን ሲጽፉ በእለተ ተዕለት መግባቢያ ቋንቋ (common Language) እንጂ የዘመኑ ቴክኒካል የሳይንስ ቋንቋዎች ተጠቅመው አይደለም። ስለዚህ ስንተረጉም የጸሐፊዎች የቋንቋ አጠቃቀምና የአገላለጽ ስልት ልንከተል ግድ ነው። ለምሳሌ በኢ.ያ.10:12-14 ፀሐይ በገባለን ሳይ እንደቆመች ሲያመለከት እንዲህ ብሏል፤ «በሰማይ መካከል ዘገዮ፣ አንድ ቀንም ሙሉ ለመግባት አልቸኮለም።» ሲል በመክ.1:5 ተመሳሳይ ነገር እናገኛለን። የኢ.ያሱ እና የመክብብ መጽሐፍ ጸሐፊዎች ጸሐይ በምሕዋር ውስጥ ትኩረት ማለታቸው አይደለም አሁንም ቢሆን በመደባኛ አነጋገር ጸሐይ ከምሥራቅ ወጥታ ወደ ምዕራብ ትጠልቃለች እንላለን። ሳይቲስቶችም እንኳ በመግባቢያነት የሚጠቀሙት እንዲሁ ነው። ቴክኒካል በሆነ የሳይንስ ቋንቋ ተጠቅመው ለመናገር ከፈለጉ እንጂ የነጋው ወይንም የመሸው መሬት በራስዋ ዛቢያ

ስለምትዘር ነው አይለም። መጽሐፍ ቅዱስም ሲጻፍ እግዚአብሔር ሳይንሳዊ የሆኑትን ነገሮችን ስለማያውቅ ሳይሆን ሰዎች በቀላሉ መረዳት የሚችሉት በእለት ተሰለት መግባቢያ ቋንቋ ሲገለጽላቸው ስለሆነ ነው። ሌላው በተደጋጋሚ የሚነሳው ሐሳብ በዘፍ.1:3 «እግዚአብሔርም ብርሃን ይሁን አለ፤ ብርሃንም ሆነ» ካለ በኋላ ብርሃንን የሚሰጡት አካላት /ፀሐይ፣ጨረቃና ከዋክብት/የተፈጠሩት በዘፍ.1:14-18 ወይንም በአራተኛው ቀን ነው። እነዚህ ብርሃን ሰጪ አካላት ሳይኖሩ ብርሃን ከየት መጣ? የሚል ጥያቄ ይነሳል። አንዳንዶች ይህ አገላለጽ ከሳይንስ ሕግ ውጪ ነው ይላሉ። የጥያቄው መነሳት አስፈላጊነት ግልጽ ቢሆንም የብርሃን ምንጮች ፀሐይ ፣ጨረቃና ከዋክብት ብቻ እንዳልሆኑ ማስተዋል ይኖርብናል። በዘፍ.1:3 «ብርሃን ይሁን አለ፤ ብርሃንም ሆነ» ሲል የብርሃኑ ምንጭ አይጠቀስም። ነገር ግን እግዚአብሔር ሁሉን ቻይ ስለሆነ ይሁን ያለው ነገር ሁሉ ስለሚሆን ብርሃኑ ከየትም ይምጣ ከየት ብርሃን ሆኖአል። እነዚህ ብርሃን ሰጪ አካላት ስላልተፈጠሩ ብርሃን እንዴት ይኖራል ብሎ መጠየቅ የሞህነት ነው። በዘመናችንም እንኳን የብርሃን ምንጮች እነዚህ አካላት ብቻ አይደሉም። ኤሌክትሪክ፣ ሻማ፣ እንጨትና ሌሎች ብርሃንን በመስጠት ያገለግላሉ። ሌሎችም ብዙ ሳይንስ ነክ ጥያቄዎች ስለሚኖሩ ከላይ በተመለከትናቸው መሠረት ሊጠኑ ይገባል። ከሳይንስ ጋር የማይስማሙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስህተት ናቸው ማለት አግባብ አይደለም።

ገ/ ተቃዋሚዎች ከመጽሐፍ ሲቀንሱ ወይም ሲጨምሩ እርስ በርሱ የሚጋጭ ይመስላቸዋል

መቼም መጽሐፍ ቅዱስን መተርጎም በጣም ቀላል ሥራ አይመስለኝም። አንዱን ጥቅስ ወስደን ትርጉም መስጠት አስቸጋሪ ተግባር ነው። ምናልባት የራሳችን የሆነ ሐሳብ ይዘን መጥተን ሐሳቤን ደግፋልን ካላልነው በቀር እግዚአብሔር ሊናገረን የፈለገውን መልዕክት በደቂቃዎች ውስጥ መረዳት በጣም አዳጋች ይሆናል። አንዳንድ መስለም ጸሐፊዎች መጽሐፍ ቅዱስ እንዴት እንደሚተረጎም ሳያውቁ የሆነ ያልሆነውን ሲያስተምሩ

ይስተዋላሉ። በጣም የሚገርመው ግን አንዳንዶች በትክክል ጥቅስ መጥቀስ የማይችሉ ሆነው ላሉ እስልምናን ለማስፋፋት ካላቸው ምኞት የተነሳ መጽሐፍ ቅዱስን ስለ እስልምና እምነት እንዲደደግፍላቸው ያስገድዱታል። እስቲ እናንተ ፍረዱ መጽሐፈ ቅዱስን በትክክል መጥቀስ ያልቻሉ ሰው እንዴት ሥነ መለኮታዊ የሆነ ትርጉም መስጠት ይችላል? ከገጠመኞቹ አንዱን ላንላ። የመጽሐፉ ስም «ስሕተትን መመለስ አራትና ወጌልን በመጥቀስ» የሚል ሲሆን ጸሐፊው አቶ ቀመር ሁሴን የተባሉ ሰው ናቸው። እኚህ ሰው ዋናው ዓላማቸው ክርስትናን ሐሰት እስልምና እውነት እንደሆነ ማሳየት ነው። ይህንን ዓላማ ለማሳካት መጽሐፍ ቅዱስን ከአውዱ ውጪ በመተርጎም የማይለውን እንዲል በማድረግ እስልምና ብቻ እውነተኛ እምነት መሆኑን ለማስረዳት ሞክረዋል። ፀሐፊው በቂ የሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀት የላቸውም አሊያም አውቆ ለማሳሳት ጥቅሶችን ከመጽሐፍ ቅዱስ ሲወስዱ ከቃሉ ጨምረው ወይም ቀንሰው አሊያም በፍጹም የሌለ ነገር ጠቅሰው ጽፈዋል። በመጽሐፋቸው ገጽ 25 ከ2ኛ ቆሮ.8:4 ጠቅሼዋለሁ ያሉት ጥቅስ እንዲህ ጽፈውታል። ለጣኦታት «እንግዲህ የተሰዋውን ሥጋ ስለመበላት ጣኦታት ሁሉ በዓለም ላይ ከንቱ እንደሆኑና ከአንዱም በቀር ማንም አምላክ እንደሌለ እናውቃለን። መቼም ብዙ አማልክትና ብዙ ጌቶች አሉ ነገር ግን በሰማይም ሆነ በምድር አማልክት የተባሉ ብዙ ቢኖሩ ለእኛስ ነገር ሁሉ ከእርሱ የሆነ እኛም ለእርሱ የሆንን አንድ አምላክ አብ አለን።» ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ በ2ኛ ቆሮ.8:4 ያለው ቃል እንዲህ ይነበባል «ለቅዱሳን በሆነው አገልግሎት እንዲተባበሩ ይህን ቸርነት በብዙ ልመና ከእኛ ይለምኑ ነበር።» አንባቢያን እናንተ ፍረዱ እነዚህ ጥቅሶች በምን ይመሳሰላሉ? ሌላ ልድገማችሁ - ከገጽ18-19 ከዮሐንስ ወንጌል 8:44 ወሰድኩት ያሉት ጥቅስ እንዲህ ይላል «ኢየሱስም መለሰ አለም እኔ ራሴን ባከብር ክብሬ ከንቱ ነው። የሚያከብረኝ እናንተ አምላካችን የምትሉት አባቴ ነው። አላወቃችሁትም እኔ ግን አውቀዋለሁ። አላውቀውም ብል እንደ እናንተ ሐሰተኛ በሆንኩ ነበር። ዳሩ ግን አውቀዋለሁ ቃሉን እጠብቃለሁ።» በዮሐ.8:44 ያለው ጥቅስ ሌላ ነው። እንዲህ ይነበባል። «እናንተ ከአባታችሁ ከዲያቢሎስ ናችሁ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ።እርሱ ከመጀመሪያ

ነፍሰ ገዳይ ነበረ እውነትም በእርሱ ስለ ሌላ በእውነት አልቆመም። ሐሰትን ሲናገር ከራሱ ይናገራል። ሐሰተኛ የሐሰትም አባት ነውና።» እነዚህን ክፍሎች በደንብ ተመልክቱዋቸው። የመጀመሪያው ስለ ኢየሱስ ይናገራል የሁለተኛው ግን ስለ ሰይጣን እና አይሁድ ይተርካል። በምን ይገናኛሉ? ውድ አንባቢያን እንግዲህ እኚህ ጸሐፊ የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀት ችግር ያለባቸው ነገር ግን ያለ የሌለውን በማምታታት አስልምናን ማስፋፋት አለብኝ ብሎ በግብታዊነት የተነሱ ይመስላሉ። የአቶ ቀመር ሁሴን ስሕተት የሌለውን መጥቀሳቸው ብቻ ሳይሆን በቃሉ ላይ የሌለውን መጨመራቸውም ነው። በገጽ 7 ከኢ.ሳ.45:11 የጠቀሱት «የእግዚአብሔር ቃል ወደፊት ስለሚመጣው ነገር ጠይቁኝ...» ይላል በማለት ጽፏል። ነገር ግን ከመጽሐፉ እንዲህ ይነበባል «የእሥራኤል ቅዱስ ሰሪውም እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- የሚመጣውን ጠይቁኝ ...» .በዚህ ክፍል «የእግዚአብሔር ቃል» የሚለውን ሲጨምሩ «የእስራኤል ቅዱስ ሰሪውም እግዚአብሔር እንዲህ ይላል።» የሚለውን ሐረግ ቀንሰዋል። ነገር ግን ለክርክራቸው እንዲመቻቸው የሌለውን ጨምረዋል።

በገጽ 14 ላይ ደግሞ ከዮሐ.14:15 ሲጠቅሱ ከቃሉ ቀንሰዋል። ይህም ያደረጉበት ምክንያት ትምሕርታቸውን ስለሚያበላሽባቸው ነው። የጠቀሱትም ቃል እንዲህ ይላል « እኔ አምላክን እለምናለሁ አጽናኝ ይሰጣችኋል» ነገር ግን ከመጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይነበባል «በትወዳኝ ትዕዛዜን ጠብቁ። እኔም አብን እለምናለሁ ለዘላለምም ከእናንተ ጋር እንዲኖር ሌላ አጽናኝ ይሰጣችኋል።» አቶ ቀመር ሁሴን «አብን» የሚለው «አምላክ» በማለት ሲቀይሩ «ለዘላለምም ከእናንተ ጋር እንዲኖር ሌላ» የሚለውን ሐረግ ቀንሰዋል። በእርግጥም የሐሰት አስተማሪዎች ሥራ ከቃሉ መቀነስ መጨመር፣ ወይም የሌለውን ማምጣት ስለሆነ በሥራቸው አልደነቅም። ፈቃደኛ ቢሆኑ ወደ እውነት እንዲመለሱ ለእርስዎም ደህንነት የሞተውን ከሞትም የተነሳውን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲያምኑ የዘወትር ጸሎቴና ምኞቴ ነው።

መቼም አቶ ቀመር ሁሴን የፈጸሙት ስህተት ይህ ነው የማይባል ቢሆንም ሁለት ቦታ ላይ የቀየርዎቸውን ቃላቶች ተመልክተን ቀሪው ለእናንተ በመተው ጽሑፌን ለማጠቃለል እሞክረላሁ። የመጀመሪያው ያለው ገጽ 23 ላይ ሲሆን የጠቀሱትም ከሐዋ.26:24 ሲሆን «ፊስጦስ» የሚለው ቃል «ጲላጦስ» ብለው ጽፈዋል። ሁለተኛው ደግሞ ያለው ገጽ 26 ሲሆን የጠቀሱት ከዮሐ.12:47-49 ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል « የሚጠላኝ » ሲል ጸሐፊው የጻፉት «የሚጠላኝ» ብለው ነው። እንግዲህ አቶ ቀመር ሁሴን ቃላቶችን የቀየሩት ሰዎችን ለማሳሳት ከሆነ ከዚህ ክፉ ተግባር እንዲመለሱ የእውቀት ችግር ከሆነ መጽሐፍ ቅዱስ እንዴት እንደሚተረጎም እንዲማሩ ለማሳሰብ እወዳለሁ። በመጨረሻም አቶ ቀመር ሁሴንም ሆኑ ሌሎች መስሊሞች በሱራ2:136፣4:136፣10:94፣5:43-44 እና በሌሎች የቁርአን አንቀጾች እንደተጻፈላችሁ የመጽሐፍ ቅዱስን እውነተኝነት ብትቀበሉ ለሕይወታችሁ ምክንያት ይሆንላችኋል።

ወገኖቼ እውነት በድምጽ ብልጫ እውነትነቱ አይረጋገጥም። ወይንም ብዙዎች ስለተቃወሙት እውነት ወደ ሐሰት አይለወጥም። ደጋፊ ባይኖሩትም እውነት በራስዎ ጸንታ ትኖራለች። ድርም ይሁን በዚህ ዘመን እውነት የሚመስሉ ነገር ግን ያለሆኑ አስተምህሮዎች በሰፊው ተሰራጭተው እናገኛለን። እውነቱን የመፈለግና የመመርመር ሐላፊነቱ እግዚአብሔር ለእኛ ሰጥቶአል። ስለ እግዚአብሔር ማንነትና ፈቃድ ሰው ብቻውን አስበበት ፣ ከሰዎች በመጠየቅ ወይንም ቅዱሳን መጽሐፍትን በማንበብ እንዲረዳ ይጠበቅበታል።

ብዙዎች እውነት ለሰዎች ሁሉ እንዳይገለጥ የሰህተት አስተምህሮን በማስፋፋት ሰዎች ወደ እውነት እንዳይመጡ እያደረጉ ናቸው። ከዚህም ሁሉ በላይ በዛቻና በማስፈራሪያ ከዚያ አስተምህሮ እንዳይወሰዱ የሰዎችን ሕይወት ያጎባባላሉ። ለዘላለምም ለሰህተት አስተምህሮ እስረኛ ያደርጋሉ። ለሰዎች ነፃ

ፈቃድ የሰጠ አምላክ ከዚህ እምነት ውጪ ሌላ እምነት ውስጥ ቢሆን ይገደል ወይም ይሰደድ ይላል?

መስሊሞችም በድፍረት እውነተኛው መንገድ የትኛው ነው ብላችሁ ልትጠይቁ የተሸሸገውን እውነት ገልጣችሁ በማየት ወደ እውነት ልትመጡ ይገባችኋል። አንባቢያን በስጋትና በማመን ታት ውስጥ ያላችሁ እውነትን ለመረዳት ጥያቄዎችን ጠይቁ፣ መርምሩ፣ አትፍሩ፣ ነፃ የሚያወጣውን እውነት ለማወቅና ለመቀበል ቁርጠኛነት ይኑራችሁ። መጽሐፍ ቅዱስ ሲያስተምር ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ አንድ መንገድ ብቻ እንደሆነ እርሱም ክርስቶስ እንደሆነ በዮሐ.14:6 እንዲህ ይላል፡- “አየሱስም እኔ መንገድና እውነት ሕይወትም ነኝ” ክርስቶስ ስለ ሁላችን ኃጢአት በመስቀል ላይ በመሞት ከእግዚአብሔር ጋር አስታረቀን። እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠውን የደህንነት ተስፋ በአየሱስ ክርስቶስ ፈጸመው። / ዘፍ.12:1-4/ ሰው ሁሉ ይድን ዘንድ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። ስለዚህም እግዚአብሔር አንድያ ልጁ ለዓለም ሁሉ ኃጢአት መስዋዕት እንዲሆን እንደሰጠ በዮሐ.3:16 እንዲህ ይለናል፡- “በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደኋልና”

ይህንን የደህንነት መንገድ ያልተቀበሉ ሰዎች የሚገጥማቸው አደጋ መጽሐፍ ቅዱስ በዮሐ.3:36 እንዲህ ይገልጻል፡- “በልጁ የማያምን የዘላለም ሕይወት አለው በልጁ የማያምን ግን የእግዚአብሔር ቁጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም።” የደህንነት ብቸኛው መንገድ በጌታ በአየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው። ያላመኑት በእግዚአብሔር ቁጣ ውስጥ ይኖራሉ። ያመኑት ግን በሰላምና በደስታ ውስጥ ይኖራሉ።

ወገኖቹ ወደ ዘላለም እረፍት ኑ እረፉም ጌታ ያሳርፋችኋል። አስተያየት ወይንም ጥያቄ ያላችሁ ለአንዋር መሐመድ ፖ.ሣ.ቁ.698 አዲስ አበባ ብላችሁ ጻፉልን።

የቢ. መጻሕፍ

Ali, Abdella Yusuf. The Holy Quran-An English translation of the meaning and commentary. Al-Munawarah:king fahd Holy Quran printing complex,1410A.H.

Campbell,DB.William. The Quran and the Bible in the light of history and science.

Dewitt,David A. Answering the tough ones. Chicago: The moody Bible institute, 1980.

Esack,Farid. The Quran a short introduction. Oxford:oneworld publications, 2002.

Gaebelein, Frank E.The expositor's Bible Commentary. Vol.3-6,8,9. Grand Rapids:Zondervan pub. house,1986

Gaebelein, Frank E. The expositor's Bible Commentary. Vol.2, Grand Rapids: Zondervan publishig House, 1990.

Geisler,Norman. Christian a pologetics. Grand Rapids: Baker Book house, 1976.

Geisler, Norman and Thomas Home. When critics ask. USA: victory Books,1992

Gil christ,John. Facing the Muslim Challenges. Capetown: life challenge Africa,2002.

Gil christ,John. The textual history of the Quran and the Bible.Villach: Light of life,1988.

G.J Wenhan, J.A.Motyer and others. New Bible Commentary. Leicester: Inter-Varsity press,1994.

Holy Quran (Amharic).Addis Ababa: Artistic printing Ltd,1968 (1961 E.C)

Holy Bible (Amharic) Addis Ababa: Birhan and Selam printing press, 1962.

John Peter Lange, D.D. Langer`sCommentary on the Holy Scriptures Vol.3-9 Grad Rapids: Zondervan. pub. House, 1971.

Kaiser Jr. Walter. Peter H.Davids and others. Hard sayings of the Bible. Downers grove: Inter- Varsity press, 1996.

Dr.Khan, Muhamad Muslim. The translation of the meaning of sahih al-Bukhari Arabic English. Vol.1-9

Mcdowell, Josh. Reasons why Skeptics out to consider Christianity. San Bernardino: Here`s life publishers, 1981.

Mcdowell, Josh. Christianity a ready defenece. Uk: Scripture Press foundation, 1990.

Mcdowell, Josh and John Gillchrist. The Islam Debate. San Bernardino: Here`s life publishers, 1983.

-
13. Light of Life, False charges against the new Testament, 1992, pp.82-83; Frank E.Gaebecin, the expositor's Bible commentary, 1984,p.296;Josh McDowell and John Gilchrist,The Islam deabate, 1983, p.125.
 14. Josh McDowell and John Gilchrist, The Islam Debate, 1983, p.165
 15. J.C.Ryle. Expository thoughts on John, Vol.3,1987, pp.320-31.
 16. Josh MCDowell and john Gilchrist, The Islam Debate, 1983, p.85
 17. John N.Qswalt. The New international Commentary (Isaiah), 1986, pp.394-395.
 18. John N.Qswalt. The New international Commentary (Isaiah), 1986, p.217
 19. Frank E.Geabelein, The expositor's Bible Commentary, Vol.2, 1990, pp.483-484
 20. J.C. Ryle,Expository Thoughts on John Vol.1, 1987, p.7
-